

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

**Dijital müzik
büyüyor,**

**tercih
edilen
mecra
olarak
yükseliyor**

- 4.5G ihalesine, 4 milyar Avro'luk teklif
- Baykal: ODTÜ Enformatik, siber güvenlikte boşluğu dolduruyor
- Tüfekçi: Bilişim dersleri, erken yaşlarda ve yeterli sürelerde verilmeli
- Özen: TBD Erzurum Şube, bilinçli topluma katkıyı amaçlıyor

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU

İ. İlker Tabak, Koray Özer, Vural Rıza İbrişim, Ahmet Pekel, Erhan Yalçın, Ersin Taşçı, Ertan Barut, İteriş Şule, Levent Karadağ, Salih Özçiftçi, Üveyiz Ünal Zaim

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA

İ. İlker Tabak Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ

Nihan Tuna

→ YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Aslıhan Bozkurt

→ YAZI KURULU

Koray Özer, Arzu Kılıç, Fatma Ağaç, Nezih Kuleyin, Eylem Cülcüoğlu, Ersin Taşçı, Atilla Yardımcı, Levent Karadağ, Makbule Çubuk, Dilek Genç, Yiğit Ergin, Serdar Gunizi, Serdar Biroğul, Ayfer Niğdelioğlu, Ebru Altunok

→ DANIŞMA KURULU

Atilla Yardımcı, Prof. Dr. Tuncer Ören, Veysi İşler

→ GÖRSEL TASARIM

Mehmet Pektaş

BİLİŞİM DERGİSİ'NDE YAYINLANAN YAZILARDAN YAZARLARI SORUMLUDUR. YAYINLANAN YAZILAR KAYNAK GÖSTERİLMEKSİZİN BAŞKA BİR YERDE YAYINLANAMAZ.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

Ceyhun Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No:4/17 Balgat/ANKARA

Tel: +90 (312) 473 8215 (pbx) Faks: +90 (312) 473 8216

e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

- 6** Yayın Yönetmeninden- Nihan Tuna
8 70 bin bilişim uzmanına acilen ihtiyacımız var
10 BT öğretmenlerinden, atanmaları için Cumhurbaşkanı'na mektup
12 Türkiye'nin ilk çip fabrikasına destek
14 4.5G ihalesinde, yaklaşık 4 milyar Avro'luk teklif verildi
18 Endüstriden Haberler -4.5G kandırmacası- Eylem Cülcüoğlu
20 Simge- İlker Tabak
22 Tersine Mühendislik - Alışverişin öğeleri - Koray Özer
24 Kamu Bilişim Platformu Etkinliği, Ekim'de Kıbrıs'ta yapılıyor
26 Özgür internetin savunucusu, Dr. Özgür Uçkan'ı kaybettik
28 TÜİK: Nisan 2015'te, internete erişebilen hane yüzde 70'e yaklaştı
30 E-ticaret yapanlara yeni zorunluluklar
32 Sanal ortamda ameliyat dönemi başlıyor
34 Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Pardus'a geçti
36 Ufkun Ötesi - Satarak zenginleşmek - Nezih Kuleyin
38 Siber güvenlik uzmanı yetiştiriliyor
40 "Dijital ölümsüzlük" için, 5 bin kişi sıraya girdi
42 E-fatura ve e-defter sistemine, 30 bin yeni mükellef
44 TSE'den sosyal medya kullanma kılavuzu

Dosya: İnternette müzik, on-line müzik

- 46** Giriş- Aslıhan Bozkurt
54 İnternette müzik indirmek değil paylaşmak yasak
58 Tercih edilen on-line müzik platformları
62 MÜ-YAP Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Seyhan: Tüketici için müziğe para ödememek cazip geliyor ama bence etik değil
70 Spotify Türkiye Ülke Müdürü Çivi: Amacımız, her an, her yerde, herhangi bir duygu durumunda insanlara hitap edecek müziği bulmalarını sağlamak
76 Turkcell Ürün, Servis ve İnovasyondan Sorumlu Grup Başkanı Kulabaş: Haziran 2015 itibarıyla "Turkcell Müzik" in, 1.1 milyondan fazla kullanıcısı bulunuyor
80 Ticari müziğin ortaya çıkışından dijital korsanlığa- Selda Öztürk
90 Söyleşi- ODTÜ Enformatik Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Baykal: Farkındalık yaratma ve siber güvenlik alanında boşluğu doldurmayı planlıyoruz- Fatma Ağaç
96 Söyleşi- Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitü Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Aslıhan Tüfekci- Bilişim ve programlama dersleri, daha erken yaşlarda ve yeterli sürelerde verilmeli - Aslıhan Bozkurt
104 2015 TBD Bilimkurgu Öykü yarışması
106 TBD Erzurum Şubesi Başkanı Prof. Dr. Özen: Özellikle bilişim teknolojilerinin kullanımı konusunda bilinçli toplumlar oluşumuna katkıda bulunmayı amaçlıyoruz- Aslıhan Bozkurt
116 İthal elektronik ürünlere vergi gelecekti, iptal oldu
124 Dünyanın ilk e-devlet projelerinden olan MERNİS, tüm projelerin ilham kaynağı- Fatma Ağaç
132 CDO Turkey Danışma Kurulu Başkanlığı'nı Yeğen üstlendi
134 İnternet, daha çok erkekleri esir alıyor
136 Facebook ve Twitter'a da "Unutulma hakkı" geliyor!

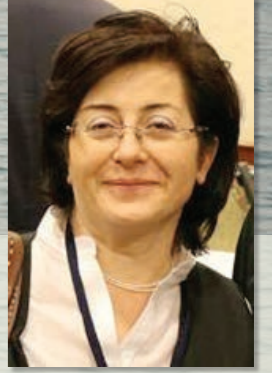
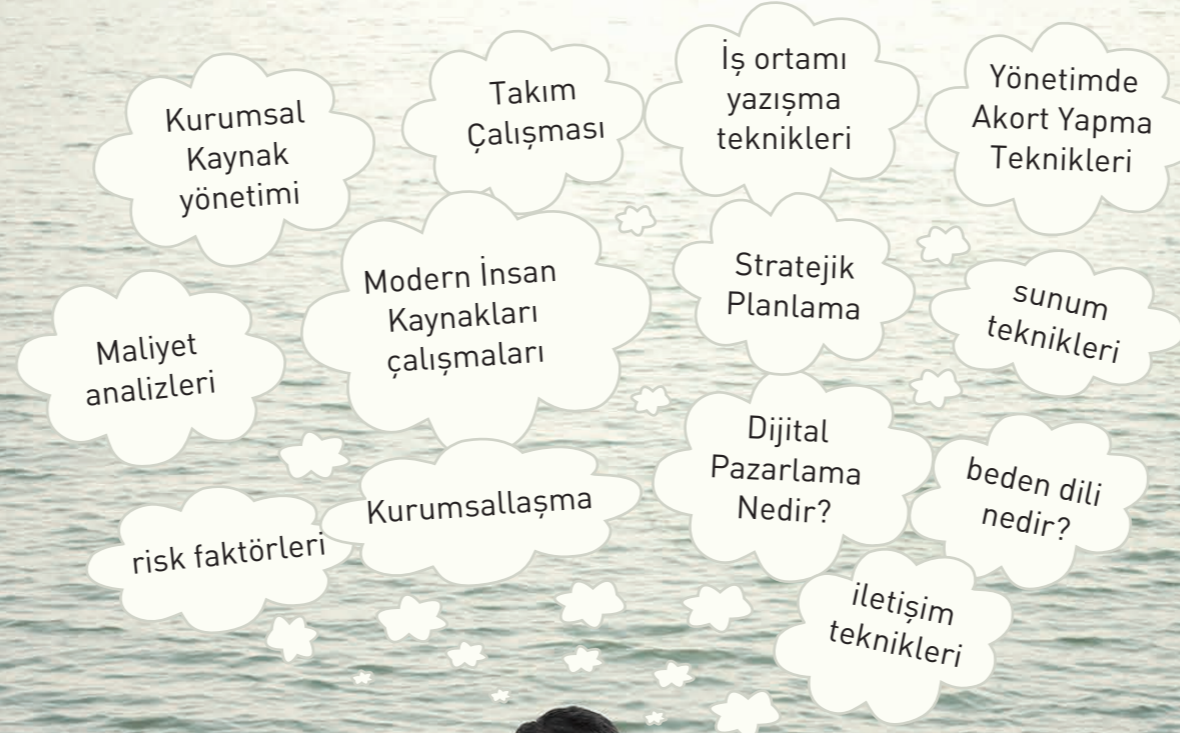

Yaz bitti,

Planlanan tatil yapıldı veya bir sonraki yıl gündeme gelmek üzere zihinsel raflara kalktı. Yıl başında yine zihinsel raflara kaldırılan düşüncelerin ele alınma zamanı. Kaldırmadan önce acaba seneye sörf deneyebilir miyim? Adrenalin, oooooo extreme bir spor yamaç paraşütü? Ya da daha sakin bir faaliyet dalış. Yok yok uslu uslu cam boyama sanatı, yok yok açıcılık kursu... Sonu yok, rafları yerleştirelim. Diğer raflardan dökülenlere bak. Bu yıl kişisel gelişim planlarımı yerine getireceğim. Allahım ne kadar çok şeyi raflara sıkıştırmışım. "Bu arada benim zihinsel rafım, öyle giydirilebilir teknolojiler ile çalışan, nesnelere interneti kavramlarını, elektronik şifreleri falan içermiyor. Bildiğiniz nenemden kalma tahta, hatta birazda odunsu ve toz kokan raflardan"...

En başta motivasyon eğitimi ve buna ait makaleler, motivasyon olmazsa diğer planları yerine getirmek zor.

Satış teknikleri her beş yılda bir değişmek zorunda mı? Yönetimsel beceriler, liderlik nedir? Sonradan öğrenilebilir mi? Sor sor sor...

Nihan Tuna
ntuna@emt.com.tr

Öğrenebildiklerin kadar sensin, düşenebildiklerin ne olacak? Yine bir karar verememek, kararsızlık, net olamama durumu... O zaman inadına öğrenmek, inadına yaşamak... (İnadına derken bu neyin inadı, kimin inadı o da meçhul...)

Nihayet baklayı ağızımdan çıkarıyorum. Bundan sonraki sayılarda "KİŞİSEL GELİŞİM" köşelerine yer vereceğiz.

Sıkıcı ve sıkışık, stresli dönemlerde; spor ve hobiler en iyi kaçış noktalarıdır. Buna ek olarak bu yıl kişisel gelişim duraklarını kaçış noktası olarak değerlendirmeyi ön görüyorum. Kişisel gelişimi dijital dünyanın gözünden değerlendireceğiz. Tavsiyelere açığız...

Hadi; Bilişim Dergisi takipçileri, bilişimciler, artık tatilden dönün... Sevgilerimle...

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, üniversite mezunu işsiz ama bilişime yatkın gençlere müjde verdi. 24 Haziran 2015'te Bloomberg HT televizyonunda katıldığı Türkiye'nin bilişim ve yazılım alanındaki geldiği durumun değerlendirildiği programa katılan Işık, şu anda 70 bin bilişim uzmanına ihtiyacı olduğunu ancak bu sayının 2023 yılına kadar 300 binin üzerine çıkacağını belirtti. Işık, konu ile ilgili şu açıklamayı yaptı:

“Bu ihtiyacı kodlama dersleri vererek eğiteceğimiz öğrencilerin yetiştirilmesiyle karşılayacağız. İŞKUR ile çalışma yaptık. Eylül ayında Kocaeli’de üniversite mezunu olup, işi olmayan ama bilişime yatkın gençlerin uluslararası sertifika programını başlatacağız. Sadece diploma yeterli değil. Artık nitelikli 70 bin bilişim uzmanına acilen ihtiyacımız var. Bunun için Gebze Teknik Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi ve İŞKUR iş birliğiyle uluslararası sertifika programı düzenleyeceğiz. İŞKUR günlük 35 lira cep harçlığı da verecek. İlk etapta yüzlerle başlayacağız, sonra sayıyı binlere çıkaracağız. Üniversite mezunu genç işsizler için bu kursları yaygınlaştıracacağız.”

“Kodlama dersi liselerde zorunlu olması lazım”

Daha önce dile getirdiği kodlama dersiyle ilgili de değerlendirmelerde bulunan Işık, söz konusu dersin sadece bilgisayarı iyi kullanmak için değil, bireyin sistematik düşüncüyü kazanması için de önemli olduğunu vurguladı. Bakan Fikri Işık, problem çözenin, insanların hayatının her alanında ihtiyaç duyduğu bir yetenek olduğunu belirterek, şöyle konuştu:

“Arzumuz, kodlama derslerinin liselerde zorunlu olmasıdır. Çocuk bilgisayarda sadece oyun oynamasın aynı zamanda oyunu yazsın, modifikasyon yapsın, karakter eklesin, interaktif şekilde eğlenirken öğrensin istiyoruz. Bunu başarmamız lazım. Yazılımın girmediği hiçbir alan kalmadı. İnsanın ilkokuldan yatkın olması lazım. Bilişim okuryazarlığından başlayıp zamanı tüketen değil, iyi değerlendiren, kendini geliştiren bireyler yetişmesi için ilkokulda da olması arzumuz ama liselerde zaruret. Gerekli adımları zamanında atmazsak bu treni kaçırabiliriz.”

Öğrenciler “daha yerli tablet” kullanacak

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, Eğitimde Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında öğrencilere dağıtılan tablet bilgisayarların üretiminde yerlilik oranını yükseltmek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile birlikte yürüttükleri çalışmada sona yaklaştıklarını belirterek, belirlenecek yerlilik oranına göre kamunun alıma çıkacağını bildirdi. Işık, “Yaklaşık 10 milyonun üzerinde tablet alımı yapılacak. Bu rakam büyük bir rakamdır. Bizim yerli üretimimizi de desteklemeli” dedi.

Tablet bilgisayarlarda yerlilik oranının hesaplanması çalışmalarının çok büyük bir titizlikle yürütüldüğüne dikkati çeken Işık, “Sadece kullanılan parçaları hesap etmek yerlilik oranında yeterli değil. Oradaki yazılım çok önemli bir faktör. Oradaki alt kırılımlar tek tek inceleniyor. Verilen işçilik önemli bir faktör. Biz yerliyi sadece montaj olarak düşünmüyoruz. Her bir parça için burada ne kadar emek veriliyor, ne kadarı burada üretiliyor, geliştiriliyor, bütün bunlara bakıyoruz. Bunun için kılı kırk yaran bir çalışmayı bakanlığımız yapıyor” diye konuştu.

“70 bin bilişim uzmanına acilen ihtiyacımız var”

Bakan Işık, bu ihtiyacı karşılamak için Gebze Teknik Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi ve İŞKUR iş birliğiyle uluslararası sertifika programı düzenleyeceklerini bildirdi.

BT öğretmenlerinden, atanmaları için Cumhurbaşkanı'na mektup

Sayın Cumhurbaşkanım;

Sizin ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın Bilgisayar Bilimleri Eğitimi konusunda projelerinizi heyecanla takip ediyoruz. Ayrıca işinden fedakârlık edip bu işin gerçekleşmesi için ismini saymadığımız daha birçok kişiye ülkelerinin geleceği için çabaladıkları için ne kadar teşekkür etsek azdır. Bu kadar gelişme yaşanırken Milli Eğitim Bakanı bu konuda iki kelime söylememesi ve bilişim öğretmenleri olarak bu zamana kadar yaşadıklarımız bizleri tedirgin ediyor.

Her yıl öğretmen atamalarında Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerine yeteri kadar kadro açılmayarak, okullarda diğer branş öğretmenlerine 100 saatlik kurslar ile bilişim öğretmenlerinin hakları dağıtılmaktadır. Bilişim Öğretmenlerinin dersleri üzülmeye söylene ki diğer branş öğretmenlerine ek ders ücreti olmaktadır. Bu yüzden yıllardır Bilişim Öğretmenlerine olan ihtiyaç adil olarak hiçbir zaman atamalara yansımamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı gerçek açığı öğretmen atama sistemlerine yansıtılmayarak, atama döneminde bin bilişim öğretmeni atayıp geri kalan büyük ihtiyacı 100 saatlik btr kursları ile karşılamaktadır. Sürekli 100 saatlik kurs açılmaktadır.

Bilişim Öğretmenlerinin yetkililerden talebi Fatih Projesinin ve Bilişim Derslerinin artık sadece bilişim öğretmenlerine emanet edilmesidir.

Fatih Projesi ve bir Çin atasözü ilişkisini sizlere saygı ile hatırlatmak isteriz : 'Bana balık verme, balık tutmayı öğret'.

Yetkililerden işi ehline teslim etmelerini, bu atama döneminde Bilişim Öğretmenlerinin hakkı olan 5 Bin atamayı vermelerini arz ederiz. Bu konuda Nabi Avcı'ya isteğimizi iletmenizi temenni ederiz.

Saygılarımızla

Öğretmen atamalarında kendilerine yeterli kadro açılmadığından yakınan öğretmenler, Cumhurbaşkanı'na yazdıkları mektupla, bu atama döneminde hakları olan 5 bin atamanın verilmesi konusunda yardım istediler.

Her yıl öğretmen atamalarında kendilerine yeteri kadar kadro açılmadığına dikkat çeken Bilişim Teknolojileri (BT) Öğretmenleri, 15 Temmuz 2015'te Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a açık mektup yazdılar. BT Öğretmenleri, kısa bir durum tespiti yaptıkları mektupta, Eğitimde Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi ve Bilişim Dersleri'nin artık sadece bilişim öğretmenlerine emanet edilmesi, bu atama döneminde hakları olan 5 bin atamanın verilmesi taleplerinin Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı'ya iletmesini istediler.

BT Öğretmenlerinin kaleme aldıkları şöyle:

Türkiye'nin ilk çip fabrikasına destek

Savunma, uzay, haberleşme ve enerji sektörlerinin ihtiyaçları için yılda 28 bin 800 galyum nitrat transistörlü tümleşik devrenin üretileceği ilk çip fabrikası teşviklerle desteklenip vergi indirimi uygulanacak.

ASELSAN ve Bilkent Üniversitesi ortaklığında çalışmaları sürdürülen Türkiye'nin ilk çip fabrikasında yılda 28 bin 800 galyum nitrat transistörlü tümleşik devre üretilecek. Fabrika için 60 milyon 908 bin liralık yatırım yapılacak. Üretim sürecinde kullanılacak makine ve teçhizatların ithalatına 12 milyon 595 bin 308 dolar ödenmesi öngörülüyor.

Türkiye'de teknolojinin ve teknolojiye dayalı sanayilerin gelişimi açısından son derece önemli bir rol üstlenecek tesis, teşvik mekanizmalarıyla desteklenecek. Söz konusu yatırım için yüzde 90 vergi indirimi uygulanacak, yüzde 50 yatırım katkısı sağlanacak. Tesis üzerindeki vergi yükü de büyük oranda ortadan kalkacak. Fabrika, KDV istisnası ve Gümrük Vergisi muafiyetinden yararlanacak.

Üretim 2016'da

AB-MikroNano Genel Müdürü Prof. Dr. Ekmel Özbay, AA muhabirine yaptığı açıklamada, tesisin binasının tamamlanmak üzere olduğunu, temiz oda ve ilgili diğer ekipmanların da tesise yerleştirilmesiyle 2016 yaz aylarında çip üretimine başlayacaklarını belirtti. Şirketin tesis dahil 30 milyon dolarlık bir yatırımla kurulduğunu dile getiren Özbay, şunları kaydetti:

"Şirketimiz üniversite-sanayi iş birliği açısından Türkiye'ye örnek olacak. Türkiye'de ilk kez bir üniversite elini taşın altına koyuyor ve üniversitede geliştirilen teknolojinin ticarileşmesi için sanayi ile beraber bu tür bir iş birliğine giriyor. 'Spin-off' olarak adlandırılan ve ABD'de sayıları on binleri bulan bu tür yüksek teknoloji şirketleri, Türkiye'nin kalkınması açısından çok önem taşıyor."

ASELSAN ve Bilkent Üniversitesi'nin eşit ortaklığıyla kurulan ASELSAN Bilkent Mikro Nano Teknolojileri San. ve Tic. AŞ (AB Mikro Nano), Türkiye'nin ticari anlamda ilk çip üreten şirketi niteliğini taşıyor.

Türkiye, bu tesiste üretilecek galyum nitrat temelli çipler sayesinde savunma radarı, elektronik harp, güç elektroniği, uzay teknolojileri, elektrik iletim altyapısı, elektrikli araba, havacılık yüksek

süratli tren ve 4G/5G cep telefonu sistemleri eş stratejik teknolojiler üretebilen dünyanın 4. ülkesi pozisyonuna yükselecek.

Galyum nitrat üstün özellikleriyle bu alanda kullanılan diğer ürünlerden ayrılıyor. Galyum nitrat pazarının gelecek 10 yılda hızla büyümesi ve bu alandaki faaliyetlerin önemli ekonomik getirileri beraberinde getirmesi bekleniyor.

4.5G ihalesinde, yaklaşık 4 milyar Avro'luk teklif verildi

Mayıs'ta yapılması planlanan 4G ihalesi, Cumhurbaşkanı'nın sözleri üzerine üç ay ertelenip 26 Ağustos'ta, 4.5G ismiyle yapıldı. 14 yıllığına, 20 frekans için paket satışın yapıldığı ihalede, Turkcell 8, AVEA ve Vodafone 5'er olmak üzere 18 paket satın aldı. Firmaların 3.96 milyar Avro ödeyeceği 4.5G, 1 Nisan 2016'da kullanıma sunulacak.

Kamuoyunda 4,5G olarak bilinen IMT Advanced Yetkilendirme ihalesi, 26 Ağustos 2015'te tamamlandı. Daha önce 26 Mayıs yapılması planlanan 4G ihalesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "4G'yle hiç zaman kaybetmeyelim. 3G'de 2 yıl daha sabredersek, 5G'ye geçeriz. Aksi takdirde 4G'ye geçerse Türkiye çöplük haline döner" sözlerinden sonra ertelenip 4.5G ismiyle yapıldı. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkan Yardımcısı Deniz Yanık'ın yönettiği ihale, kapalı teklif, açık arttırma usulü ile gerçekleştirildi. İhalede, 5 frekans bandında 18 paket için verilen en yüksek tekliflerin toplam tutarı, 3 milyar 960 milyon Avro'yu (13 milyar 230 milyon TL) buldu. 4.5G ihalesinde Turkcell 8, AVEA ve Vodafone 5'er paket satın aldı. NETGSM ise

ihaleye teklif vermedi. İhalenin sona ermesiyle birlikte teklifler BTK'nın onayına sunulacak ve ihalenin kesin sonucu açıklanacak. Mobil genişbant elektronik haberleşme hizmetlerinin sunumuna yönelik olarak 800, 900, 1800, 2100 ve 2600 MHz frekans bantlarında toplam 390.4 MHz'lik bir frekans kaynağının satışının gerçekleştirildiği ihale kapsamında toplam 20 adet frekans paketi için satış yapıldı. İhale kararının kesinleşmesinin ardından ihaleyi kazananlar, IMT hizmetlerini sunmak üzere 14 yıllığına (30 Nisan 2029) yetkilendirilecekler. Şartnameye göre, 4.5G mobil iletişim teknolojisi, 1 Nisan 2016 itibariyle Türkiye'deki kullanıcılara sunulması hedefleniyor. 4.5G'den, teknolojiye uygun sim kart ve cihaz kullanıcıları herhangi bir ek ücret ödemededen yararlanabilecek.

Yeni teknoloji ile son kullanıcılara daha hızlı internet erişimi ve kullanımı olanağı sunacak. Bu teknolojiyle 3G'nin en az 10 katı hızlara ulaşılabilecek. Özellikle yüksek veri hızları ve düşük gecikme süreleri sayesinde bilgiye erişim hızlanacak. HD kalitesinde ve daha yüksek hızda video, film, dizi ve TV izlenebilecek. Mobilde bağlantı hızı 100 Mbps, Wi-Fi'da ise 1 Gbps'ye kadar çıkacak. 1 saniyede müzik, fotoğraf ve video indirilebilecek.

Terzioğlu: Kaynağımız hazır

Turkcell CEO'su Kaan Terzioğlu, ihale sonrası yaptığı açıklamada lisans bedelleri ve teknolojik yatırım için özkaynaklar ve borçlanma ile ilgili her türlü kaynağı hazırladıklarını söyledi.

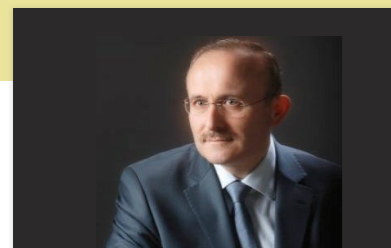
Öğüt: En ideal blokları aldık

Vodafone Türkiye CEO'su Gökhan Öğüt, müşteriler için en ideal blokları almaya çalıştıklarını söyledi. Öğüt, nakit ödeme modelini düşündüklerini belirtti.

Aslan: Artık adil rekabet var

Türk Telekom CEO'su Rami Aslan, ihalenin sektörde daha adil rekabet ortamı yaratacağını kaydetti.

"4.5G ihalesi iptal edilmeli"

NETGSM Yönetim Kurulu Başkanı Adem Öcal, yaptığı açıklamada söz konusu ihaleye ait şartnamenin hukuka uygun olmadığını savunup mahkemeye müracaat ettiklerini bildirdi.

4.5G hayatımıza ne katacak?

	3G	4.5G
OYUN YÜKLEME	3 dakika	15 saniye
MÜZİK İNDİRME	30 saniye	1 saniye
10 DAKİKALIK VIDEO YÜKLEME	3 dakika	2 saniye
8 GB HD FİLM İNDİRME	1 saat	6.5 dakika

Paket Adı	Frekans	Bantgeniği (MHz)	Asgari Bedel (Euro)
A1	800 MHz FDD	2x10	372.926.013
A2	800 MHz FDD	2x10	372.926.013
A3	800 MHz FDD	2x10	372.926.013
B1	900 MHz FDD	2x7,6	216.819.184
B2	900 MHz FDD	2x1,4	39.940.376
B3	900 MHz FDD	2x1,4	39.940.376
C1	1800 MHz FDD	2x29,8	283.411.778
C2	1800 MHz FDD	2x20	190.209.247
C3	1800 MHz FDD	2x10	95.104.623
D1	2100 MHz FDD	2x5	35.664.234
D2	2100 MHz FDD	2x5	35.664.234
D3	2100 MHz FDD	1x10	35.664.234
E1	2600 MHz FDD	2x25	64.647.293
E2	2600 MHz FDD	2x15	38.788.376
E3	2600 MHz FDD	2x10	25.858.917
E4	2600 MHz FDD	2x10	25.858.917
F1	2600 MHz FDD	1x15	19.394.188
F2	2600 MHz FDD	1x10	12.929.459
F3	2600 MHz FDD	1x10	12.929.459
F4	2600 MHz FDD	1x5	6.464.729
Toplam			390.42.298.067.661

TELKODER: Türkiye'de fiber altyapısı 4.5G için henüz yeterli değil

Türkiye'deki mevcut fiber altyapısının bu yeni teknolojiye ne ölçüde hazır olduğu konusunda açıklama yapan TELKODER Yönetim Kurulu Başkanı Yusuf Ata Ariak, 4.5G teknolojisini tam anlamıyla kullanabilmek için mevcut fiber altyapısının 5-6 kat artırılması gerektiğini, mevcut açığın kısa sürede kapatılmasının çok zor olduğunu dile getirdi.

4.5G teknolojisi için fiber altyapısının olmazsa olmaz olduğunu belirten Ariak, 4.5G ile ortaya çıkacak olan büyük kapasitenin taşınabilmesi için her baz istasyonunun fiber ile merkez santrallere bağlanması gerektiğini, yeni ihale ile hali hazırda 65000 civarında olan baz istasyonu sayısının çok daha artacağını, bu sebeple fiber şebekelerin hızla yaygınlaştırılmasının şart olduğunu söyledi.

Ariak, "4.5G için fiber altyapısının tahminen 5-6 kat artırılması gerekiyor. BTK raporlarını incelediğimizde son beş yılda fiber altyapısının yıllık artış hızının yaklaşık yüzde 23 olduğunu görüyoruz. Yani beş yılda ancak iki katına çıkabilmiş. Aynı artış hızıyla devam edilirse fiber altyapı açığının bu kadar kısa sürede kapatılamayacağı açıkça görülüyor" değerlendirmesinde bulundu.

Fiber şebekelerin yaygınlaşması için "Geçiş Hakkı" ve "Tesis Paylaşımı" olmak üzere iki yol bulunduğunu belirten Ariak, bu iki yolun da henüz Türkiye'de verimli şekilde kullanılmadığını söyledi.

4.5G ihale şartnamesinde yer alan kademeli kapsama alanı şartına da dikkat çeken Ariak, fiber altyapı kurulmasının önündeki engellerin süratle ortadan kaldırılmasıyla sorun yaşanmasının önüne geçilmesinin mümkün olabileceğini de sözlerine ekledi.

4.5G kandırmacası

Dünyada 4 yıldır 4G adıyla kullanılan LTE-Advanced, Türkiye'de çığır açacak 4.5G şebekesi olarak sunuldu.

Uzun zamandır beklenen 4G ihalesi nihayet tamamlandı. Tüm dünyada 4G olarak adlandırılan LTE-Advanced teknolojisi Türkiye'de, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın hassasiyetinden dolayı 4.5G olarak duyuruldu. 4G altyapısının Nisan 2016'da hizmete girmesi planlanıyor.

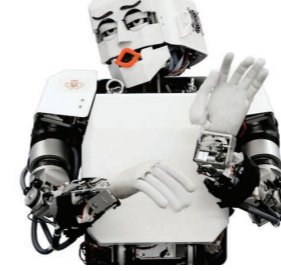
Ülkemizde mobil operatörler tarafından tüm hayatı değiştirecek sanki çok yeni bir teknolojiymiş gibi sunulan LTE-Advanced, aslında 4 yıllık bir teknoloji. LTE-Advanced ilk olarak 2011 yılında Rusya'da Yota adlı operatör tarafından sunulmaya başlandı. 2013 yılında LTE-Advanced destekleyen cihazların piyasaya girmesiyle teknoloji tüm dünyada hızlı bir şekilde yayıldı.

Türkiye ise, her yeni teknolojiye olduğu gibi LTE-Advanced'de de geride kaldı. Nisan 2016'da LTE-Advanced'e geçtiğimizde teknoloji, 5 yıllık bir teknoloji olacak. 3G teknolojisinde de çok gecikmiştik. 3G teknolojisi ilk olarak 1998 yılında Japonya'da kullanılmaya başlanmıştı. Türkiye'ye ise bu

teknoloji, tam 11 yıl sonra, 2009 yılında geldi. 3G'nin ülkemize geç gelişini doğal olarak 4G'nin de gelişini geciktirdi.

Hayatımıza robotlar girmeyecek!

Peki, 4G ile birlikte hayatımızda neler değişecek? Aslında operatörlerin reklamlarda

iddia ettiği gibi çok fazla bir değişiklik olmayacak. Her yerden iletişim, mobil cihazların sürekli olarak bağlı olması yeni olaylar değil. Bunlar zaten 3G ile de mümkündü. 4G'nin 3G'ye göre temel farkı, hız. Yoksa reklamlarda görüldüğü üzere birden

hayatımıza robotlar dolmayacak. LTE-Advanced şebekesi teoride 5 gigabit hızlarına kadar iletişim imkânı sağlıyor. Pratikte ise bu hızlar çok daha aşağıda. Sonuçta bağlantı hızı, mobil cihazın desteklediği hızla sınırlı. Örneğin, Apple iPhone 6, 150 mbit hızına kadar destekliyor. Piyasadaki en hızlı 4G telefonları Samsung S6 ve LG G Flex 2'nin desteklediği hızlar ise 450 mbit. Tabii ki cihazların bu hızları destekliyor olması bu hızlara ulaşılabileceği anlamına da gelmiyor. Öncelikle kullanıcının bulunduğu yer, o sırada şebekenin yoğunluğu ve bağlanılan sitenin hızı önemli kriterler. İnternette Facebook, YouTube, Google gibi büyük sitelerin dışında çoğu site 100 mbit ve 1 gigabit toplam bağlantı hızlarına sahip sunucularda barındırılıyor.

Bu sitelere erişimde 450 mbit gibi hızlara ulaşmak tamamen bir hayal. Hatta YouTube'da bile videoyu önbelleklerken bu hızlara ulaşmanız mümkün değil. Çünkü YouTube bant genişliğini sınırlıyor. Yapılan testlerde ön bellekleme hızlarının çoğu zaman 30 mbps'i bile geçmediği görülüyor.

Eylem CÜLCÜLOĞLU
eylemc@gmail.com

Yurtdışı hızları yetmeyecek

Hız konusunda diğer önemli sorun ise Türkiye'nin yurtdışı bant genişliği kapasitesi. Mevcut kapasite 4G'nin sunacağı yüksek hızları taşımaya uygun değil. 4G'nin tam olarak kullanılması için yurtdışı çıkış hızlarının 10-20 kat artırılması gerekiyor. Bu kadar büyük bir hız artışının da kısa zamanda olması beklenmiyor. Bu yüzden kotalar devreye giriyor. Ülkemizde internet kotalı. Limitsiz olarak adlandırılan internet paketleri bile adil kullanım kotası adı altında sınırlandırılıyor. Mobil internette kotaların durumu daha da vahim. 3G komik kotalarla veriliyor. 3G abonelerinin çoğu 1GB aylık kotaya sahip. 21mbps hızla olanak tanıyan 3G ile 1GB'lık kotayı 10-20'dakika da bitirmek mümkün. Kullanıcılar yüksek hızla sahip olsalar da bunun tadını çıkaramıyorlar. 3G film, müzik video indirmekten çok Facebook'ta dolaşmak, Whatsapp'dan mesaj göndermekte kullanılıyor.

Kota mahkûmları

4G gelince de durum değişmeyecek. Kullanıcılar yine kotalarla boğuşacak. 4-5 gigabyte kotaya sahip olduktan sonra internete 21 mbps yerine 150 mbps hızında bağlansanız ne fark eder ki? Video ve büyük dosyalar indiremedikten sonra, yüksek kalitede video konferans yapamadıktan sonra 3G kullanmışsınız, 4G kullanmışsınız hiç bir farkı yok. Hatta şu an ki Facebook ve Whatsapp kullanımları için EDGE bile gayet yeterli.

Operatörler sözde 4.5G'yi allayıp pullayıp sundular. Operatörlerden reklamlarla nemalanan büyük basın da bunu yüzyılın teknolojik adımı olarak sundu. 4.5G'nin aslında büyük bir balon olduğu Nisan 2016'da ortaya çıkacak... Nisan 1 şakası gibi...

Alışverişin Öğeleri

Çok çeşitli satış yöntemleri var dünya yüzünde...

Sülün Osman'ı yaşı kırkın üzerinde olanlar anımsar ama yeni kuşaklar bu 101 ünlü Türk'ten biri olan Sülün Osman'ı tanımaz... Kendisi saf ve bakir Anadolu varsıllarına Galata köprüsü, Galata kulesi ve nice saat kuleleri satmıştır. Hatta onunla ilgili bir rivayet de, Boğaz'a demirleyen ABD 6.Filosundan bir uçak gemisini sattığı yönündedir...

Koray Özer

koray.ozertbd.org.tr

Sülün Osman, vatandaşın içindeki hırs kuşunu kıskırtarak akıl durdurucu şekilde "saf" insanlara bu satışları yapmayı başarmıştı... 1970'lerde başlayan Saadet zincirleri de iyi bir pazarlama yöntemi. Her satıştan zincirin her halkasının pay alacağı fikri gerçekten şapka çıkartılacak bir satış yöntemi olarak satış tarihindeki yerine geçti.

Kendinin kutsal/önemli kişi olduğunu iddia ederek veya kutsal/önemli bir amaca hizmet ettiğini söyleyerek de çevresinden hatırı sayılır miktarda para kazanan insanlar veya kurumlar bulunmakta. Bu da yine oldukça işleyen bir başka satış yöntemi/ydi...

Kim derdi, tv'de oynayacak bir film için para vereceğimiz? Hatta düzenli izlemediğimiz tv için para ödeyeceğimiz veya internet medyasına /hizmetlere para ödeyerek ulaşacağımız...

Verimizi tutarak bizi kendine alıştıran bir arama sitesinin "kotanız doldu" diyerek düzenli aylık isteyeceği de sanırım pek kimsenin aklına gelmezdi... Hele kendimiz bile, on yıl önce böyle bir şeyi kabul edebileceğimizi sanırım hayal etmezdik.

İnternet üzerinden satışlarda yazılım deneme süreleri vermek de ayrı bir satış şekli oldu (Dene-al). Bu yöntemin gelişmiş şekliyse, kısıtlı haklar vererek bir yazılımı kullanırmaktı (Alıştır-sat)... Zaten bu yöntemler de internette artık klasik satış şekli oldu. Artık kimse tok esnaflar gibi eski klasik satış yöntemlerini kullanmıyor.

Klasik bir alışverişin üç ögesi var: Alıcı, satıcı mal veya hizmet. Peki internet satış yöntemleri bu yapıya ne derece uyuyor?

Örneğin bedava kullandığınız bir mal ve hizmet için ya birileri para ödüyor ve birileri de sizin kullanımınız üzerinden para kazanıyorsa? Arama motorlarını ele alalım. Arama motoru kullanmak bizlere ücretsiz. Ama gelen sonuçlarda ilk çıkmak isteyenlerin verdiği reklam paraları nereye gidiyor dersiniz? En popüler arama motoru sizce, sizin yaptığınız bu aramalardan ne kadar kazanıyor? Söylenen gayri resmi rakamlara bakılırsa, malum arama motoru sırf arama üzerinden ülkemizde yıllık 1 milyar doların üzerinde para kazanıyor. Vergi, algı da yokmuş... Şimdi bu durumda alışverişin kaç ögesi oluyor: Alıcı biz; satıcı arama motoru, mal ve hizmet arama listeleri ve bir de karşımıza çıkan reklam verenler var... Oldu dört öge...

Acaba öge sayısı beşe altıya çıkarılabilir mi? Acaba yurtdışına giden bu reklam paraları yurt içinde oluşturulacak bir reklam platformuna aktarılabilir mi (madem Türk'ün Türk için verdiği bir para bu)... Mecra oluşturursak, alıcı alıştırsak, biraz da kendimiz uğraşsak bir Akdeniz eder miyiz?

Kamu Bilişim Platformu Etkinliği, Ekim'de Kıbrıs'ta yapılıyor

TBD 17. Kamu Bilişim Platformu'nda "Türkiye'nin Bilgi Toplumu Üst Yapısı", "E-Ticaret Güvenlik Sertifikasyonu ve Düzenlemeler", "Kamuda Siber Güvenlik ve Kritik Alt Yapı Güvenliği" ve "E-Devlet Kapısı" başlıklı raporlar irdelenecek.

TBD Kamu-BİB Kamu Bilişim Platformu-17

15-18 EKİM 2015 | Acapulco Resort Hotel KKTC

2023... ve Ötesi

Kamu Hizmetlerinde
Yenilikçi Yaklaşımlar

Bilişim Toplumu | Siber Güvenlik | e-Devlet | e-Ticaret

DESTEKLEYEN
KURUM VE KURULUŞLAR

Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) her yıl düzenlediği geleneksel etkinliklerinden biri olan Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (TBD Kamu-BİB) Kamu Bilişim Platformu Etkinliği'nin 17.si, 15-18 Ekim 2015 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Girne Acapulco Resort Otel ve Kongre Merkezi'nde gerçekleşiyor.

Gücünü ve etkisini, bilişimcilerin birey olarak verdiği gönüllü desteklerden alan, yıllardır kamu yararına düzenlediği faaliyetlerle Türkiye'nin bilişim toplumu olma sürecine katkı veren TBD Kamu-BİB, yüzlerce kişinin aylarca süren gönüllü katkısı ve katılımıyla ortaya çıkardığı raporlarına son biçimini vermek üzere tüm bilişimcileri, bu etkinlikte bir araya getiriyor.

Ülke sorunlarına çözüm üreten bilişimcilerin birikimlerini paylaştığı, ortak akıl platformu olan TBD Kamu-BİB, bu yıl KKTC'de "2023 ve Ötesi Kamu Hizmetlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar" ana temasıyla düzenleniyor.

Etkinlikte BİM yöneticileri, sektör ve uzmanlarının bir araya geldiği "Türkiye'nin Bilgi Toplumu Üst Yapısı", "e-Devlet Hizmetlerinden Beklentilerimiz", "e-Ticaret Güvenlik Sertifikasyonu ve Düzenlemeler" ve "Siber Güvenlik (Kritik Altyapı Güvenliği)" çalışma gruplarının hazırladıkları raporları ilgili tüm kesimlerle paylaşacaklar. Türkiye ve KKTC'nin bilişim konusunda bütün karar vericilerinin, kamu bilgi işlem yöneticilerinin ve özel sektör temsilcilerinin katılacağı TBD Kamu-BİB'in 17. toplantısında, "Türkiye'nin Bilgi Toplumu Üst Yapısı", "e-Devlet Kapısı", "e-Ticaret Güvenlik Sertifikasyonu ve Düzenlemeler" ve "Siber Güvenlik ve Kritik Altyapı Güvenliği" çalışma gruplarının hazırladıkları raporlar, ele alınıp tartışılacak.

TBD Kamu-BİB, Türkiye'nin bilişim toplumuna geçiş çalışmalarında kamu bilgi işlem birimleri ve özel sektörün katılımıyla; bilgi teknolojilerinin etkili ve yaygın kullanımı, kamu hizmetlerinin etkin ve verimli sunabilmesi, ulusal bilişim politikalarının oluşturulmasına katkı sağlanması, bilgi paylaşımının artırılması, mesleki dayanışma ve sorunlara ortak çözümler geliştirilmesi amacıyla 1997'de kuruldu.

Dünyada başka örneği bulunmayan, tüm kamu bilişim merkezi yöneticilerinin doğal üyesi oldukları platformun 17. toplantısını başta Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (UDHB), KKTC Ulaştırma Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), KKTC Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTHK), Dijital Türkiye Platformu ve Türk Standartları Enstitüsü (TSE) olmak üzere birçok kamu kurum ve kuruluşu destekliyor.

Etkinliğin açılış konuşmalarının ardından yapılacak olan "2023 ve Ötesi: Kamu Hizmetlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar" forumunu TBD Yönetim Kurulu Başkanı İ. İlker Tabak yönetecek. Etkinliğin öğleden sonraki bölümünde çağrılı konuşmacı olarak Ekonomist, Akademisyen Prof. Dr. Emre Alkin katılımcılara hitap edecek. Daha sonra "E-Devlet Kapısı" oturumu gerçekleştirilip Çalışma Grubu'nun hazırladığı rapor sunulacak.

İkinci gün sabah "e-Ticaret Güvenlik Sertifikasyonu ve Düzenlemeler" konulu oturum, ardından "Siber Güvenlik ve Kritik Altyapı Güvenliği" Çalışma Grubu'nun sunumu gerçekleştirilecek. Öğleden sonra etkinliğin son oturumunda "Bilişim Toplumu Üst Yapısı Çalışma Grubu" hazırladığı raporları paylaşacak.

Özgür internetin savunucusu, Dr. Özgür Uçkan'ı kaybettik...

TBD ve Alternatif Bilişim Derneği üyesi, özgür internet mücadelesinin öncülerinden, akademisyen ve aktivist Uçkan, 10 Temmuz'da yaşamını yitirdi.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) üyesi, Alternatif Bilişim Derneği'nin kurucularından, akademisyen Dr. Özgür Uçkan, 10 Temmuz 2015'te Paris'te vefat etti. Türkiye'de özgür internet mücadelesinde yazı veya fiziksel varlığı ile hep ön saflarda yer alarak öncülerinden biri olan Uçkan, uzun yıllardır haftalık bilgi teknolojileri dergisi "BThaber"de de köşe yazarlığı yapıyordu.

Bir süredir kanser tedavisi gören Uçkan, 54 yaşında, evli ve bir çocuk babası idi. Uçkan, akademik bilgisıyla stratejik/ pratik politik önerilerini güçlü bir şekilde bir araya getirdiği katkılarıyla bilişim sektöründe örgütleyici ve yol gösterici bir rol üstlenmişti.

Sanat, felsefe, ekonomi alanlarının yanında özellikle bilişim dünyası, özgür internet ve birey hakları konusunda mücadele eden, düşünen, üreten, aktivist Uçkan, 1961 yılında doğdu. 1983'te Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. 1986'da Sorbonne'da "politika ve sanat felsefesi" alanında doktorasını tamamladı. Aynı üniversitede, felsefe, din tarihi, toplumsal tarih ve epistemolojiyi buluşturan disiplinlerarası bir alanda doktora çalışmalarında bulunduktan sonra Inalco'da (Doğu Dilleri Yüksek Okulu - Paris) Osmanlıca öğrenimi yaptı. Uçkan 1992'ye kadar doktora çalışmaları ve araştırmacılık yaptı. Paris'te yaşadığı süre içerisinde, çeşitli kuruluşlarda reklam metin yazarlığı, basın muhabirliği, editörlük görevlerinde bulundu. Aynı dönemde, IBM France'da bilgisayar oyunları tasarım stajı; enformasyon ağları, sistem dilleri, alt kültürler ve kültürel-ekonomik topluluk ilişkileri konularında atölye çalışmaları gibi disiplinlerarası etkinlikleri de oldu.

Türkiye döndükten sonra çeşitli kurumsal projelerde görev alan Uçkan, 1993'ten itibaren kurucularından olduğu İstanbul Sanat Tanıtım ve Araştırma Vakfı (İSTAV) Yönetim Kurulu'nda birçok çalışmaya öncülük etti.

İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde bilgi ekonomisi, ağ ekonomisi, yaratıcı endüstriler, enformasyon tasarımı ve yönetimi, iletişim tasarımı, tasarım yönetimi konularında lisans ve lisansüstü düzeyde, Yeditepe Üniversitesi'nde ise bilgi ve inovasyon stratejileri konusunda lisansüstü düzeyde ders veren Uçkan, TBD, Alternatif Bilişim Derneği ile İstanbul Ticaret Odası Bilişim İhtisas Komitesi üyesi ve Türkiye İhracatçılar Meclisi bilgi ekonomisi danışmanı idi. Akademik faaliyetlerinin yanı sıra çeşitli kurum ve firmalara yönelik bilgi ekonomisi, iletişim stratejisi ve iş geliştirme danışmanlığı hizmeti de sunan Uçkan'ın, politika, insan bilimleri, medya, enformatik, kent planlaması, ekonomi, internet ve hukuk, kültür ve sanat konularında kaleme aldığı yayınlanmış makaleleri, "E-Devlet, E-Demokrasi ve Türkiye" (2003) ile Cemil Ertem ile birlikte yazdığı "Wikileaks: Yeni Dünya Düzenine Hoşgeldiniz" (2011) adlı kitapları da bulunuyor.

TÜİK: Nisan 2015'te, internete erişebilen hane yüzde 70'e yaklaştı

Türkiye'de internete erişebilen hane oranı, yüzde 69,5 olurken internet kullanan bireyler, yüzde 55,9'u buldu. Hanelerin yüzde 96,8'inde cep telefonu bulunurken bireylerin yüzde 80,9'u interneti sosyal medya için kullandı.

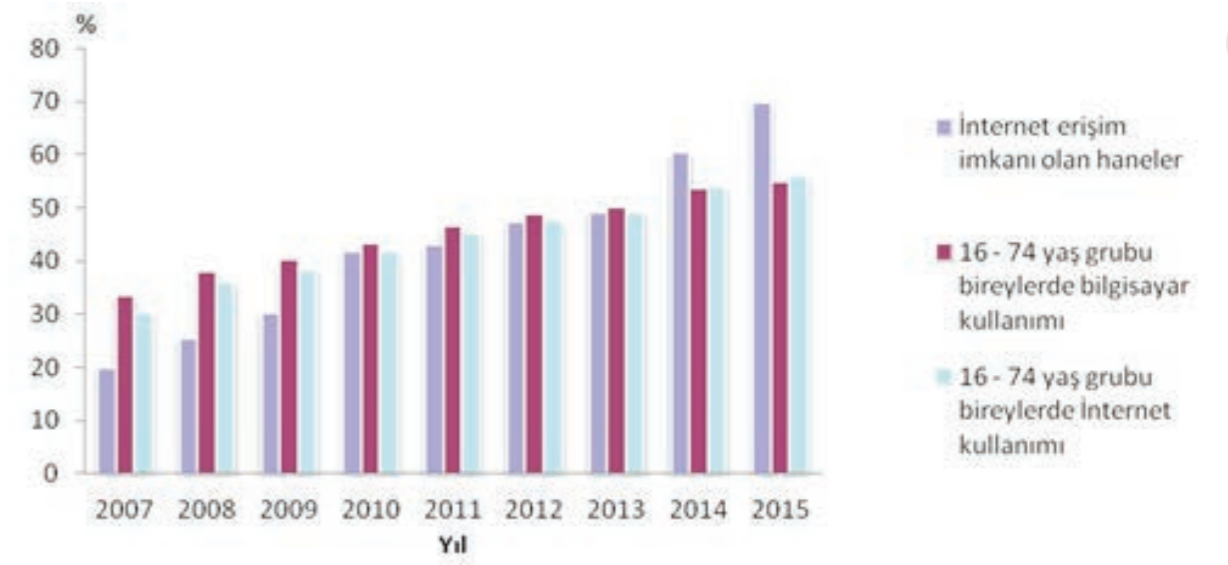
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2015 yılı "Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması"nı 18 Ağustos 2015'te açıkladı. Verilere göre, Türkiye genelinde internet erişim olanağına sahip hanelerin oranı, 2015 yılı Nisan ayında yüzde 69,5 oldu. Bilgisayar ve internet kullanım oranları, 2015 yılı Nisan ayında 16-74 yaş grubundaki bireylerde sırasıyla yüzde 54,8 ve yüzde 55,9 oldu. Bu oranlar erkeklerde yüzde 64 ve yüzde 65,8 iken, kadınlarda yüzde 45,6 ve yüzde 46,1 oranında gerçekleşti. Bilgisayar ve internet kullanım oranları, 2014 yılında yüzde 53,5 ve yüzde 53,8 idi.

Evden internete erişimi olmayan hanelerin yüzde 59,5'i evden internete bağlanmama nedeni olarak

internet kullanımına ihtiyaç duymadıklarını belirtti. Bunu yüzde 44,7 ile internet kullanımının yeterince bilinmediği, yüzde 38,5 ile bağlantı ücretlerinin yüksekliği izledi.

Genişbant internet erişim olanağına sahip hanelerin oranı yüzde 67,8 oldu. Buna göre hanelerin yüzde 37,4'u sabit genişbant bağlantı (ADSL, kablolu internet, fiber vb.) ile internete erişim sağlarken, yüzde 58,7'si mobil genişbant bağlantı ile internete erişim sağladı. Darbant bağlantı ise hanelerin yüzde 2,7'sinde internet erişimi için kullanıldı.

Hanelerin 2015 yılı Nisan ayında yüzde 96,8'inde cep telefonu veya akıllı telefon bulunurken, sabit

telefon bulunma oranı yüzde 29,6 oldu. Aynı dönemde hanelerin yüzde 25,2'sinde masaüstü bilgisayar, yüzde 43,2'sinde taşınabilir bilgisayar ve yüzde 20,9'unda İnternete bağlanabilen TV bulunmaktadır.

İnternet kullanım amaçları dikkate alındığında, 2015 yılının ilk üç ayında internet kullanan bireylerin yüzde 80,9'u sosyal medya üzerinde profil oluşturma, mesaj gönderme veya fotoğraf vb. içerik paylaştı. Bunu yüzde 70,2 ile on-line haber, gazete ya da dergi okuma, yüzde 66,3 ile sağlıkla ilgili bilgi arama, yüzde

62,1 ile kendi oluşturduğu metin, görüntü, fotoğraf, video, müzik vb. içerikleri herhangi bir web sitesine paylaşmak üzere yükleme, yüzde 59,4 ile mal ve hizmetler hakkında bilgi arama izledi.

İnterneti 2015 yılının ilk üç ayında kullanan 16-74 yaş grubu bireylerin yüzde 87,1'i evde kullandı. Bunu yüzde 42,5 ile işyeri, yüzde 37,7 ile akraba, arkadaş evleri, yüzde 29,2 ile alışveriş merkezi, havaalanı, vb. kablosuz bağlantının yapılabildiği yerler takip ederken, internet kafede kullanım oranı yüzde 10,6 oldu.

İnterneti 2015 yılının ilk üç ayında kullanan bireylerin yüzde 74,4'ü ev ve işyeri dışında internete kablosuz olarak bağlanmak için cep telefonu veya akıllı telefon kullanırken, yüzde 28,9'u taşınabilir bilgisayar (dizüstü, netbook, tablet vb.) kullandı. Bu oranlar 2014 yılının aynı döneminde sırasıyla yüzde 58 ve yüzde 28,5 idi.

İnternet kullanan bireylerin yarısı, e-devlet hizmetleri kullandı

İnterneti 2014 yılı Nisan ayı ile 2015 yılı Mart aylarını kapsayan on iki aylık dönemde kullanan bireylerin kişisel amaçla kamu kurum/ kuruluşları ile iletişime geçmek veya kamu hizmetlerinden yararlanmak için interneti kullanma oranı yüzde 53,2 oldu. Bu oran önceki yılın aynı döneminde (2013 Nisan-2014 Mart) yüzde 53,3'tü. Kullanım amaçları arasında kamu kuruluşlarına ait web sitelerinden bilgi edinme yüzde 50,5 ile ilk sırayı aldı.

İnternet kullanan bireylerin internet üzerinden kişisel kullanım amacıyla mal veya hizmet siparişi verme ya da satın alma oranı yüzde 33,1 oldu. Önceki yıl İnternet üzerinden alışveriş yapanların oranı ise yüzde 30,8'di.

İnternet üzerinden alışveriş yapan bireylerin 2014 yılı Nisan ile 2015 yılı Mart aylarını kapsayan on iki aylık dönemde yüzde 57,4'ü giyim ve spor malzemesi, yüzde 27'si seyahat bileti, araç kiralama vb, yüzde 25,5'i ev eşyası (Mobilya, oyuncak, beyaz eşya vb), yüzde 22,4'ü elektronik araçlar (Cep telefonu, kamera, radyo, TV, DVD oynatıcı vb.), yüzde 18,4'ü kitap, dergi, gazete (e-kitap dahil) aldı.

İnternet üzerinden 2014 yılı Nisan ile 2015 yılı Mart aylarını kapsayan on iki aylık dönemde satın alış ya da sipariş veren bireylerin yüzde 23,2'si sorun yaşadı. En çok karşılaşılan sorun türleri teslimatın belirtilenden daha yavaş olması yüzde 47 ve yanlış veya hasarlı ürün veya hizmetin teslim edilmesi yüzde 45,4 oldu.

Son 3 ay içerisinde İnternet kullanan bireylerden İnterneti hemen her gün veya haftada en az bir defa kullanan bireylerin oluşturduğu düzenli İnternet kullanıcı oranı 2015 yılının ilk üç ayında yüzde 94,2 oldu.

E-ticaret yapanlara yeni zorunluluklar

Hizmet ve aracı hizmet sağlayıcılara yönelik yönetmelik yayınlayan Bakanlık, gerçek ya da tüzel kişilere tebligata elverişli KEP adresi bulundurma ve e-ticaret işlemlerine ilişkin kayıtların üç yıl süreyle saklanması zorunluluğunu getirdi.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, elektronik ticaret (e-ticaret) faaliyetinde bulunanlara ilişkin yönetmelik çıkardı. Bakanlığın, konuya ilişkin düzenlemesi, 26 Ağustos 2015 tarihli Resmi Gazete’de yayınlandı. 29457 sayı numarasıyla yayınlanan “Elektronik Ticarete Hizmet Sağlayıcı ve Aracı Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik” ile; e-ticaret faaliyetinde bulunan gerçek ya da tüzel kişilere tebligata elverişli Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) adresi bulundurma zorunluluğu getirildi.

Yönetmelik, “Kendine ait elektronik ortamda satış yapan” ve “Aracı hizmet sağlayıcı”nın, “bilgi verme”, “işlem”, “sipariş” “kişisel verilerin korunması”, “ispat yükümlülüğü ve elektronik kayıtların saklanma süresi”, “şikâyet”, “denetim”, “İdari yaptırımları uygulama”nın yanında “güvenlik ve hizmet kalitesi standartları ile bildirim yükümlülükleri”ni içeren toplam 16 madde ve 1 geçici maddeden oluşuyor.

Bilgi verme yükümlülüğünü içeren 5. maddede, “Tacir veya esnaf olmayan hizmet sağlayıcı, kendine ait e-ticaret ortamında adı ve soyadını veya unvanını, merkez adresini, tebligata elverişli KEP adresi”ni; ağ üzerindeki ana sayfasında ve doğrudan ulaşılabilecek şekilde “iletişim” başlığı altında sunma zorunluluğu getiriliyor.

Aracı hizmet sağlayıcı üzerinden satış yapan ve tacir veya esnaf olan hizmet sağlayıcının da, e-ticaret faaliyetine başlamadan önce, “ticaret unvanı, işletme adı veya tescilli marka adı bilgilerinden en az biri, Tebligata elverişli KEP adresi, esnaflar için vergi kimlik, tacirler için MERSİS numarası, merkez adresi ve onaylanmış telefon numarasının aracı hizmet sağlayıcıda bulunduğu bilgileri eksiksiz olarak bulundurması gerekiyor.

Ayrıca, Madde 7’de “Aracı hizmet sağlayıcı ve kendine ait elektronik ortamda satış yapan hizmet sağlayıcı tarafından, e-ticaret işlemlerinin gerçekleştirildiği ağ üzerinden doğrudan ulaşılabilecek şekilde” ana sayfada “işlem rehberi” başlığı altındaki bilgileri güncel olarak tutması zorunluluğu bulunuyor.

Yönetmeliğin “Kişisel verilerin korunması”ni içeren 10. Maddesinde “Hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcı, bu Yönetmelik çerçevesinde yaptığı işlemler ve sunduğu hizmetler nedeniyle elde ettiği kişisel verilerin, 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla

muhafazasından ve hukuka aykırı olarak bunlara erişilmesini ve işlenmesini önlemek amacıyla gerekli tedbirlerin alınmasından sorumludur. Kişisel veriler, ilgili kişinin açık irade beyanını içerecek şekilde önceden alınan onayı olmaksızın üçüncü kişilerle paylaşılamaz, işlenemez ve başka amaçlarla kullanılamaz” deniliyor.

“Şikâyet konusu işlemlerde ispat yükümlülüğünün, hizmet sağlayıcı ve/veya aracı hizmet sağlayıcıya ait” olduğu belirtilen yönetmelikte, hizmet sağlayıcı ve/veya aracı hizmet sağlayıcının, e-ticaret işlemlerine ilişkin elektronik kayıtları işlem tarihinden itibaren üç yıl süreyle saklayacağı ve talep halinde bu kayıtları Bakanlığa sunacağı bildiriliyor.

Yönetmelik, yayım tarihinde yürürlüğe girerken, bu yönetmeliğin yürürlüğünden önce kendine ait elektronik ortamda satış yapan hizmet sağlayıcılar ile aracı hizmet sağlayıcıların, yükümlülüklerini yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde yerine getirmeleri gerekiyor. Bu süre, aracı hizmet sağlayıcının sunduğu e-ticaret ortamında satış yapan hizmet sağlayıcılar için aracı hizmet sağlayıcı tarafından teknik imkânların sağlanmasından itibaren başlayacak.

Sanal ortamda ameliyat dönemi başlıyor

Dünyada ilk defa her türlü cerrahi operasyon, Hacettepe Üniversitesi Teknokent'te, simülasyon ortamına aktarılacak.

Hacettepe Üniversitesinde "sanal tıp sağlık eğitim merkezi" kuruluyor. Hacettepe Üniversitesi, Hacettepe Teknokent'te üniversite ve sanayi işbirliği ile tıp eğitimini dijital ortama taşıyacak.

Hacettepe Üniversitesi İleri Düzey Sağlık Teknolojileri Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Emre Huri, AA muhabirine, iki yıl önce kurdukları Uluslararası Sağlık Eğitim Merkezini bilgi teknolojileri ile çok daha ileri seviyelere taşımayı hedeflediklerini söyledi.

Mevcut tıp bilgi birikiminin tamamını zaman içerisinde dijital ortama aktarmayı hedeflediklerini vurgulayan Huri, "İleride bir sanal tıp fakültesi ya da sanal hastane gibi dijital bir ortam yaratmayı amaçlıyoruz" dedi.

Pilot olmak için kursları bitirmenin yetmediği, aynı zamanda aylarca süren simülasyon eğitimlerine katılmak gerektiğini anımsatan Huri, pilot adaylarının havada motor durmasından yangına kadar birçok senaryoya karşı eğitildiğini belirtip şöyle devam etti:

"Pilotlara benzer şekilde biz de tıp alanında yaptığımız tüm eğitim çalışmalarını adım adım simülasyon modellerine dönüştüreceğiz. Sanal gerçeklik projesi tamamlandığında 3D gözlüklerle örneğin eğitim alan kişiler bir arada, sanal kadavra veya hasta modelinde cerrahi işlemleri yapabilecek."

Doç. Dr. Emre Huri

Huri, merkez kapsamında tıp öğrencilerini ve tüm sağlık profesyonellerini daha iyi eğitmek ve medikal cihazları daha efektif hale getirmek için çalıştıklarını anlattı. Sadece sanal değil gerçek anlamda da projeler ürettiklerini dile getiren Huri, "Bu kapsamda yine dünyada ilk defa Hacettepe Teknokent bünyesinde TÜBİTAK 1507 kapsamında yapılan bir projeye x-ray gibi ışınlarla çalışılmaya olanak veren kadavra masası ürettik ve patent başvurusunu yaptık" diye konuştu.

Tıp üzerine çalışan bir üniversitede eğitim, araştırma ve hasta bakımı gibi konu başlıkları üzerinde eğitimin şart olduğunu ifade eden Huri, "Hacettepe Kadavra Eğitim Masası-HAKEM" geliştirdiklerini de kaydetti.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Pardus'a geçti

PARDUS
PARDUS
PARDUS

Milli işletim sistemi PARDUS, Bakanlığın Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü'nde pilot uygulanmaya başlandı.

2003

yılında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) tarafından geliştirilmeye başlanan milli işletim sistemi PARDUS, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü'nde Temmuz 2015'te uygulanmasına geçildi. Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamaya göre, mevcut işletim sistemlerinin PARDUS'un işletim sistemiyle değiştirilmesini sağlamak adına Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü pilot alan olarak seçildi.

Pilot göç uygulaması kapsamında seçilen bilgisayarlarda, kullanıcı verilerinin yedekleri alındı, bilgisayara PARDUS işletim sistemi kuruldu ve kullanıcıların sık kullandıkları uygulamaların PARDUS üzerindeki karşılıklarının ayarlamaları yapıldı.

Uygulamada kullanıcı problemlerini izleyebilmek amacıyla e-posta hesabı oluşturulurken, bilgisayarlarında değişiklik yapılan kullanıcıların karşılaştıkları problemler tespit edildi. İletilen problemler, bakanlık ve ULAKBİM'deki PARDUS Destek Ekibi tarafından çözüldü. PARDUS'un yaygınlaştırılması kapsamında pilot uygulamalardan elde edilen deneyimlerle bakanlığın bilgi işlem dairesi başkanlığı tarafından belirlenen kurum bilgisayarlarının tamamına aynı işlemler uygulanacak. Son adımda ise kullanıcı ve sistem yöneticilerin eğitimleri gerçekleştirilerek, PARDUS'u daha rahat kullanmaları sağlanacak.

Haziran başında "Kamuda Açık Kaynak Kodlu Yazılımların Desteklenmesi" eylemi gereği PARDUS'un, kullanılması çalışmalarının başladığını belirten Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, "PARDUS'un 2023'e kadar bir milyon 800 bin bilgisayarda daha kullanılmasını bekliyoruz ve böylece işletim sistemi ve diğer yazılım lisanslarından yıllık 2,2 milyar dolar kâr etmeyi hedefliyoruz" açıklamasında bulunmuştu. Işık, bakanlığın bu uygulamayla lisans maliyetlerinde tasarruf sağlayacağını ve 2015 yılı sonuna kadar 3 bin 500 kullanıcı bilgisayarlarını bu sisteme taşıyacaklarını bildirdi. PARDUS'u Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın yanında, Milli Savunma, Adalet ve Sağlık Bakanlığı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Halk Sağlığı Müdürlükleri, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi ve TÜBİTAK'ın da aralarında bulunduğu 20'den fazla bakanlık ve kurum kullanıyor.

Satarak zenginleşmek

Dikkatinizi mutlaka çekmiştir geçen ay Hürriyet gazetesinde Yemek Sepeti şirketinin satışı ile ilgili olarak bir haber vardı, "Yemek sepeti, 589 milyon dolara yabancı bir şirkete satılmıştı". Haber bu kadarla kalmıyor şirketin patronunun bu paradan 27 milyon doları personeline dağıtması da ayrıca övgüye değer bir olay olarak anlatılıyordu.

Nezh KULEYİN
nezh@semor.com.tr

Ben bu olayın ülkemizin geleceğimiz açısından örnek oluşturan bir olay olduğunu düşünerek irdelenmeye gereksinimi olduğunu, başka boyutları ile ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Evet, ülkemizin önemli bir markası belki de hak ettiği bir fiyata bir başka ülke yatırımcısı tarafından satın alınmıştır. Yüzeysel bir değerlendirme yaparsak ülkemizde bu yatırımı yapma fikrini bulan kişilerin hakları ödenmiş ve bu rakam döviz olarak ülkemize girmiştir. Çalışanların her birinin eline geçen paranın kıdem ve ihbar tazminatı rakamlarıyla kıyaslandığında oldukça yukarılarda olması onlar açısından da önemlidir.

Ama bu olaya başka bir açı ve bu açıdan bakıldığında ise kaygı verecek bir durum yok mu? İsterseniz diğer açıdan olaya bakalım. Kimse bu işi kuranların kurdukları şirketin hisselerini satmasına bir itirazda bulunamaz. O nedenle ben de olaya bu açıdan yani mikro ekonomi kuralları açısından değil makro ekonomik değerlendirmeler ışında yaklaşmak istiyorum. Bana göre, ülkemizde geliştirilmiş olan önemli bir marka ve altyapısı satılmıştır. 2023'te dünyanın on büyük ekonomisi arasına gireceğini iddia eden Türkiye'nin bu olayda olduğu gibi elindeki tüm iyi markaları rakibi olan ülkelere satarsa bu hedefini gerçekleştirme olasılık dâhilinde kalır mı? Şu anda elimizde geliştirmiş olduğumuz uluslararası markaların bilişim sektörü ile doğrudan ilintili olanlara baktığımızda eskilerin deyimi ile "manzara-ı umumiye" şöyle görülmektedir:

Telekomünikasyon sektöründe yaratmış olduğumuz markalardan Türk Telekom'un yüzde 51 hissesi bizde değildir. Şu anda bilişim sektöründe Microsoft, Oracle ya da Dell gibi bu örnekleri çoğaltabiliriz- ortaya çıkartıp büyüttüğümüz ve değeri milyar dolarlara varan herhangi bir markamız yoktur.

Bu dallarda yok ama diyebilirsiniz ki çözüm üreten birçok orta boy marka yarattık. Onlar ilerde büyüyüp uluslararası nitelikte marka durumuna gelme potansiyeline sahipler. Bu düşünce iyi bir yaklaşım olabilir ama durum böyle değildir. Şu anda bilişim sektöründe neredeyse değeri on milyon doların üzerine çıkma olasılığı olan her şirket ya satılmış ya da alıcılarla görüşme aşamasındadır. İngiltere'den Katar'a, ABD'den Çin'e dünyanın tüm gelişen ülkeleri palazlanma aşamasına gelen her Türk şirketini satın almak üzere koşturmaktadırlar. Kimse şirketlerin sahiplerinin bu hisseleri satmasını engelleyemez ama sorun o değildir. Sorun, büyük markası olmayan bir ülkenin markaların değerlerinin ülkelerin değerlerinin önüne geçtiği bir dünyada bulunduğu konumdan bir basamak yukarıya çıkmasının mümkün olup olamayacağıdır.

Ben palazlanırken şirketlerini elinde tutamayan bir ulusun bunu başarma olasılığının olmadığını düşünüyorum. Karadeniz'de bir deyim vardır şöyle söylenir: "Akıllı adam ne yapsın, baba malını çalışır kazanır; akılsız adam ne yapsın baba malını satar yer."

Siber güvenlik uzmanı yetiştiriliyor

Alandaki uzman açığını karşılamaya yönelik olarak 24-28 Ağustos 2015 tarihleri arasında, “Siber Güvenlik Uzmanı Yetiştirme Eğitim Kampı” yapıldı. BGD, Gazi Üniversitesi ve BGA işbirliğiyle düzenlenen kampa, sınavla seçilen 28 öğrenci davet edildi.

Bilgi Güvenliği Derneği (BGD) tarafından, Gazi Üniversitesi ve Bilgi Güvenliği Akademisi (BGA) işbirliğiyle 24-28 Ağustos 2015 tarihleri arasında “Siber Güvenlik Uzmanı Yetiştirme Eğitim Kampı” gerçekleştirildi. Kamp, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu siber güvenlik uzmanı eksikliğinin giderilmesi ve kapasite geliştirmek amacıyla düzenlendi.

Eğitim kampı için 37 üniversitenin lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına kayıtlı 958 öğrenci başvurdu. Bu öğrenciler arasından sınavla seçilen 28 öğrenci kampta eğitime katıldı.

Siber saldırı/savunma tekniklerini içeren kapsamlı müfredatı ile bu alanda uzman olmayı düşünen gençler için önemli bir adım olan kamp sonunda başarılı olan katılımcılara sertifika verildi.

Kamp süresince yoğun eğitim faaliyetinin yanı sıra akşam saatlerinde de katılımcılar arasında çeşitli yarışmalar düzenlenerek, eğitimin uygulamalı çıktıkları da test edildi.

Kampın ardından, 27 Ağustos 2015'te yapılan kapanış ve sertifika törenine, TBD Başkanı İ. İlker Tabak da katıldı. Tabak, başarıları nedeniyle organizasyon tarafından ödüllendirilen 3 katılımcıya ayrıca TBD'nin bu yıl KKTC'de gerçekleştireceği TBD 17. Kamu Bilişim Platformu'na konuk olarak davet etti.

“Dijital ölümsüzlük” için, 5 bin kişi sıraya girdi

Eter9 adlı yapay zekâ, kişinin tüm özelliklerini bünyesine alarak, kişinin ölümünden sonra “sanal” dünyada yakınlarıyla iletişim sürdürmesini sağlıyor.

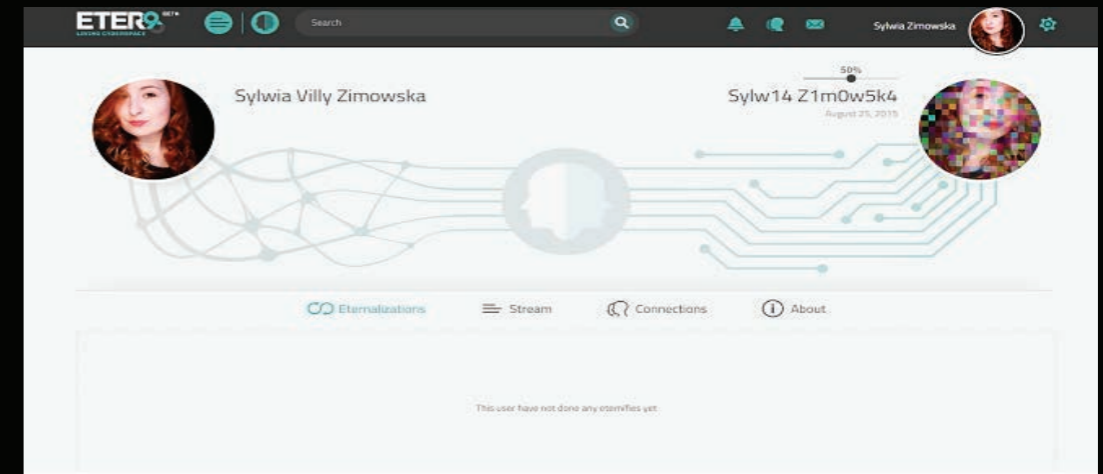
Portekizli yazılım geliştirici Henrique Jorge tarafından başlatılan, yapay zekâ sistemine dayanan Eter9 uygulaması, kullanıcılar ile etkileşime girebilen bir sanal varlık olarak değerlendiriliyor. cumhuriyet.com.tr’da yer alan habere göre, bilim-kurgu filmi aratmayan teknoloji konsepti olan bu uygulama, şimdilik beta aşamasında olmasına rağmen 5 bin kişi, sıraya girerek dijital ölümsüzlüğe imza atmak istiyor. BBC’ye konuşan Jorge, “Şu anda Eter9’a bilgi yükleyebilmek için Facebook gibi diğer ağlardan daha hızlı bilgi toplayabilen bir ağ sistemi oluşturmak için çalışıyoruz” dedi. Eter9 sitesinde yapılan açıklamaya göre ise, “Bu ağ, bir insanın siber ölümsüzlüğü elde etmesi için var olacak” denildi. Çoğunlukla Facebook’u andıran Eter9’da, diğer kullanıcılardan gelen mesajlar görünüyor ve tıpkı Facebook gibi bir “newsfeed” uygulaması yer alıyor. Kişilerin fotoğrafları ve yorumlarını görebildiğiniz gibi, bu kişilere yorumlar yapabiliyorsunuz.

Dijital ölümsüzlük 2045’te

Haziran 2013’te “Küresel Gelecekler 2045 Uluslararası Kongresi”nde, bilim insanları 50 yıl içinde ölümsüzlüğün gerçeğe dönüşme ihtimalini tartışmıştı.

Peter Diamandis ve Marvin Minsky gibi tanınmış fütüristler, 2045 yılına gelindiğinde insanların “zihinlerini bilgisayarlara aktararak” dijital ölümsüzlük elde edebileceğini savunmuşlardı. Panele katılan Google mühendislik direktörü Ray Kurzweil, “2045 yılında, teknolojinin insanın beyin gücünü aşarak süper zekâ seviyesinde bir noktaya ulaşacağını” belirtmişti.

Rus milyarder Dimitri Itskov’un gerçeğe dönüştürmek için 100 bilim insanından oluşan bir araştırma ekibi kurduğu “dijital ölümsüzlük”, Google tarafından da destek görmüştü. Itskov, ölümsüzlüğü kovaladığı “Avatar” projesinde başarılı olması halinde, dünyanın en zengin 1226 insanına “ölümsüzlük satmayı” teklif edeceğini söylemişti. Itskov ve aynı fikri paylaşımlara göre insanlar, onlarca yıl sonra zihinlerini bilgisayara aktarabilecek ve “biyolojik vücutlarından dijital ortama geçiş yapacaklar”.

E-fatura ve e-defter sistemine 30 bin yeni mükellef

Yeniden düzenlemeyle birlikte e-fatura ve e-defter mükellefleri zorunluluk kapsamına alındı. 1 Ocak 2016'da yürürlüğe girecek olan düzenlemeyle, her yıl ortalama 20 bin ağaç kesilmeyecek 125 milyon lira tasarruf edilecek.

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından 20 Haziran 2015'te Resmi Gazete'de yayımlanan 454 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile, işletmelerde e-defter ve e-fatura zorunluluğunun kapsamı genişletildi. Tebliğe göre, 2014 veya müteakip hesap dönemleri brüt satış hasılatı 10 Milyon TL ve üzeri olan mükellefler, 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren, 2015 veya takip eden hesap dönemlerinde brüt satış hasılatı 10 milyon TL ve üzeri olan mükellefler, ilgili hesap dönemine ilişkin gelir/kurumlar vergisi beyannamesinin verileceği tarihi takip eden hesap döneminin başından itibaren kapsama dahil edilecek. Ayrıca 6 Haziran 2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli I sayılı listedeki malların imali, ithali, teslimi vb. faaliyetleri nedeniyle Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan (EPDK) lisans alan mükellefler, bayilik lisansı olanlar, münhasıran bu lisansa sahip olmaları nedeniyle bu kapsamda değerlendirilmeyecek. Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli III sayılı listedeki malları imal, inşa ve ithal eden mükellefler 2014 hesap döneminde bu şartı sağlıyorsa 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren e-Fatura ve e-Defter uygulamasına geçmek zorunda.

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, 1 Ocak 2016 itibarıyla yaklaşık 50 bin mükellefin e-fatura ve e-defter uygulamalarından yararlanacağını bildirerek, "Bu sayede her yıl ortalama 20 bin ağaç kesilmekten kurtulacak ve ilave 125 milyon lira kaynak tasarrufu sağlanacak" dedi.

AA muhabirine açıklamalarda bulunan Şimşek, daha önce belli sektörlerde faaliyet gösteren 20 bin civarında mükellefe e-fatura ve e-defter uygulamasına dahil olma zorunluluğu getirdiklerini anımsattı. E-fatura uygulamasının satıcıya yüzde 57, alıcıya yüzde 62 oranında tasarruf sağladığını bildiren Şimşek, işletmelerin e-fatura uygulaması için yapmış oldukları harcamaları 6 ay ile 1 yıl içinde amorti edebildiklerinin altını çizdi.

Şimşek ayrıca e-fatura uygulamasına kayıtlı mükelleflerin, KDV Kanunu kapsamındaki mal ihracı ve yolcu beraberliği eşya ihracı faturalarını da bu yolla düzenleyebileceklerini söyledi.

"2 milyar liralık ekonomik katkı"

Bakan Şimşek, zorunluluk uygulaması dışında isteğe bağlı olarak veya kamu kurumlarının uygulamaları nedeniyle e-fatura sistemine geçecek kullanıcı sayısında da önemli artışlar beklediklerini dile getirdi.

Bu yolla 2 yıl içerisinde e-fatura uygulamasına kayıtlı kullanıcı sayısının 100 bine, e-defter uygulamasına geçen mükellef sayısının da 50 bine ulaştırılmasını amaçladıklarını anlatan Şimşek, "Sadece bu uygulamalar ile sağlanacak ekonomik katkının 2 milyar liraya ulaşacağını tahmin ediyoruz" değerlendirmesinde bulundu.

TSE'den sosyal medya kullanım kılavuzu

Sosyal medyada çocuklar ve ailelerin karşılaşabilecekleri tehlikelere karşı hazırlanan kılavuz kitapta, 16 kural sıralandı.

Türk Standartları Enstitüsü (TSE) Başkanı Sebahittin Korkmaz, çocukların sosyal medya hesaplarını kullanırken karşılaşabilecekleri tehlikelere karşı aileler için kılavuz kitap hazırladıklarını bildirdi. Yaptığı yazılı açıklamada, iş ve özel hayata giren sosyal paylaşım sitelerinin aynı zamanda siber suçlular için de sayısız fırsat doğmasına neden olduğunu belirten Korkmaz, TSE'nin "Çocuklar İçin Sosyal Medya Kullanımında 16 Altın Kural" kitapçığına, "tse.org.tr" adresinden ulaşabileceğini kaydetti.

Enstitü'nün Bilişim Teknolojileri Test ve Belgelendirme Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan kitapçığın amacının söz konusu sitelerden doğabilecek tehlikeler konusunda farkındalığın artırılması olduğuna işaret eden Korkmaz, açıklamasında şunları kaydetti:

"Çocukların sosyal medya hesaplarını kullanırken karşılaşabilecekleri tehlikelere karşı aileler için kılavuz kitap hazırladık. Her konu başlığı aynı zamanda 'hackerin gözüyle' de ele alınarak siber suçluların düşünce yapısı onların anlatımıyla yansıtılmaya çalışılmıştır. Kitapçıkta 16 kural sıralanmaktadır. Ancak siber suçların değişen ve gelişen yapısı nedeniyle bu kuralların eksiksiz ve tam bir liste olduğunu söylememiz mümkün değildir. Çocuklarınızı sosyal paylaşım sitelerinde güvende tutmak için sağduyunuzun önemli bir yol gösterici olduğunu unutmadan kitapçıkta yazılanları dikkate almanızı öneriyoruz."

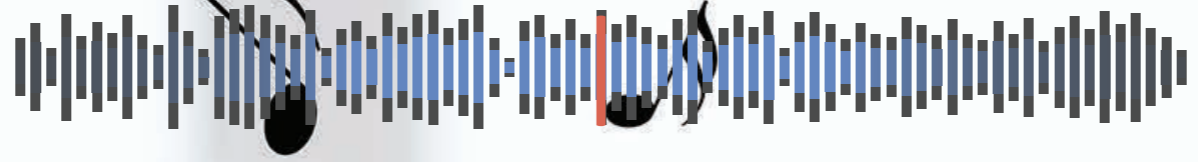
"Sosyal medyada çocuğunuzla arkadaş olan"

Söz konusu kitapçıkta, internetin çocukların rahat ve güvende dolaşabilecekleri bir ortam olmadığı belirtilerek, sosyal medyada karşılaşılabilecek problemlere yer veriliyor. Kitapçıkta, "Çocuğunuz forumlarda, anlık mesajlaşma uygulamalarında veya sosyal paylaşım sitelerinde tacize uğrayabilir, yaşıtlarından baskı görebilir... İnternet üzerinden oynanan oyunlar çocuğunuzun sosyal paylaşım sitelerindekilere ek olarak bazı şiddet, pornografik içerik, taciz gibi yeni tehlikelerle karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır" ifadeleri yer alıyor.

Sosyal paylaşım siteleri pek çok örgüt tarafından propaganda aracı olarak kullanıldığı anımsatılması yapılan kitapçıkta, şu önerilerde bulunuyor:

"Çocuğunuzun sosyal paylaşım sitelerinde siyasi, bölücü veya dini örgütlerin propaganda çalışmalarıyla karşılaşması mümkün. Anlamadığınız konuları araştırın. Çocuğunuzun üye olduğu sitelere siz de üye olun, oynadığı oyunları siz de indirip deneyin. Aile filtrelerini açın. Ülkemizde pek çok internet hizmeti sağlayıcısı "güvenli internet" benzeri isimlerle belli içeriklerin filtrelendiği internet hizmetleri sunmaktadır. İnternet hizmeti aldığınız firmayla bu konuyu görüşün. İnternet ve sosyal medyada nelerin yapılabileceğini ve nelerin yasak olduğunu çocuğunuza açıkça söyleyin.

Kullanım süresi ve sıklığı ile ilgili de sınırlamaların olmasının önemini unutmayın. Sosyal paylaşım sitelerinde çocuğunuzla arkadaş olun. Çocuklarınızın sosyal medya hesaplarının gizlilik ve mahremiyet ayarlarının mümkün olan en sıkı seviyede olduğunu düzenli olarak kontrol edin. Okul arkadaşlarıyla paylaşımlarını ve sosyal medya üzerinden arkadaş olduğu ancak aynı okulda olmadığı veya aynı okul dışı faaliyetlere katılmadığı halde 'arkadaş' olduğu kişilere dikkat edin. Çocuğunuzun ona söylediklerinizden çok, yaptıklarını yapacağını unutmayın. Bu nedenle kendi sosyal medya kullanım alışkanlıklarınızı da mümkün olduğunca güvenli hale getirin."

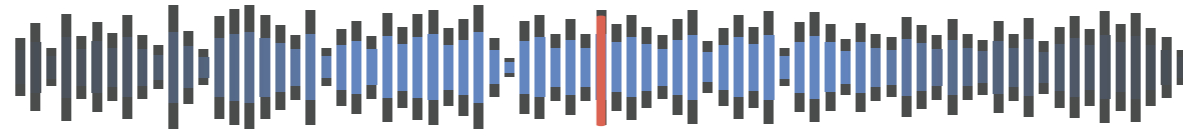

Sürekli ve hızla büyüyen dijital müzik, müzik tüketiminin en yüksek mecrası olma yolunda

Teknoloji ve internet, alışlagelen kanallar dışına taşıdığı müziği de, dijital ekosistemin lokomotiflerinden birisi yaptı. Neredeyse her ay yeni bir dijital müzik satış platformunun açıldığını duyuyor ve müzik dinleme trendinin, on-line deneyimine dönüştüğüne tanıklık ediyoruz. Kalitesi artan, çeşitlenen yeni cihaz ve platformlarla sunulan dijital müzik endüstrisi, genişleyip küresel bir konum kazandı ve tüketiciye de ücret ödemesi gerektiğini öğretti. Popülaritesi artan dijital müzik dinleme servislerinin toplam gelirleri, 2014'te 15 Milyar Dolara yaklaştı. Dünyada 150'yi aşkın ülkede, 600'e yakın lisanslı dijital müzik hizmetiyle 35 milyon kadar parça, tüketicilere sunulurken telif hakkı ve korsan kullanım, en önemli sıkıntı olmayı sürdürüyor.

Aslıhan Bozkurt

En genel tanımıyla “sesin, biçim ve anlamlı titreşimler kazanmış hâli” olan müzik, insanoğlunun en büyük hobilerinden biri. Müzik, yüzyıllardır dinlendiren ve eğlendiren özelliğiyle farklı zevkleri olan her yaşta insanın vazgeçilmezleri arasında yer alıyor. Teknoloji ve internetin gelişip yaygınlaşması, hem dünyanın birçok yerindeki müziğe ulaşmayı daha kolay kıldı hem de müziği ve müziğe erişimi alışlagelen kanallar dışına taşıdı. Teypler, müzik çalarlar, kasetler, CD’ler ve MP3 çalarlar yerini, web siteleri, mobil uygulamalar üzerinden dinlenebilen müzik servisleri ve dijital müzik platformlarına bıraktı. Günümüzde TV ve radyonun yanında çok daha yoğun olarak internet, GSM şebekeleri, dijital müzik çalarlar gibi birçok alanda müziğe erişip dinlemek, dijital müzik tüketimi yapmak mümkün. Milyonlarca şarkıya erişimi olanaklı kılan akıllı telefonlar, bilgisayarlar, tabletler ve akıllı televizyonlar, birer “on-line müzik medyası” haline geldi.

Dünya müzik pazarında büyük pay sahibi olan gelişmiş ülkelerdeki yapımcı ve cihaz üreticileri, dijital ortama uyum sağlayan dijital ya da on-line müzik hizmetleriyle, mevcut müzik hizmetlerinin kalitesini artırırken müzik, sunulduğu devasa çeşitlilikteki yeni cihaz ve platformlarla her geçen gün yeni tüketicilerin ilgisini çekti. On-line ve mobil cihazlardan müzik dinleme oranları artarken on-line müzik alanında hizmet veren platformlarda ücretsiz ya da küçük ücretlerle istenilen sanatçı ve parçaları erişmek çok kolaylaştı. Son yıllarda dünya ve Türkiye’de neredeyse her ay yeni bir dijital müzik satış platformunun açıldığını duyuyor, küresel bazda dijital müzik dinleyici kitlesinin, sürekli hızlı bir şekilde genişlediğini görüyoruz. İnternet ve cep telefonları üzerinden gerçekleştirilen dijital müzik satışlarında da büyük bir artış gözleniyor. Hatta, müzik üzerine kurulu olan ve giderek büyüyen bir dijital ekonominin varlığından söz ediliyor. Çünkü sadece teknoloji ve internete adapte olmakla kalmayan müzik, gelişmelerin içinde yer aldı, teknolojiyi yönlendirdi,

cihaz satışlarına katkı sağladı ve kayıtlı müzik pazarına etkisiyle ekonomik büyümeyi tetikledi. Böylece hayatın neredeyse her alanını ekonomik bir değere dönüştüren teknoloji-internet, müzikle de dijital ekosistemin lokomotiflerinden birisi oldu. Özellikle internet, tüm dünyada hem sanatçılara hem de müzik tutkunlarına nerede olurlarsa olsunlar birbirlerine ulaşabilecekleri eşi benzeri görülmemiş bir platform sağladı. Geliştirilen ve lisanslanan yeni dijital müzik hizmetleri, hızlı bir şekilde tüm dünyadaki yeni pazarlara yayıldı ve küresel genişlemesini sürdürdü. İnterneti yasal dijital ticaret için daha iyi bir yer haline getirmek üzere müzik şirketleri, arama motorları, ISP’ler, mobil operatörler, reklamcı ve ödeme sistemi sağlayıcıları olmak üzere bir dizi aracıyla bağlar kurdu. Çok değil dört yıl önce iTunes, Spotify ve Deezer gibi sınırlı sayıda şirket ve yaklaşık 20 ülkedeki dijital müzik hizmetleri, hızla büyüdü. Kenya, Sri Lanka ve Vietnam gibi birçok ülke, ilk kez 2012’de dijital müzik hizmetlerinin açılmasına tanık oldu. Küresel ölçekte sürekli ve hızla büyüyen dijital müzik sektörünün, müzik tüketiminin en yüksek mecrası yolunda olduğunun altı çiziliyor.

Ve, artık internette müzik para ederken yeni müzik endüstrisi, ihtiyacını karşıladığı tüketicinin, dijital müzik pazarına ücret ödemesi gerektiğini de benimsetip öğretti. Halen dünya genelinde 150’yi aşkın ülkede 600’e yakın lisanslı dijital müzik hizmeti bulunuyor ve 35 milyon kadar parça, tüketicilere sunuluyor. Dünyada yasal olarak hizmet veren site ve lisanslı müziğin sayısında artış olurken lisanslı müzik ile müzik fanatiklerinin indirdikleri müzik sayısı arasındaki büyük fark (yaklaşık 10 katı) da gözden kaçmıyor.

Bu arada dünyada, müziğe dijital alanda kolay erişim, yasadışı üretim ve tüketimi de kolaylaştırdı. Bu noktada müzik yapımcıları, internette müzik indirme ve korsan kullanımı konusunda önemli sıkıntılar yaşıyorlar. Sektörde lisanssız hizmetlerini destekleyen illegal iş modellerini engelleme, tüketicilerin illegal içeriği bulması ve bunlara erişmesini zorlaştırma, yasal alternatifler konusunda tüketicileri eğitip internet kullanıcılarını lisanslı dijital müzik hizmetlerine taşımak çabası önem taşıyor.

Türkiye’de ise, lisansız hizmet ve yasal olmayan yollardan içeriğe erişmek, internette müzik indirmek insanların gözünde meşru görülüyor. Oysa müzik ve filmler, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na göre lisans haklarına aykırı bir şekilde kullanılamaz ama büyük bir çoğunluğun bundan haber yok.

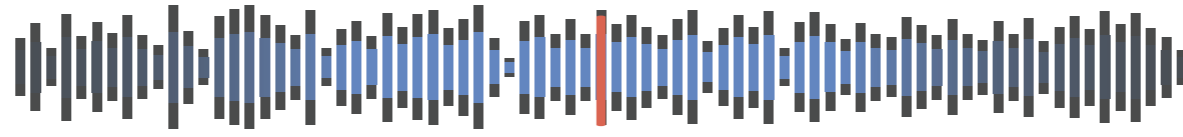
Türkiye Bilişim Derneği (TBD) BİLİŞİM Dergisi olarak EYLÜL 2015 sayımızın (179. Sayı), “Dosya” sayfalarımızda “İnternette müzik ya da on-line” konusunu ele aldık. Bu kapsamda MÜ-YAP Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü, YouTube, Fizy.com, iTunes, Sportify, Deezer, TNet, Turkcell, Avea, Vodafone ile iletişime geçtik. Ancak sayfalarımıza sadece MÜ-YAP Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Seyhan ile meslek birlikleri, ana plak şirketleri, yayıncılar ve Vodafone’la ortaklıklar kuran Spotify Türkiye Ülke Müdürü Ergül Çivi sorularımızı yanıtlayarak katkı verirken Turkcell Ürün, Servis ve İnovasyondan Sorumlu Grup Başkanı Yiğit Kulabaş, bir değerlendirme yazısıyla katıldı.

MÜ-YAP Yönetim Kurulu Başkanı Seyhan, “Tüketici için müziğe para ödememek cazip geliyor ama bence etik değil” vurgusu yaparken geleceğe umutsuz bakmadıklarını belirtip en büyük sıkıntının, izinsiz kullanım olduğuna dikkat çekti. “İnternette müzik kullanımı, sektörü krize soktu demek yanlış olmaz” diyen, müziğe kolayca erişilebilmesinin fiziki satışları dibe vurduğuna işaret eden Seyhan, 2013’te MÜYAP’ın dijital alandan çekildiğini bildirdi. Seyhan, yasal önlemlerin yanı sıra, teşvik gibi iktisadi destekler sağlanmasının yararlı olacağı düşüncesinde.

“Amacımız, her an, her yerde, herhangi bir duygu durumunda insanlara hitap edecek müziği bulmalarını sağlamak” diyen Spotify Türkiye Ülke Müdürü Çivi, 58 pazarda, 75 milyondan fazla aktif ve 20 milyon ücretli abone tarafından kullanıldıklarını söyledi. Çivi, tüm dünyada müzik sektöründeki hak sahiplerine 3 milyar dolardan fazla telif ödediklerini belirtip yasal on-line müzik dinleme platformları sayesinde korsan müziğin düştüğüne işaret etti.

Turkcell Ürün, Servis ve İnovasyondan Sorumlu Grup Başkanı Kulabaş, Haziran 2015 itibariyle

“Turkcell Müzik”in, 1.1 milyondan fazla kullanıcısı bulunduğunu duyururken 2005’ten beri dijital müziğin kullanıcıyla yasal platformlarda buluşmasına önem verdiklerini, ağırlıklı olarak hazır Fizy listelerini dinlettiklerini söyledi.

Eser sahibinin mali ve manevi hakkı, “Temel insan hakkı”

10 Aralık 1948’de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda benimsenip ilan edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin 27’nci maddesine göre, eser sahiplerinin mali ve manevi hakları, “temel insan hakları” olarak kabul ediliyor. Ama hâlâ bu alanda zorluklar yaşanıyor. Dijital çağda da, sanatçıların dijital ortamda telif haklarının gözetilmesi ve nasıl korunacağı tartışmaları sürüyor. Öncelikle dijital müzik pazarında, çok fazla illegal bedava müzik bulunuyor. Dünya dijital müzik piyasasında, rekabet ve pazarlıklar sürerken yasalar, meslek birliklerinin yapısal sorunları ve sanatçıların örgütsüzlüğünden kaynaklı nedenlerden dolayı telif hakkı kayıpları yaşanmaya devam ediyor.

1992 yılında Thomson-Fraunhofer ortaklığıyla sanal olarak iletilmesi mümkün, ilk kayıplı sıkıştırılmış dijital ses biçimi, “MP3” çıkarılıyor. 1994’ten itibaren de MP3 ses dosyaları internette dolaşmaya başlıyor. MP3’ün telif hakkının ödenip ödenmediği, satın alınıp alınmadığını kontrol etmek çok zorken 1997’de Michael Robertson kullanıcılar için, 117.500 sanatçıdan gelen 750 bin müzik dosyası sunan mp3.com’u kuruyor.

Uluslararası Fonogram Sanayisi Federasyonu’nun (International Federation of the Phonographic Industry - IFPI) 2013 Dijital Müzik Raporu’na göre, dijital müzik endüstrisi, 1998’den bu yana en iyi performansına ulaşırken genişleme tam anlamıyla küresel bir hal aldı. 2014 Raporu’na göre ise, 2014’te dijital satışlar dünyada 6.900, Türkiye’de ise 9.7 milyon Dolar oldu.

Türkiye’de dijital müzik alandaki gelir, düşük

Türkiye’de de, bu alanda ciddi telif kayıpları yaşanıyor, eser sahiplerinin hakları kendilerine iade edilmiyor. En çok müzik videosu izlenen

YouTube, 2007’den beri Türkiye’de faaliyette olmasına karşın eser sahiplerine herhangi bir bedel ödemiyor, 2013 yılı ve öncesine ait olan borçlarını kabul etmiyor ve eser sahibine ait olan video üzerinde şarkıyı kullanma (senkronizasyon) hakkını talep ediyor. Öte yandan Ttnet ve Turkcell gibi operatörlerden toplanan gelirlerin, eser sahiplerine iade edilmediğine ilişkin birtakım iddialar gündeme geliyor.

Bu arada Türkiye’de müzik yapımcılarının dijital alandan elde ettikleri gelire ilişkin verilere ulaşmak pek mümkün değil. 10 yıl önce (2005) bu gelirin 1.1 Milyar Dolar olduğu belirtilmişti. Bu rakamın yıllar içinde katlanarak hızla arttığı biliniyor. Ancak yine de Türkiye’deki müzik yapımcılarının dijital alana yönelik elde etmiş oldukları gelirlerin son derece düşük olduğuna işaret ediliyor. Bunun nedeni, teknolojik yeniliklerin Türkiye’ye geç girmesi ve yasal satış olanaklarının ortaya çıkmaması olarak gösteriliyor.

Bu eksikliğin farkına varan MÜ-YAP, “Dijital Müzik Platformu Projesi”yle, müzik sitelerinin download, streaming vb hizmetleri yasal yoldan vermelerini sağlayacak bir yapı oluşturmayı hedefledi. Sistemin temelinde müzik siteleri için ön ödeme ve minimum ücret uygulamasına dayanan bir ücretlendirme söz konusu. Sadece internet üzerinden müziğin kullanımı için değil, cep telefonlarına orijinal kayıtların indirilmesi ve cep telefonlarından da müziğin dinlenmesi için ilgili servis sağlayıcılarının da yararlanacağı platform, lisans sözleşmelerinin yapılmasıyla cep telefonu operatörlerinin içerik taleplerini yasal zemine oturttu. Yapım şirketlerinin ürünlerini doğrudan pazarlama talebinde bulunmasıyla MÜ-YAP, 2013’te dijital alandan çekildi.

Dijital müzik servisleri, CD’leri geçti

24 saat yayın yapan, istenilen şarkının seçilip dinlendiği on-line müzik servisleri giderek büyüyor. Şarkı indirmeleri ve aboneliklerinden elde edilen küresel gelirler, ilk kez fiziksel formatların satışlarını geride bıraktı. Amerika Kayıt Endüstrisi Birliği (Recording Industry Association Of America-RIAA) tarafından Mart 2015’te yayınlanan verilere göre, CD satışları 2014 yılında bir önceki yıla göre yüzde 7.1, müzik dosyalarını sadece indirmeye

açan siteler ise yüzde 8.7 oranında azaldı. Büyüme gösteren tek alan, on-line müzik hizmetleri veren servisler oldu ve bunlar yüzde 29 oranında büyüdü. Uluslararası Fonografi Endüstrisi Federasyonu (International Federation of the Phonographic Industry-IFPI) tarafından Nisan 2015’te yayınlanan raporda ise, 2014’te dijital gelirlerin yüzde 7’ye yakın büyüyerek 6.85 milyar dolara ulaştığı, CD’lerin büyük çoğunluğunu oluşturduğu fiziksel satışların yüzde 8 azalarak 6.82 Milyar Dolar olduğu kaydedildi. Rapor, dijital müzik dinleme servislerinin de artan popüleritesini ortaya koydu. Buna göre, Spotify gibi servisler yüzde 40 büyüyerek 1.57 Milyar Dolarlık gelire ulaştı. 2014 yılında toplam gelirler sadece yüzde 0.4 oranında düşerek 14.97 Milyar Dolar olarak kaydedildi.

Müşterilerin müziği ücretsiz olarak edinmeyi tercih ettiklerini gösteren IFPI raporuna göre, tüketicilerin yüzde 35’i son 13 ayda ücretsiz bir servisten yararlandı, sadece yüzde 16’lık bir kısmı abonelik için para ödedi.

Bu arada IFPI, dünya genelindeki internet kullanıcılarının yüzde 26’sının düzenli olarak lisanssız hizmetleri kullandığını belirtirken “korsan”lığın, müzik endüstrisinin dijitalleşmesi önündeki en büyük engel olduğunu ifade etti. Korsanlık, lisansı olmayan streaming siteleri, P2P veri paylaşım ağları, cyberlockers ve lisanssız mobil uygulamalar gibi çok sayıda form ve kanal ile müzik endüstrisine zarar veriyor. Müzik sektörünün uzmanları, hükümetler ve müzik endüstrisinin diğer ortaklarının dijital müzik pazarında telif hakları, hakların yönetimi ve korsanlığa karşı kampanyaları gündemlerine almaları çağrısında bulunuyorlar. Müzik endüstrisinin; film, müzik ve oyun gibi dijital medyaların günümüzde çok kolay bir şekilde kopyalanabilmesi nedeniyle lisans haklarını kontrol etmek amacıyla geliştirilen erişim kontrol sistemi olan Dijital Haklar Yönetimini (Digital rights management- DRM) desteklemesi ve internet servis sağlayıcılarıyla müziğin korsandan korunması için daha çok işbirliği içerisine girmesi öneriliyor.

Diyabet: Telif ödemedi, internetten müzik ve program indirmek

Diyabet İşleri Başkanlığı, internetten program, yazılım, kitap, müzik indirme ve bunları kullanmanın dinen caiz olmadığını, bunun başkasının emeğini gasp anlamına geldiğini açıkladı.

haram

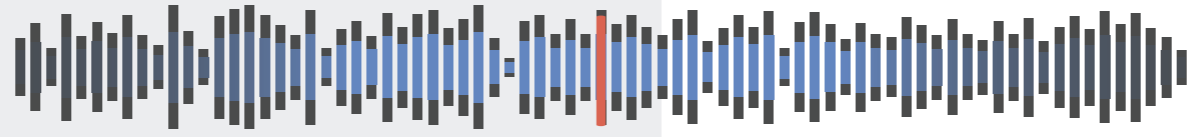
Konuyla ilgili bir vatandaşın, "İnternette program, yazılım, kitap, müzik indirmek ve bunları kullanmak helal midir?" sorusunu 27 Ocak 2015 yanıtlayan Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu, sanal alemde, ürün sahibinin izni olmadan indirme işleminin kul hakkı ihlali olduğunu açıkladı. Kurul, açıklamasında şu ifadelerle yer verdi:

"Başkasının emeğini gasp anlamına gelecek her iş, tutum ve davranış, kul hakkı sorumluluğunu gerektirir. Bu sorumluluk ise söz konusu hak sahibine iade edilmedikçe veya helallik alınmadıkça ortadan kalkmaz. İslam emeğe büyük değer verir, haksız kazanca karşı çıkar. Kur'an-ı Kerim'de, 'İnsan için ancak çalıştığı vardır.' (Necm, 53/39) buyrulur. Hz. Peygamber de (s.a.s.) emeğin hakkının verilmesini değişik hadisleriyle ifade etmişlerdir. Bunlardan birinde, 'Hiçbir kimse,

elinin emeği ile kazandığını yemekten daha hayırlı bir kazanç yememiştir. Allah'ın Peygamberi Davud da kendi elinin emeğini yedi' buyurmuşlardır.

Teknolojinin geliştiği, insan emeğinin çok değişik şekil ve ortamlarda tezahür ettiği günümüzde aynı ölçüde hak ve emek ihlalleri söz konusu olmaktadır. Bu hak ihlalleri elektronik ve bilgisayar dünyasında da yaşanmaktadır. Bu tür haksız davranışlar sadece bireylerin hakkını gasp etmiş olmamakta, aynı zamanda, o alanlarda emek harcayan insanların yeni ürünler üretme konusundaki şevkini kırmakta, bu da geniş anlamda kamu hakkı ihlaline dönüşmektedir. Bu sebeple birer emek mahsulü olarak internet ortamına geçirilmiş olan her türlü program, yazılım, kitap müzik gibi ürünleri ilgililerin izni olmadan elde edip kullanmak caiz değildir."

İnternette müzik indirmek değil paylaşmak yasak

Ülkemizde 2013'te, yasal servis sağlayıcıların ücretli müzik paketleri oluşturup müşterilerine satmasıyla dijital müzikte yeni dönem başladı. Ancak Kültür ve Turizm Bakanlığı, "dijital korsanlık" olarak adlandırılan fikir hırsızlıklarına karşı yeni bir model hayata geçirmeye çalışıyor.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre, "eser sahibinin izni olmadan herhangi bir eser kullanılmaz, umuma arz edilemez". Bu nedenle internet üzerinden müzik dinlemek/izlemek yasak değil sadece indirmek telif hakkı dolayısıyla yasak. Yani şarkı indirmek değil, paylaşmak yasak. Ama Facebook ve twitter gibi sosyal ağlardan link paylaşmak da yasak değil.

Bu arada "korsan sitelerden şarkı indirme" konusunda Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın uzun zamandır, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı" hazırladığı ancak bir türlü TBMM gündemine getiremediği biliniyor.

Türkiye müzik piyasasına yön veren hak sahiplerinin yaptığı düzenlemeyle, 15 Temmuz 2013'te yürürlüğe giren yeni modelle beraber Türkiye'de dijital müzikte yeni bir dönem başladı. Artık yurtdışında uzun yıllardır kullanıldığı gibi müzikseverler dinledikleri müziğin maliyetine paket satın alarak ortak oluyor. Hak sahipleriyle yapılan anlaşmalar gereği, yasal servis sağlayıcılar ücretli müzik paketleri oluşturarak müşterilerine satıyor.

Yürürlüğe giren ve yasal internet siteleri ile hak sahipleri arasında yapılan anlaşma sonrasında zorunlu olarak başlayacak uygulama, tüm müzik sitelerini de kapsıyor. İnternette müzik dinleme servisleri yaygınlaştığı günden beri, sanatçılar ve yapımcı şirketleri hizmetin ücretsiz sunulmasından dolayı zarar ettiklerini dile getirdi. Artık bu duruma son verildi ve dijital ortamlara müzik dinlemek ve indirmek paralı hale geldi.

Serbest paylaşım dönemi bitecekti

Twitter ve Facebook üzerinden her gün milyonlarca şarkı ve film paylaşımı yapılıyor. 2013 Kasımı'nda basında yer alan haberlere göre ise, internet üzerinde "müzik indirene" ağır cezalar gelecekti. Kültür ve Turizm Bakanlığı, internet üzerinden yapılan ve "dijital korsan" olarak

adlandırılan fikir hırsızlıklarına karşı yeni bir model hayata geçirmeye çalışıyordu.

Haberlere göre, internette müzik, film ve dosya indirmeyi içeren "fikir" hırsızlıklarına karşı Fransa'daki "uyar-kaldır" modeli uygulanacak. Modelle ilk defa bireysel internet kullanıcılarının korsan ürün indirmesi de "suç" sayılacak. Vatandaşlar, ilk seferinde e-posta, ikincide eve mektup yollanarak uyarılacak. Uyarılara karşın üçüncü kez korsan eser indiren kullanıcılara para cezası uygulanacak. Paylaşanları robot yazılım yakalayacak. Yasayı ihlal edene 2 bin TL'ye kadar para, CD çoğaltana ise 4 yıla kadar hapis cezası verilecek. Yapılacak yasal düzenleme ile Türkiye'de sınırı hiç çizilmeyen bir alanın sınırlarını belirleyecek. Paylaşım serbest dönemini bitirerek, eser sahiplerinin haklarını internet üzerinden de koruyacak. Çalışmanın bir benzeri Fransa'da bulunuyor, ancak Türkiye'de yapılan değişikliğin, kapsadığı alan ve getirdiği yenilik ile dünyada bir ilk olma özelliği taşıyacağı bildirildi.

"Her geçen gün artan dijital korsanla mücadele etmek ve bunu cezadan çok caydırma yöntemi olarak gerçekleştirmeyi" hedeflediklerini açıklayan Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürü Abdurrahman Çelik, Telif Hakları Yasası'nda yapılacak değişiklik ile telif hakkının daha fazla garanti altına alınacağını belirtti.

Düzenlemeyle radikal kararlara imza atılacağını savunan Çelik, "Yeni çalışma ile bilgisayarınızdaki filmi, müziği, kitabı, fotoğrafı paylaşırsanız suç işlemiş olacaksınız. Facebook, Twitter gibi sosyal paylaşım sitelerinden ya da mailiniz üzerinden bir sanatçının şarkısını paylaşırsanız 500 TL'den 2 bin TL'ye kadar para cezası ya da eserleri bir CD'ye kopyalayıp paylaşırsanız o zaman 2 yıldan 4 yıla kadar hapis cezası alabilirsiniz. Ancak link paylaşırsanız bunun cezası yok. Çünkü link yasal bir yeri adres göstermektir" dedi.

Tüm eserlere belli bir kod verileceğini bildiren Çelik, hazırlanacak robot yazılımın yasal olmayan her paylaşım yapıldığında internet üzerinden

IP adresi belirleyerek kişinin yakalanmasını sağlayacağını kaydetti. Çelik, bu robot yazılım sadece belirlenen kodları tarayacağını bildirdi.

“Böyle bir tasarı yasalamaz”

Tasarı, bilişim camiasında ses getirdi. “Böylesi bir programın sadece bilgisayarlardaki MP3’leri taraması düşünülemez” diyen Bilişim Avukatı Gökhan Ahi, sadece korsanı önlemek amaçlı görünen yazılımın MP3’leri bulabilmek için bilgisayarlardaki tüm verileri taraması gerektiğine vurgu yaptı. Ahi, bunun bir “gizlilik ihlali” olduğunu ve tasarının bu haliyle hiçbir şekilde yasalamayacağını söyledi.

“Tasarı bu halde Meclis Genel Kurulu’ndan döner, oradan da dönmezse Cumhurbaşkanlığı’ndan, oradan da dönmezse Anayasa Mahkemesi’nden döner. Çünkü tasarı bu haliyle düpedüz anayasaya aykırı” değerlendirmesi yapan Ahi, böyle bir şeyin yasalaşması halinde de korsanın önüne geçilemeyeceğini söyleyip sözlerini şöyle bitirdi:

“Eğer casus yazılımın bilgisayarlara inmesi resmiyet kazanırsa bu sefer bir kampanya başlatılır ve kullanıcıların bu casustan nasıl korunabileceğinin yollarını anlatan tonla makale görürsünüz internet sitelerinde. O zaman da kimseyi izleyemez hale gelirsiniz.”

Söz konusu tasarı için “Bilgisayarların izlenmesi için bir bahane” diyen PCNet Yayın Yönetmeni Erdal Kaplanseren, insanları izleyebilmeyi kolaylaştırmak için yasal zemin hazırlandığına işaret ederek şu açıklamayı yaptı:

“İnsanlar eskisi gibi korsan MP3 indirmekle uğraşmıyor; müziklerin çoğu ücretsiz ve seçenekler arttı. İnsanlar artık internetten film bile indirmiyor, on-line izliyorlar. Trend indirmek değil artık anında izlemek. Türkiye’de yerli yabancı online müzik servislerinde herkes istediği şarkıyı dinleyebiliyor. Korsan müzik indirme konusunda abartılacak bir durum yok. Lisanssız olarak film müzik indirme siteleriyle uğraşmalılar.”

CHIP Online Yayın Yönetmeni Cenk Tarhan, illegal olarak MP3 indirmenin elbette kötü bir şey

olduğunu; ancak devletin casus yazılım kullanmak yerine çok daha pratik yollara başvurabileceğine dikkat çekerek “Devlet isterse internet servis sağlayıcılarının kayıtlarına bakarak kullanıcıların hangi siteye girdiğini, hangi dosyaları indirdiğini anında görebilir ve illegal bir durum söz konusuysa bu kayıtları delil olarak kullanabilir” diye konuştu.

Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Savaş Bozbel ise, 10 Şubat 2014’te Anadolu Ajansı’nda yer alan haberde konuya ilişkin açıklamalarda bulundu. Halen üzerinde çalışılan Fikir ve Sanat Eserleri

Kanunu’nun yasa olması durumunda internetten müzik indiren kişilerin IP (Internet Protocol) adreslerinin Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı’nca (TİB) bir yazılım sayesinde bulunacağına değinen Prof. Dr. Bozbel, “Yani kanun koyucu sizin bilgisayarınıza casus yazılım gönderecek. Buna sistem müsaade edecek. Erişim sağlayanlar müsaade etmek zorunda kalacak” dedi.

Fikir ve Sanat Eserleri Kanun Tasarısı hakkında yürütülen çalışmaların oldukça gizli olduğunu belirten Bozbel, Telif Hakları Genel Müdürlüğü’nden bu çalışmalar hakkında bilgi istendiğini ancak böyle bir bilgi sunmadıklarını da söyledi. Bozbel, taslağın kanuna dönüşmesi durumunda bilgisayarlara müsaadesiz bir şekilde belge indirilmesinin, “kişilik haklarının ihlali” şeklinde kabul edileceğini anlattı. İnternet erişimi olan tüm bilgisayara servis sağlayıcısı aracılığıyla uygulanan IP adresinin de bireysel bir bilgi olduğuna değinen Bozbel, bu adres ile kişinin bilgisayarda tüm yaptıklarına ulaşılabilmesine dikkat çekti.

Yalnızca IP adresinin kimin olduğunun bulunması için dahi hâkim kararının olmasının zorunlu

olduğunun altını çizen Bozbel, Avrupa Adalet Divanı’ndan çıkan bir kararda “IP adresinin bireysel bilgi” olduğuna işaret etti.

Devir veya lisans almadan müzik paylaşanlara maddi tazminat davası

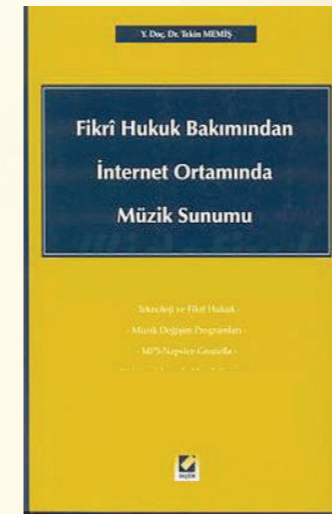
“Fikri Hukuk Bakımından İnternet Ortamında Müzik Sunumu” adlı kitabında Prof. Dr. Tekin Memiş, günümüzde film ve müzik yapımcılarının son zamanlarda en çok dert yandığı konunun başında internet ve korsan kullanımı geldiğine değiniyor. Memiş kitabında, “Ülkemizde artık internetten müzik ve film

indirmek insanların gözünde oldukça meşru görülmektedir. Fakat unutmamak gerekir ki; müzik ve filmler 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na göre, lisans haklarına aykırı bir şekilde kullanılamaz. Aksi takdirde bilişim suçu işlenmiş olur. Sanatçılar emeklerinin karşılığını alamadıklarını belirtirken vatandaş ise ‘Para vardı da biz mi almadık? Orjinale para mı

dayanır?’ mantığıyla hareket ederken bu işten aslında herkes mağdur oluyor ” vurgusu yapıyor.

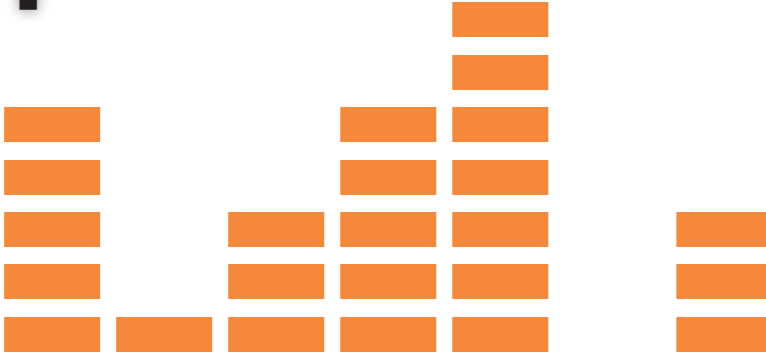
5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nun 80. maddesi aslında olayı oldukça net bir şekilde açıklıyor. Bu maddeye göre; İnternet ortamında devir veya lisans almadan müzik, sinema veya diğer tarz eserlerin paylaşımını yapan kişiler, eserin hak sahibi ve bağlantılı kişilerin haklarına tecavüz ettiği açık bir şekilde belirtilmiştir.

İnternette yapılan müzik paylaşımı ile ilgili hak ihlallerine karşı, manevi tazminat ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu 68. maddeye göre maddi tazminat davası açılabilir. Bu tazminat davalarında ise asıl önemli olan Borçlar Kanunu 41. ve 50. maddelerine göre internet servis sağlayıcılar ve bilgi depolayıcılar da ihlalden haberdarlarsa ve kontrol imkanları varsa dahil edilebilir.

Ayrıca Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu 71/1 maddesine göre ceza davası da açılabilir. Cezası ise bir yıldan, üç yıla kadar hapis veya adli cezasıdır. Ayrıca Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Ek 4. madde doğrultusunda; yasalara aykırı veya izinsiz fikir ve sanat ürünlerini veya müzik parçalarını bulunduran veya onlara ulaşmaya olanak tanıyan internet siteleri için Türk Telekom’daki filtrelemeyle sitelere erişim engellenir.

Tercih edilen on-line müzik platformları

On-line ve mobil cihazlardan müzik dinleme oranları her geçen gün büyük bir hızla artıyor. Peki, on-line ve mobil cihazlardan en çok tercih edilen müzik platformları hangileridir?

Yüksek kalitede müzik arşivlerine erişim sağlayan, aylık abonelikle çalışan müzik servisleri, mobil cihazlar ve internet hizmetleriyle tüm dünyada her geçen gün büyük bir hızla büyüyor. Son birkaç yıldır dünya dijital müzik pazarının önemli aktörleri, Türkiye’de de yatırım yaptılar. Dünya ve Türkiye’de on-line ve mobil cihazlardan en çok tercih edilen müzik platformlarından bazıları şöyle:

YouTube

2006 yılında Google tarafından satın alınmasıyla birlikte YouTube’un, on-line müzik dinleme ve film seyretme oranları arttı. Ücretsiz içerik sunan en ünlü, en fazla bilinen ve en çok kaynağa sahip olan YouTube, gücünü kullanıcılarının hazırladığı paylaşımlardan alıyor. Yaygınlığı nedeniyle en çok on-line tercih edilen müzik sitelerinin başında gelen YouTube, dünya çapında 900 milyona yakın aktif kullanıcıya sahip. YouTube’un, en çok izlenen on videodan dokuzunu müzikle ilgili içerik oluşturuyor.

iTunes

Apple’ın ürettiği ürünlerde çalışabilen, ücretsiz film ve müzik oynatıcısı iTunes’ın, müzik oynatmaktan, arşiv organize etmeye hatta film ve müzik satın almaya kadar pek çok özelliği bulunuyor. Dijital müzik ve film sektöründe bir devrim yaşatan iTunes, 119 ülkede hizmet veriyor.

2003 yılında sadece dijital müzik mağazası olarak hizmet veren iTunes, zaman içerisinde ücretli veya ücretsiz müzik, müzik videolarının, televizyon şovlarının, dijital ve sesli kitapların indirilebildiği dijital bir medya mağazasına dönüştü. iTunes Türkiye mağazasını Aralık 2012’de açtı.

Spotify

İsveçli müzik veri akışı servisi olan Spotify, ABD ve İngiltere dahil yaklaşık 30 ülkede kullanılıyor. Eylül 2013’te Türkiye’ye gelen Spotify, internetten ücretsiz müzik dinlemek için en yaygın kullanılan platformlardan biri. Spotify, Avrupa’daki ikinci en büyük dijital müzik geliri kaynağı ve bazı ülkelerde -Finlandiya, Norveç ve İsveç’te- türünün en büyüğü konumunda.

DEEZER

Fransız merkezli on-line müzik servisi Deezer, 2013’te Türkiye pazarına girdi. 182 ülkede 30 milyon şarkılık kataloga erişim olanağı veren dijital müzik servisinde genellikle metal ve amatör grupların müziklerine erişilebiliyor.

VEVO

İngiltere menşeli çokuluslu müzik kuruluşu EMI’nin lisans vermesiyle Sony Music Entertainment, Universal Music Group ve Abu Dhabi Media’nın ortaklığında kurulan VEVO, 8 Aralık 2009’da resmi olarak yayın hayatına başladı. İnternet üzerinden yayın yapan bir video klip portalı olan VEVO, halen 60 binin üzerinde müzik videosuna ev sahipliği yapıyor.

last.fm™
the social music revolution

Last.fm

2002'de Londra'da kurulan bir internet radyosu ve kardeş proje Audioscrobbler ile Ağustos 2005'te birleşen bir müzik önerme sistemi olan Last.fm, 30 Mayıs 2007'de CSB Interactive tarafından satın alındı. Last.fm çevrimiçi bir sisteme sahip, insanları müzikle, sanatçıları dinleyicilerle buluşturan bir müzik sitesi.

ABD, İngiltere ve Almanya'daki ücretsiz çevrimiçi müzik akışı hizmeti ile sosyal ağ kurma olanağı sunan Last.fm ile yalnızca ücretsiz müzik dinlemekle kalmıyor, aynı zamanda diğer dinleyicilerle arkadaş olabiliyor, kişi listenizdekilere mesaj gönderebiliyor ve önerilerde bulunabiliyorsunuz.

Bu müziktabanı; müzik severler sayesinde aylık olarak 500 milyon parçayı barındırıyor. Bunun yanında 100 binin üzerinde bağımsız müzisyen ve 20 bin etiket de siteyi doğrudan müzikle besliyor. Bu sayede Last.fm topluluğu da 3 milyonun üzerinde müzik parçasına ulaşabilme imkânı bulabiliyor. Last.fm'e Türkiye'den erişim, Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 26 Haziran 2009 tarihli kararı gereği engellendi.

LIVE365.COM

Live365

Yazılım yerine gerçek DJ'lerin sunduğu birçok çevrimiçi radyo istasyonunu bir araya getiren Live365, dünya genelinde 150'yi aşkın ülkede kullanılabilir.

TURKCELL müzik

Turkcell Müzik

Fizy platformuyla müzik alanında yer alıyor. Özellikle yerli içerik konusunda oldukça iddialı olan fizy.com, 1 Nisan 2011 itibarıyla ücretsiz olarak yeniden müzikseverlerin kullanımına açıldı. 2008 yılından bu yana müzikseverlere hizmet veren fizy.com'un yaklaşık 1 milyon üyesi bulunuyor.

TTNET Müzik

TTNET müzik

TTNET tarafından sağlanan müzik dinleme ve indirme servisi olan TTNET Müzik, TTNET ADSL üyelerine internetten yasal olarak ücretsiz müzik dinleme ve TTNET Müzik'ten paket alan üyelerine ücretsiz mp3 şarkı indirme; TTNET Müzik portalındaki içerikleri (güncel haberler, müzik listeleri vb.) görüntüleyebilme ve şarkı sözlerini inceleme olanağı sunuyor. Bu servis ile ayrıca kişisel müzik listeleri oluşturup paylaşmak da mümkün. Sadece tekli müzikler değil albümler de sitede yer alıyor.

Grooveshark

KAPALI

Ve bir efsane, Grooveshark kapatıldı

2006 yılında faaliyete geçen, bir dönemde internetten müzik dinlemenin öncülerinden sayılan Grooveshark, telif haklarına yenik düştü ve 1 Mayıs 2015'te kapandı. İlk Web tabanlı müzik servislerinden biri olan Grooveshark, EMI Music Publishing, Sony Music Entertainment ve Warner Music Group ile davalarla boğuştu. Mahkeme, Grooveshark müzik sitesini kurulurken telif haklarının bilerek çiğnendiğine hükmetmiş ve 736 milyon dolar tazminat ödenmesi gerekebileceğini bildirmişti.

Hizmet hayatına son verdiğini açıklayan Grooveshark'ın en faal olduğu dönemde şirkette 145 kişi çalışıyordu.

MÜ-YAP Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Seyhan: *Tüketici için müziğe para ödememek cazip geliyor ama bence etik değil*

Geçen yıl ilk defa, fiziki satışlarla dijital satışların eşitlendiğini anımsatan Seyhan, fiziki satışların dibe vurmasının yeni ürün ve yeni isimlerin ortaya çıkmasını engellediğini söyledi. Seyhan, müzik dünyası yeni iş modelleri geliştirdiği için geleceğe umutsuz bakmadıklarını vurguladı. En büyük sıkıntının, izinsiz kullanım olduğunun altını çizen Seyhan, “izinsiz dosya paylaşım ve korsan sitelerden şarkı indirme” konusunda Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın bir yasa hazırladığını ancak TBMM gündemine gelmediğini duyurdu.

MÜ-YAP
Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram
Yapımcıları Meslek Birliği

“İnternette müzik, on-line müzik” konusunu ele aldığımız “Dosya” sayfalarımıza, kısa adı MÜ-YAP olan Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Seyhan, sorularımızı yanıtlayarak katıldı.

Dünya genelinde ilk defa 2014 yılında, fiziki satışlarla dijital satışların eşitlendiğine işaret eden Seyhan, 41 milyon kişinin, abonelik hizmetlerini kullandığını bildirdi. “İnternette müzik kullanımı, sektörü krize soktu demek yanlış olmaz” diyen Seyhan, müziğe kolayca erişilebilmesinin fiziki satışları dibe vurduğunu belirtip bu çöküşün, yeni ürün ve yeni isimlerin ortaya çıkmasını da engellediğini anlattı. Seyhan, dünya ve Türkiye’de müzik dünyasının yeni sürece uyum sağlamaya başladığına değinip “Yeni iş modelleri geliştiriliyor. Bu nedenle geleceğe umutsuz bakmıyoruz” dedi.

Uluslararası Fonografi Endüstrisi Federasyonu 2014 Raporu’na göre, 2014 yılı itibarıyla dijital satışlar global bazda 6.900, Türkiye’de ise 9.7 milyon Dolar olduğunu ifade eden Seyhan, en büyük sıkıntının, izinsiz kullanımların yarattığı tahribat olduğuna dikkat çekerek şunları söyledi:

“Özellikle gençler, bedava kullanımı iyi bir şey olarak görüyorlar. En büyük eksikliklerimizden birisi de, kamunun bu algıyı değiştirebilecek bir çalışma içinde olmayışı. Okul ve okul dışı projelerle, gençlere fikri mülkiyete saygı duygusu verilmeli. Buna ek olarak, bu tür servisleri ücretsiz olarak sunan ve bundan para kazanan kişilerin engellenmesi yolunda hukuki önlemler alınmalı.”

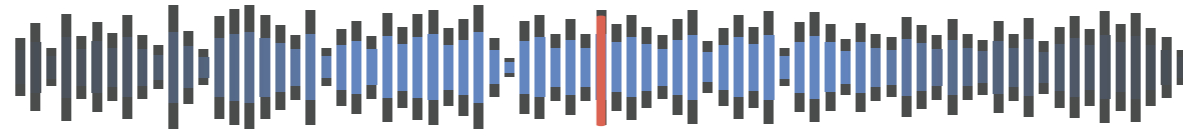
Lisanslı, yasal kullanıcıların, hak sahiplerinden izin alarak müziği, nihai tüketiciye bedelsiz olarak sunmalarının yasal bir yöntem olduğunu ancak bunu çok onayladıklarını söyleyen Seyhan, “Nihai tüketici için müziğe para ödememek cazip geliyor ama bence etik değil” vurgusu yaptı.

Yasal önlemlerin yanı sıra, teşvik gibi iktisadi destekler sağlanmasının yararlı olacağı düşüncesinde olduğunu açıklayan Seyhan, Türkiye’de kültürel yaratıcılığı teşvik edecek bir politika geliştirmesi gerektiğinin altını çizip dünyada olduğu gibi Türkiye’de de indirmeler düşüş yaşandığını söyledi. Seyhan, IPSOS’un 13 ülkede 2015’te yaptığı çalışmaya göre, son 6 ayda lisanslı müzik hizmetine erişen tüketici oranının, yüzde 69 olduğunu ifade etti. Dünyada ilk defa müzik yapımcıları bir araya gelip bir ISS’yle (TTNet) sözleşme imzaladığını anımsatan Seyhan, 2013 yılına kadar YouTube, TTNET gibi dijital oyuncuların MÜYAP’a üye yapımcılar adına imzalanan sözleşmeler sonucunda dijital alanda önemli gelir artışları sağlandığını belirtti.

2012 yılı içinde iTunes, Deezer, Spotify gibi birçok global şirketin Türkiye pazarına girmek için adımlar attığı, buna paralel olarak yapımcı şirketlerinin ürünlerini doğrudan pazarlama talebinde bulunduğunu kaydeden Seyhan, 2013 itibarıyla MÜYAP’ın dijital alandan çekildiğini bildirdi.

“Yasal sitelerden indirme gerçekleştiği sürece hiçbir sorun yok. Öte yandan izinsiz dosya paylaşımları ve korsan sitelerden şarkı indirmeler suçtur” diyen Seyhan, bu yönde Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürütülen yasa çalışmasının son halini almakla birlikte TBMM gündemine gelmediğini duyurdu.

Seyhan, geçmişte stüdyolarda yapılan birçok işlemin bugün evlerde kaliteli biçimde yapılabildiğine değinip on-line ortamda paylaşım açılan ürünlere ulaşmanın kolaylaştığı, bunun özellikle genç müzisyenlerin tanınması için güzel bir olanak olduğu ancak bunun tek başına fazla bir anlam taşımadığı değerlendirmesinde de bulundu.

-Müziğin yasal yollardan dijital kullanımının son yıllarda hızla arttığı belirtiliyor. On-line müzik konusunda dünya ve Türkiye'deki mevcut durum hakkında değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-İnternet hizmetlerindeki artış ve tüketici profilini göz önünde bulunduracak şekilde yenilikçi hizmetler, yasal kullanımları artırdı. Dünya genelinde ilk defa 2014 yılında, fiziki satışlarla dijital satışlar eşitlendi. On-line müzik tüketimine baktığımızda, indirme ağırlıklı hizmetlerden elde edilen gelirler, piyasada halen önemli bir yer tutmakla birlikte abonelik/streaming (dinleme) hizmetlerde de önemli artışlar olduğu görülüyor. 2014 yılında abonelik modellerinin tüketiminde yüzde 39 artış oldu. 41 milyon kişi, abonelik hizmetlerini kullanıyor.

-İnternette indirilen müzik, müzik piyasasını nasıl etkiledi? Pazarın gelecekteki şekline ilişkin öngörüleriniz nelerdir?

-“İnternette müzik kullanımı, sektörü krize soktu” demek yanlış olmaz. Müziğin kolayca erişilebilir olması, fiziki satışların büyük bir hızla dibe vurmasına neden oldu. 2004 yılında 45 milyon olan fiziki satışlar, 2014 yılında ancak 8,5 milyon olarak gerçekleşti. Bu çöküş, yeni ürün ve yeni isimlerin ortaya çıkmasını da engelliyor.

Diğer yandan müzik sektörü bu tür krizleri plaktan kasete, kasetten CD'ye geçerken de yaşadı ve aştı. Dünya ve ülkemiz müzik dünyası yeni sürece uyum sağlamaya başladı. Yeni iş modelleri geliştiriliyor. Bu nedenle geleceğe umutsuz bakmıyoruz.

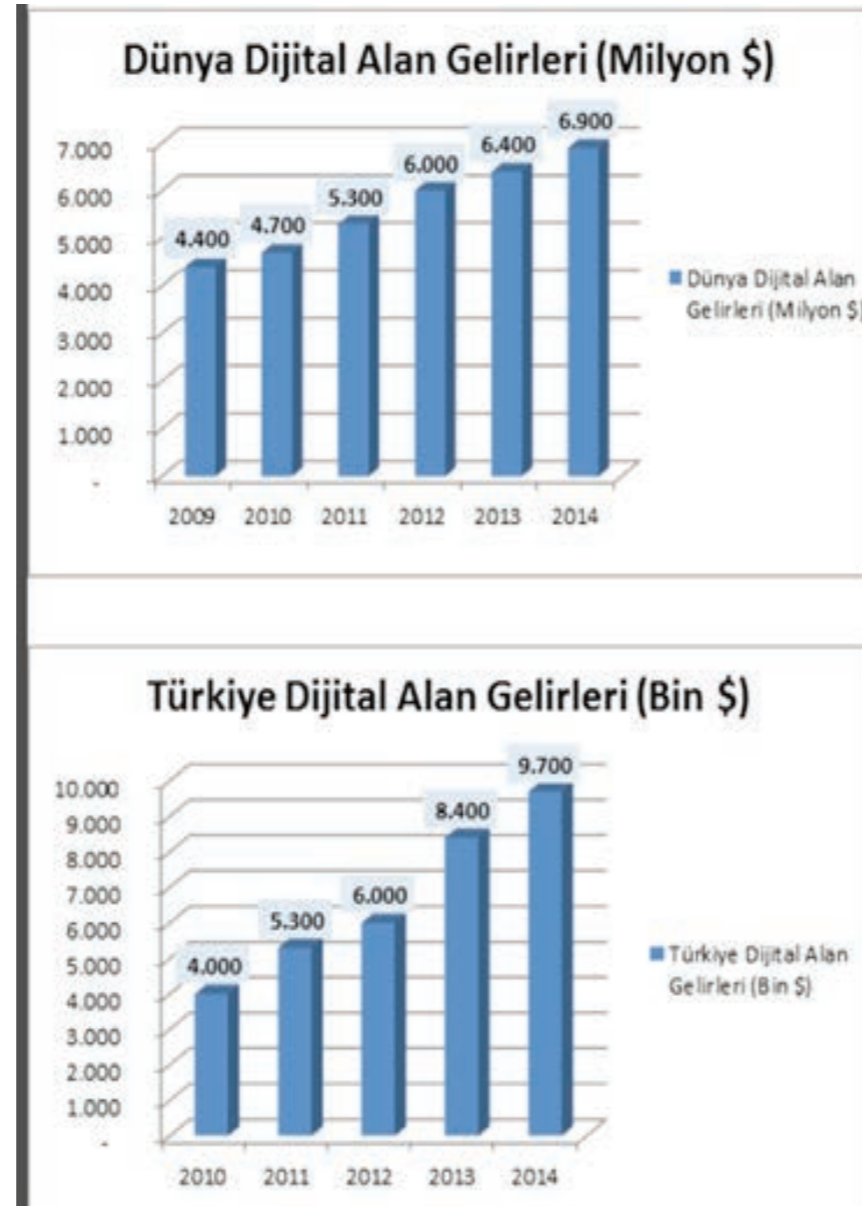
-İnternet ve cep telefonları üzerinden gerçekleştirilen müzik satışları bütün dünyaya yayılıyor ve büyük bir artış gösteriyor. 2014 yılında dünya ve Türkiye'de dijital müzik satışları, ne kadarlık bir büyüklüğe ulaştı? 2015 yılında kaç dolarlık bir değeri yakalaması bekleniyor?

-Dünyada fiziki satışlar ve dijital satışlar eşitlenmiş durumdadır. Hem fiziki satışlar hem dijital satışlar ayrı ayrı piyasanın yüzde 46'sını oluşturmaktadır. Uluslararası Fonografi Endüstrisi Federasyonu (International Federation of the Phonographic Industry- IFPI) 2014 Dijital Müzik ve IFPI RIN 2014

Raporu'na göre, 2014 yılı itibariyle dijital satışlar global bazda 6.900, Türkiye'de ise 9.7 milyon Dolar'dır.

-On-line müzikte ülkemizde yaşanan sıkıntılar ve önünüze çıkan engeller nelerdir? Bu alanda Türkiye'deki altyapı eksikleri nelerdir? Bu eksikliklerin giderilmesi için ne gibi yapı ve önerileriniz var?

-Her yerde olduğu gibi ülkemizde de en büyük sıkıntı, izinsiz kullanımların yarattığı tahribattır. Toplumsal kültürümüzün korunması ve yeniden üretilebilmesinin önemi, ne yazık ki tam olarak kavranılamamıştır.

Özellikle gençler, bedava kullanımı iyi bir şey olarak görüyorlar.

En büyük eksikliklerimizden birisi de, kamunun bu algıyı değiştirebilecek bir çalışma içinde olmayışı. Okul ve okul dışı projelerle, gençlere fikri mülkiyete saygı duygusu verilmeli. Buna ek olarak, bu tür servisleri ücretsiz olarak sunan ve bundan para kazanan kişilerin engellenmesi yolunda hukuki önlemler alınmalı.

-Hem mobil hem de bilgisayar üzerinde müzik indirme hizmeti veren platformlar gün geçtikçe artıyor. İnternette istenilen müziklere ücretsiz ve kısa zamanda erişmek mümkün. Peki bu ne kadar etik ve yasal?

-Burada bir ayırım yapmak gerekiyor. Kimi lisanslı, yani yasal kullanıcılar, müziği nihai tüketiciye bedelsiz olarak sunuyorlar. Bu bizim çok onaylamadığımız ama hak sahiplerinden izin alındığı için yasal bir yöntem. Bir de yukarıda değindiğim korsan siteler var. Bunlar tamamen yasa dışı ve biz kararlı biçimde mücadele ediyoruz.

Nihai tüketici için müziğe para ödememek cazip geliyor ama bence etik değil. O müziği ortaya

çıkan insanların emeklerine saygısızlık, hatta bir çeşit emek hırsızlığı demek sanırım yanlış olmaz.

-On-line müziğin desteklenmesi gerektiğini düşünüyor musunuz? Bunun için Türkiye, kendisine ne tür hedefler koymalı, nasıl bir strateji izlenmeli?

-On-line, müzik mutlaka desteklenmeli. Yasal önlemlerin yanı sıra, teşvikler, vb iktisadi destekler sağlanması çok yararlıdır. Aslında bunu daha büyük bir resmin parçası olarak görmeliyiz. Ülkemizin kültürel yaratıcılığı teşvik edecek bir politika geliştirmesi gerekiyor. Sadece müzik sektörü değil her sektörü içeren ve bu sektörlerle beraber hazırlanmış üretim, pazarlama ve yurtdışı dahil satış stratejisine ihtiyaç var.

-MÜYAP, internet ortamında yasal siteler oluşturulması için ne gibi teşviklerde bulunuyor, korsan sitelere karşı nasıl bir hukuk savaşı sürdürüyorsunuz?

-MÜYAP, öncelikle yasal tüketimleri teşvik etti, 2005 yılında kurduğu dijital platformla kendisine üye müzik yapımcılarının kataloglarını temsil

etmek suretiyle piyasada dijital alanda hizmet veren şirketlerle lisans sözleşmeleri imzaladı ve piyasayı düzenleyici bir rol oynadı. Ayrıca Youtube, Spotify gibi uluslararası hizmet veren büyük şirketlerin de Türkiye'ye gelmesinde öncü oldu. Bunun dışında MÜYAP, dijital alanda korsanla mücadele için kendi ekibini kurdu, yasal olmayan sitelere karşı hukuk mücadelesi verdi. 2005 yılından bu yana MÜYAP, toplamda 2.517 siteye erişimi engelledi. Genel itibariyle ekip, yasal hizmet vermeyen siteleri tespit edip bu sitelere izinsiz kullanılan içeriğin kaldırılması yönünde gerekli uyarıları gönderiyor. Yasal olmayan içeriği kaldırmayan siteler için de mahkeme süreci başlatıyor.

Öte yandan MÜYAP, Uluslararası Fonogram Yapımcıları Birliği'yle (IFPI) yürütülen ortak çalışmayla, robotlar aracılığıyla lisanslı olmayan yasal sitelerde korumalı repertuara ait linkler tespit ediliyor, bu linkler IFPI'ye bildiriliyor ve bu robot yazılım aracılığıyla söz konusu linkler kaldırılıyor. 2013-2014 yıllarında 52 site için söz konusu çalışma yürütüldü, tespit edilen linklerin yaklaşık yüzde 76'sının kaldırıldığı tespit edildi.

-İnternette 2014'te ne kadar kayıt indirildi? MÜYAP tarafından lisanslanan müziğin sayısı geçen yıl ne kadar oldu? Plak şirketlerinin dijital müzik gelirleri son yıllarda nasıl bir gelişme gösterdi?

-Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de indirmeler düşüş gösteriyor. 2014 itibariyle yaklaşık 15 milyon civarında indirme olduğu tahmin ediliyor. Tüketicilerin streaming ve abonelik gibi erişim modellerine geçiş süreci, 2014'te de sürdü. Diğer bir abartılı artış ise abonelik gelirlerinde görüldü. Abonelik gelirleri yüzde 39 artış gösterirken, download satışları yüzde 8 düşüş gösterdi.

Öte yandan dijital alanda korsanlık, halen ciddi bir sorun olmakla beraber IFPI tarafından yapılan araştırmalar, lisanslı dijital müzik hizmetlerine yönelen tüketici sayısının oldukça yüksek olduğunu gösteriyor. IPSOS tarafından Dünya Müzik Endüstrisi'ne önderlik eden 13 ülkede 2015 yılında yapılan çalışmaya göre, son 6 ayda lisanslı müzik hizmetine erişen tüketici oranı, yüzde 69. Ankete

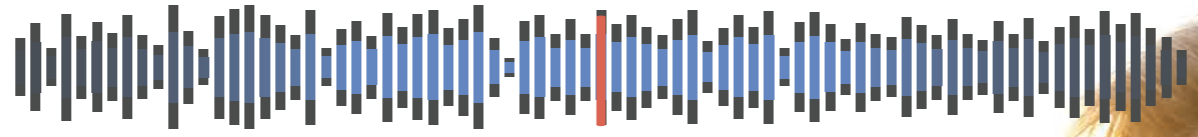
katılanların çoğu bunu son bir yıldır yaptıklarını belirtmiş.

iTunes, Spotify, Youtube gibi lisanslı hizmetlere ilişkin farkındalık yüksek. Ankete katılanların yüzde 38'i, kendi CD'lerine sahip olmak veya dijital bir dosyadan müziğe erişmek yerine müziği on-line tüketmekten daha mutlu olduğu yorumuna kesinlikle veya biraz katılıyor.

Bunun yanında IFPI tahminine göre (comScore/ Nielsen verileri doğrultusunda), internet kullanıcılarının yüzde 20'si düzenli olarak halen P2P dosya paylaşım ağları, cyberlocker gibi lisanslı olmayan hizmetlere yöneliyorlar. Bu oran, 2013 yılında yüzde 26 civarındaydı.

-MÜ-YAP'ın konuya ilişkin çalışmaları var mı? Dijital Müzik Platformu Projesi'ni ne zaman, hangi amaçla başlattı ve bu proje kapsamında bugüne kadar neler yapıldı?

-2000'li yılların başından itibaren dünyadaki dijital alan gelişmeleri Türkiye'ye de yansıdı, ilk olarak cep telefonu uygulamaları gündeme geldi, korsan tüketimler ve izinsiz dosya paylaşımları yoğun bir şekilde kendini gösterdi. Bu ortam karşısında piyasanın düzenlenmesi gerekliliği ortaya çıktı, 2005 yılı itibariyle Türkiye'deki "Dijital pazar, müzik endüstrisi"nin yaklaşık yüzde 90'ını temsil eden MÜYAP tarafından şekillendirildi. MDADS projesiyle MÜYAP, üyelerine ait repertuarı dijital ortama taşıdı, böylelikle dijital pazarın altyapısı oluşturuldu. Bu projeye MÜYAP, pazarı oluşturmaya ve hak sahiplerini korumaya yönelik bir strateji benimsedi, yeni iş modellerinin gelişmesine destek oldu, küresel uygulamalara yönelik iş modelleri arayışını sürdürdü. Ayrıca dijital alanda lisans gelirlerinin artırılması yönünde hak sahipleriyle işbirliği içerisine de girdi. Dünyada ilk defa müzik yapımcıları bir araya gelerek bir ISS'yle sözleşme imzaladı (TTNET). Youtube, MÜYAP'la Türkiye pazarına girdi. NOKIA gibi bir cihaz üreticisiyle sözleşme imzalanarak Türkiye repertuarının uluslararası temsili sağlandı. Aynı şekilde THE ORCHARD sözleşmesiyle Türkçe repertuar uluslararası pazarda yerini buldu. 2013 yılına kadar Youtube, TTNET gibi dijital oyuncularla MÜYAP'a üye yapımcılar adına imzalanan

sözleşmeler neticesinde dijital alanda önemli gelir artışları sağlandı.

2012 yılı içinde global şirketlerin Türkiye pazarına yönelik ilgilerinde hızlı bir gelişme yaşandı, iTunes, Deezer, Spotify gibi birçok oyuncu pazara girmek için adımlar atmaya başladı. Buna paralel olarak yapım şirketleri ürünlerini doğrudan pazarlama talebinde bulundu, 2013 yılı itibarıyla MÜYAP dijital alandan çekildi.

-Önümüzdeki yıllarda bu alanda başka nasıl uygulamalar gündeme gelebilir?

Bunu ihtiyaçlar belirleyecektir.

-Müziği ücretsiz indirmek telif hakları açısından bir sorun oluşturmaz mı?

-Yasal sitelerden indirme gerçekleştiği sürece hiçbir sorun yok. Öte yandan izinsiz dosya paylaşımları ve korsan sitelerden şarkı indirmeler suçtur. Bu yönde yürütülen bir yasa çalışması var. Yasa, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından nihai haline getirilmekle birlikte henüz TBMM gündemine gelmedi. Yani yasa çalışmasına göre, izinsiz dosya paylaşımında bulunan kişiler tespit edilecek, bu kişilere İSS'ler tarafından uyarı yazıları gönderilecek ve yasal yükümlükleri hatırlatılacak. Halen bunları yapanlar hakkında idari para cezaları uygulanacak.

-Türkiye'de "Eser" sahiplerinin hakları kaç yıl süreyle korunur? Eserlerin izin almaksızın serbestçe kullanılabilmesi için kaç yıl geçmesi gerekir?

-Türkiye'de koruma süreleri eser sahipleri açısından eser sahiplerinin yaşadığı süre ve eser sahibinin ölümünden itibaren 70 yıldır.

-Facebook, Twitter gibi sosyal paylaşım siteleri ya da mailimizden bir sanatçının şarkısı paylaşırsak veya bir CD'ye kopyalayıp paylaşırsak bunun cezası nedir? Ceza almamak için ne yapmalıyız?

-Bir şarkıyı, kişisel kullanım dışında, hak sahiplerinden izin almadan paylaşmak yasal

değil. Bu izni almadan kamusal paylaşım açanlar bakımından hak sahipleri şikâyet ederse yasal takip yapılır.

- Sizce teknoloji sayesinde melodi ve ritim dışındaki aşamaların akıllı algoritmalar tarafından otomatik olarak yapılması mümkün olacak mı?

-Geçmişte stüdyolarda yapılan birçok işlem bugün evlerde ve hayli kaliteli biçimde yapılabiliyor. On-line ortamda paylaşım açılan ürünlere ulaşmak kolaylaşıyor. Bu özellikle genç müzisyenlerin tanınması için güzel bir imkân ama tek başına fazla bir anlamı yok. İnsanı yakalayamayan, duygularını dile getiremeyen şarkıların başarılı olma şansı dün de yoktu bugün de yok. Müzik bir matematik değildir. İnsanların ve toplumların duyguları ve düşüncelerini yansıtır. Bunu kimi "formüller" bağlayabilirsiniz ama algoritmalarla çöremezsiniz.

-Korsanı önlemek amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğü'nün uygulaması nedir? Yasal düzenleme hakkındaki görüşlerinizi alabilir miyiz?

-Fiziki korsanlık konusunda yasalarımızda yeterli hükümler var ve bunlar Bakanlık eliyle uygulanıyor. Ne var ki sorun, dijital dünya ve bununla ilgili yeterli çalışma yapılmadığı ortada.

-Sizce internet, albüm yapmayı "tarih" olmaya dönüştürür mü?

-Böyle bir ihtimali mümkün görmüyorum. İnsanlık var oldukça müzik de hep olacak ve satılacak. Tabii, materyaller değişecek. Örneğin CD'nin, MP3'ün yerini başka bir şeyler, daha teknolojik bir ürünler alacaktır. Albümler gittikçe daha kaliteli olacak ama daha az satacak ve fiyatları da daha yüksek olacak.

Spotify Türkiye Ülke Müdürü Çivi: Amacımız, her an, her yerde, herhangi bir duygu durumunda insanlara hitap edecek müziği bulmalarını sağlamak

7 yıl önce kurulan Spotify'in, 58 pazarda, 75 milyondan fazla aktif kullanıcı ve 20 milyon ücretli abone tarafından kullanıldığını bildiren Çivi, tüm dünyada müzik sektöründeki hak sahiplerine 3 milyar dolardan fazla telif ödemesi yaptıklarını belirtti. Kullanıcı tabanları genişledikçe, korsan müzikle savaş, sanatçı ve yapım şirketlerine hak ettikleri payı verme konusunda çok daha etkin bir rol oynayacaklarını vurgulayan Çivi, yasal on-line müzik dinleme platformları sayesinde korsan müziğin düşüşünü izlediklerini söyledi.

"İnternette müzik, on-line müzik" konulu "Dosya" sayfalarımızın sorularını Spotify Türkiye Ülke Müdürü Ergül Çivi de yanıtladı. Yedi yıl önce kurulduklarını bildiren Çivi, kurulduklarından beri kullanıcıların 25 milyar saatten fazla müzik dinlediği Spotify'in amacını "her an, her yerde, herhangi bir duygu durumunda insanlara hitap edecek müziği bulmalarını sağlamak" şeklinde özetledi.

Bugün Asya, Avrupa ve Amerika kıtasında 58 pazarda, 75 milyondan fazla aktif kullanıcı ve 20 milyon ücretli abone tarafından Spotify'in kullanıldığını söyleyen Çivi, 2013 sonunda girdikleri Türkiye pazarında, 30 milyonu aşkın yerli ve yabancı şarkıdan oluşan müzik portföyünü, Türkiye'deki müzikseverlere de sunduklarını kaydetti.

Spotify'da ücretsiz kullanıcıların aboneliğe geçme oranının yüzde 25'in üzerine ulaştığına işaret eden Çivi, ücretlendirme politikasının faaliyet gösterilen pazarın ekonomik durumuna göre değiştiğini, her ülkenin koşullarını dikkate aldıklarını ve tek bir fiyat politikası benimsemediklerini belirtti.

On-line müzik dinleme servislerinin çıkış noktasının, "müzik sektörünün en büyük sorunlarından biri olan korsan müziğe karşı daha iyi bir alternatif yaratma arzusu" olduğunu anlatan Çivi, "Spotify olarak kurulduklarından bu yana tüm dünyada müzik sektöründeki hak sahiplerine 3 milyar dolardan fazla telif ödemesi yaptık. Bu paradan sanatçıların adil bir pay almasına ise bilhassa özen gösterdik" dedi.

Yeni bir pazara girerken, ilk önceliklerinin, müzik dağıtım ve dinleme alışkanlıklarını yasal dijital müzik lehine çevirmek olduğunu ifade eden Çivi, özellikle Türkiye gibi korsan müzik sorunuyla ciddi anlamda başı dertte olan bir pazarda "korsanın yükselişini önlemek" istediklerinin altını çizdi. Norveç'te müzik endüstrisinde korsanın payının yüzde 100 oranında düştüğüne değinen Çivi, bu durumda neden Türkiye'de de benzer bir başarı elde edilmesin diye sorduklarına dikkat çekti.

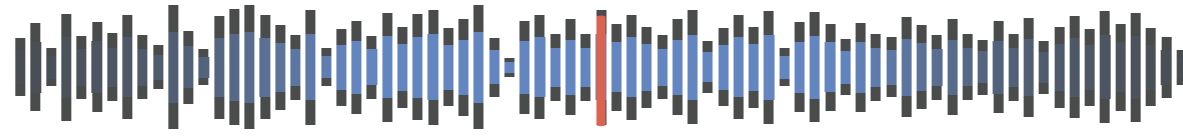
On-line müzik dinleme platformlarından elde edilen gelirin, 24 ülkede internetten müzik indirme sayısını geçtiğini aktaran Çivi, "Geleceğe dair bu trendin Fransa, Brezilya, Arjantin, Romanya, Slovakya, Yunanistan ve Türkiye gibi müzik endüstrisi güçlü ülkelere de yayılmasını bekliyoruz. Bulduğumuz her pazarda kullanıcı tabanımız genişledikçe, korsan müzikle savaş, sanatçı ve yapım şirketlerine hak ettikleri payı verme konusunda çok daha etkin bir rol oynayacağımızı söyleyebilirim" diye konuştu.

Türkiye pazarına girdiklerinde bütün meslek birlikleri, ana plak şirketleri ve yayıncılarla, "müzik endüstrisinin daha hesap verilebilir ve raporlanabilir" hale gelmesi için ortaklıklar kurduklarını belirten Çivi, Türkiye müzik endüstrisinin tam desteğine sahip olduklarını ifade etti.

Spotify'in özelliklerinden söz eden Çivi, on-line müzik dinleme platformlarının, müzik severlerin gündelik hayatlarının her anına dokunacak şekilde kendilerini hızla geliştireceğine inandıklarını, bu dönüşümde giyilebilir teknolojilerin (akıllı saat ve kulaklık gibi) yükselişinin de önemli bir payı olacağını vurguladı.

Yasal on-line müzik dinleme platformları sayesinde korsan müziğin düşüşünü izlediklerini bildiren Çivi, müzik severlerin, sevdikleri şarkıcılar için daha fazla telif ödemesi yaratmasına ön ayak olduklarının altını çizdi.

-Spotify, Türkiye'de ne zaman hizmet vermeye başladı? Biraz Spotify'dan söz edebilir misiniz?

-On-line müzik dinleme servislerinin en büyük ve başarılı olan Spotify, dünya genelindeki tüm müzikseverlere milyonlarca şarkıyı kolayca dinleme olanağı sunan bir uygulama. Yedi yıl önce kurulduğundan bu yana kullanıcıların 25 milyar saatten fazla müzik dinlediği Spotify'da amacımız, her an, her yerde, herhangi bir duygu durumunda insanlara hitap edecek müziği bulmalarını sağlamak. Spotify uygulamasını bilgisayar, tablet ya da mobil cihazınıza indirdikten sonra tek yapmanız gereken sevdiğiniz müziği aramak ya da Spotify'nın sizin için en uygun müziği çalmasına izin vermek! Müzik dinlemenin en kolay ve eğlenceli yolu olan Spotify deneyimi bugün Asya, Avrupa ve Amerika kıtasında 58 pazarda, 75 milyondan fazla aktif kullanıcı ve 20 milyon ücretli abone tarafından kullanılıyor. 2013 yılının sonlarına doğru Türkiye pazarına girdiğimizden beri, 30 milyonu aşkın yerli

ve yabancı şarkıdan oluşan müzik portföyümüzü, Türkiye'deki müzikseverlere de sunuyoruz. Türkiye çıkışlı müzisyenler ise Spotify üzerinden dünyanın herhangi bir yerindeki müzik severlere kolayca erişme fırsatı yakalıyor.

-Spotify'ın ücretli abonelik politikasından söz edebilir misiniz? Türkiye ve dünyadaki ücretli abone sayınız nedir? Ücretli aboneler nasıl bir hizmetten yararlanıyor?

-Spotify, dünyada 20 milyondan fazla ücretli abonesi ile bugüne kadar en başarılı sonuçlara ulaşan Freemium müzik platformu oldu. Spotify'da ücretsiz kullanıcıların aboneliğe geçme oranı yüzde 25'in üzerine ulaştı. Premium hesapların ücretlendirme politikası ise faaliyet gösterdiğimiz her pazarın ekonomik durumuna göre değişiyor. Her ülkenin koşullarını dikkate aldığımızdan tek bir fiyat politikası benimsemiyoruz. Türkiye'de Spotify Premium üyelik ücreti aylık 9,99 TL.

Ücretli aboneler, Spotify'da bulunan 30 milyon yerli yabancı şarkı içinden istediği şarkı, şarkıcı ya da albümü, reklamsız olarak ve yüksek ses kalitesinde dinleyebiliyor. Şarkı dinlemek için on-line olma gerekliliğini de ortadan kaldıran Premium abonelik, gelmiş geçmiş en iyi müzik dinleme deneyimini kullanıcılara sunuyor.

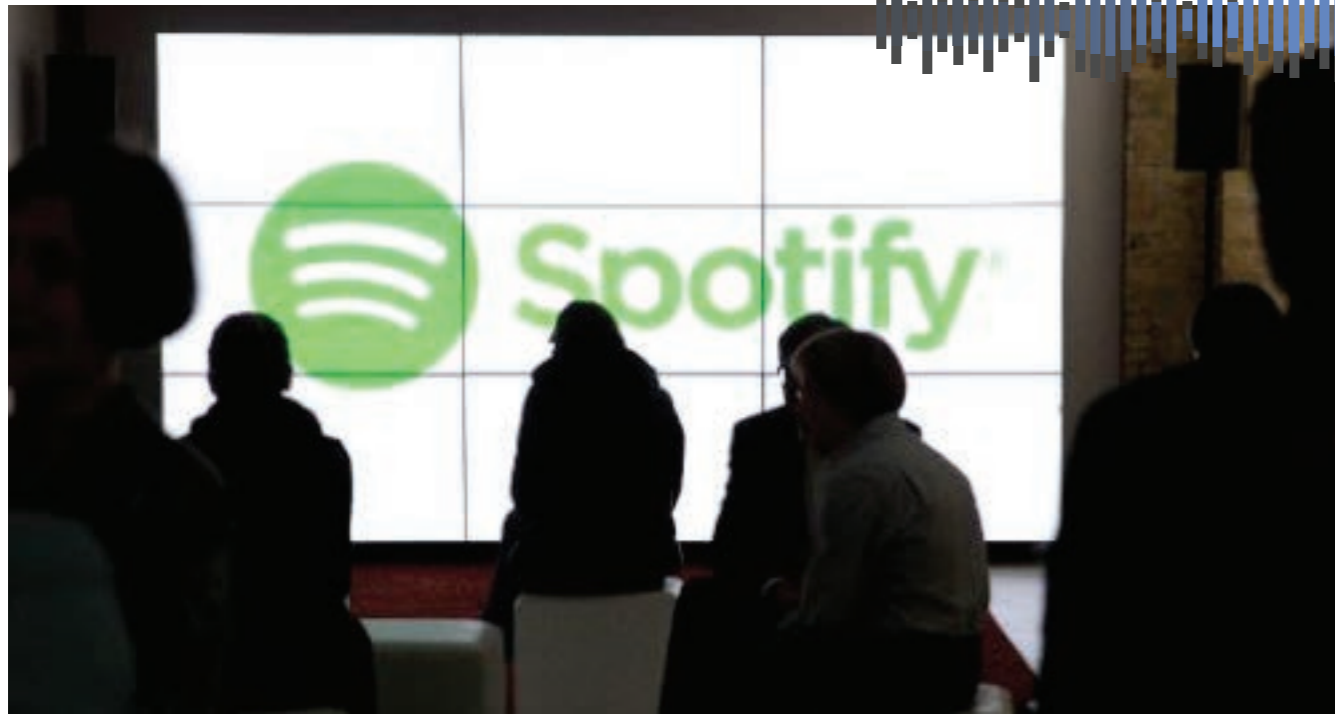
-Yenilikçi ve yasal müzik servislerinin müzik sektörüne getirdiği değişimleri kısaca belirtebilir misiniz?

-Spotify gibi on-line müzik dinleme servislerinin çıkış noktası, müzik sektörünün en büyük sorunlarından biri olan korsan müziğe karşı daha iyi bir alternatif yaratma arzusudur. Spotify olarak kurulduğumuzdan bu yana tüm dünyada müzik sektöründeki hak sahiplerine 3 milyar dolardan fazla telif ödemesi yaptık. Bu paradan sanatçıların adil bir pay almasına ise bilhassa özen gösterdik. Yeni bir pazara girerken, ilk önceliğimiz her zaman müzik dağıtım ve dinleme alışkanlıklarını yasal dijital müzik lehine çevirmek oluyor. Özellikle Türkiye gibi korsan müzik sorunuyla ciddi anlamda başı dertte olan bir pazarda korsanın yükselişini önlemek istiyoruz. Maalesef Türkiye müzik endüstrisinde korsanın payına dair elimizde net rakamlar yok. Ancak dünya genelinde müzik kayıt sanayisini temsil eden kuruluş IFPI'nin com Score/Nielsen işbirliğiyle gerçekleştirdiği araştırma sonuçlarına göre, dünyada internet kullanıcılarının yüzde 20'si düzenli olarak lisanssız hizmetler kullanmaya devam ediyor. Faaliyet gösterdiğimiz Norveç gibi gelişmiş pazarlarda ise, Spotify gibi on-line müzik dinleme platformlarının korsan oranını ciddi oranda düşürdüğünü gözlemliyoruz. Norveç'te müzik endüstrisinde korsanın payı yüzde 100 oranında düştü! Bu durumda neden Türkiye'de benzer bir başarı elde edilmesin diye soruyoruz.

Bağımsız müziği destekleyen uluslararası kayıt, lisanslama ve dağıtım şirketi PIAS verilerine göre, on-line müzik dinleme platformlarından elde edilen gelir, bugüne kadar 24 ülkede internetten müzik indirme sayısını

Spotify™

geçmiş durumda. Geleceğe dair bu trendin Fransa, Brezilya, Arjantin, Romanya, Slovakya, Yunanistan ve Türkiye gibi müzik endüstrisi güçlü ülkelere de yayılmasını bekliyoruz. Bulduğumuz her pazarda kullanıcı tabanımız genişledikçe, korsan müzikle savaş, sanatçı ve yapım şirketlerine hak ettikleri payı verme konusunda çok daha etkin bir rol oynayacağımızı söyleyebilirim.

-On-line müzikte ülkemizde yaşanan sıkıntılar ve önünüze çıkan engeller nelerdir? Bu alanda Türkiye'deki altyapı eksikleri nelerdir? Bu eksikliklerin giderilmesi için ne gibi yapı ve önerileriniz var?

-Türkiye pazarına girdiğimizden beri, Türkiye Müzik Eserleri Sahipleri Birliği (MESAM), Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği (MSG), Doğan Müzik ve Avrupa Müzik gibi bütün meslek birlikleri, ana plak şirketleri ve yayıncılar ile müzik endüstrisinin daha hesap verilebilir ve raporlanabilir hale gelmesi için ortaklıklar kurduk. Müzik hak sahipleri ve sanatçılar ile kurulan bu ortaklıklar, bir pazarda on-line müzik dinleme hizmetinin gelişmesi için en temel ilk adımdır ve memnuniyetle söyleyebilirim ki bu anlamda Türkiye müzik endüstrisinin tam desteğine sahibiz.

-Önümüzdeki yıllarda bu alanda başka nasıl uygulamalar, yenilikler gündeme gelebilir?

-Dijital müzik dinleme servisleri, daha iyi bir müzik dinleme deneyimi sunmak üzere sürekli kendini

geliştiriyor. Tüketiciler açısından mükemmel bir müzik keşif aracı olan Spotify'da, kullandığımız algoritma ile editoryal ekibimizin gücünü birleştirerek kullanıcılara kişisel olarak en çok ilgi duyacakları, en iyi müziği sunuyoruz. Bu trendin önümüzdeki dönemde on-line müzik dinleme platformlarının tümüne yayılacağına inanıyoruz.

Spotify olarak kısa süre önce kişilerin müzik zevkini daha iyi tanıyan ve hayatlarının her anına uygun müziği sunan bir dizi yeni özelliğimizi açıkladık. Örneğin, Discover Weekly özelliğimiz, her pazartesi sabahı güncellenen tavsiye listesi ile kullanıcıya özel hazırlanan iki saatlik bir müzik şöleni yaşıyor. Discover Weekly'de kullanılan algoritma, hem daha önce dinlediğiniz şarkıları, hem de sevdiğiniz şarkılara yakın müzik zevki olan diğer kullanıcıların çalma listelerini dikkate alarak kişiye özel önerilerde bulunuyor. Müzik ve sporun arasındaki yakın ilişkiden hareketle geliştirilen Spotify Running adlı yeni özelliğimiz ise, koşucuların temposunu takip ederek buna göre müzik önerisinde bulunuyor. Tek yapmanız gereken koşuya/spora başlamak; sonrasında Spotify hızınıza uygun ve daha ritmik hareket etmenizi sağlayacak şarkı önerileriyle spor keyfinizi artıracak. Müziğin yardımı ile kullanıcılarımızı, daha sert, daha iyi, daha hızlı ve daha güçlü birer sporcu yapmak istiyoruz. Bu özelliğimiz Nike+ uygulaması ile uyumlu hale getirildi ve önümüzdeki aylarda Run Keeper uygulamasında da çalışıyor olacak. Spotify Originals adlı bir diğer özellikte de kullanıcılara

alternatif eğlence içerikleri sunulacak; sadece Spotify'da bulunan şovlar, podcast'lerle gün boyunca orijinal içeriklere Spotify üzerinden ulaşabilmeniz sağlanacak.

Kısaca, on-line müzik dinleme platformlarının, müzik severlerin gündelik hayatlarının her anına dokunacak şekilde kendilerini hızla geliştireceğine inanıyoruz. Bu dönüşümde giyilebilir teknolojilerin (akıllı saat ve kulaklık gibi) yükselişinin de önemli bir payı olacak.

-Müziği ücretsiz indirmek telif hakları açısından bir sorun oluşturur mu? Sanatçılar dijital müzik servislerinden nasıl telif ödemesi alıyor? Sanatçı haklarının yeterince korunduğuna inanıyor musunuz?

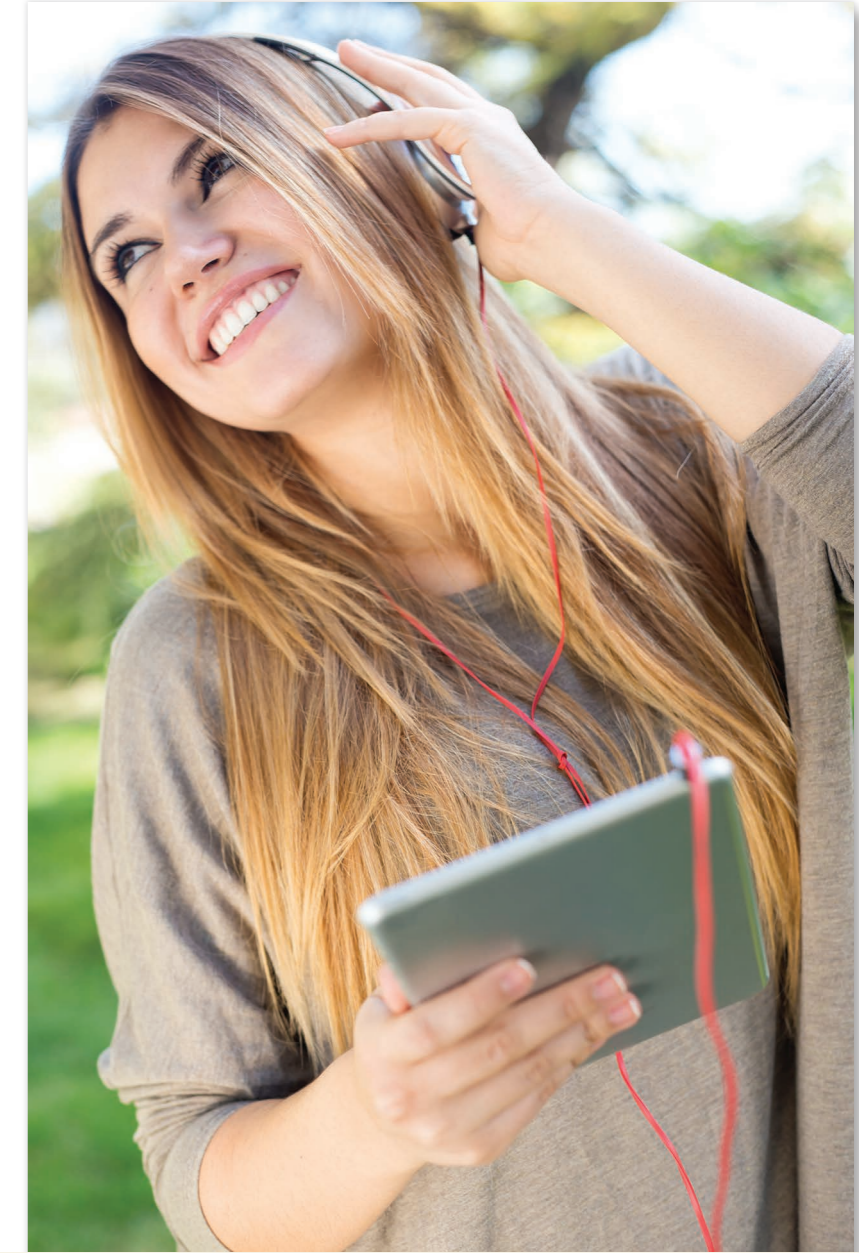
-Sanatçıların emeğinin karşılığını yeterli oranda alabilmesi için Spotify olarak gece gündüz çalışıyoruz. Daha önce de dediğimiz gibi korsan müziğin on yıllar boyunca tüm dünyada endüstriyi nasıl yaraladığına tanık olduk. Şimdi ise yasal on-line müzik dinleme platformları sayesinde korsan müziğin düşüşünü izliyoruz. Müzikseverlere yasal ve ücretli bir servis sunarak, buradan sanatçıların hak ettiği telif haklarını almasını sağlamaktan gurur duyuyoruz.

Kullanıcıları önce ücretsiz, reklam destekli paketimize, sonrasında ise ücretli servisimize çekerek, korsan müzikten uzaklaşmalarını sağlıyoruz. Bu sayede müzik severlerin, sevdikleri şarkıcılar için daha fazla telif ödemesi yaratmasına ön ayak oluyoruz. Daha önce de belirttiğim gibi bugüne kadar tüm dünyada 3 milyar doları aşkın telif ödemesi yaptık. Büyümeye devam ettikçe, ödediğimiz telif rakamları çok daha yükselecektir.

-Sizce teknoloji sayesinde melodi ve ritim dışındaki aşamaların algoritmalar tarafından otomatik olarak yapılması mümkün olacak mı?

-Algoritmaları da insanların yarattığını unutmamak gerek. Mükemmel bir ürün için, insan katkısı ve teknolojinin bir arada

olması gerektiğine ve bunun da bu şekilde devam edeceğine inanıyoruz. Müzik gibi bir sanat üretiminde insan bileşeni, teknolojiden destek alabilir ancak arasındaki denge her daim korunmalıdır bana göre. Daha önce de bu örneği verdim; Spotify'da editoryal ekibimiz ve kullanılan algoritma ortak bir çalışmayla kullanıcılara kişisel müzik ve çalma listesi önerilerinde bulunuyor. Discover Weekly aracı, bu teknolojilerin müziğin doğru ve daha geniş bir kitleye ulaştırılmasında oynadığı rolü gösteren çok güzel bir örnek. Kullanıcılar açısından, en yakın arkadaşınızın sizin için her hafta yeni bir müzik listesi hazırlaması gibi. Sanatçılar açısından ise dünyanın herhangi bir yerindeki bir müzik severi ulaşmak hiç bu kadar kolay olmamıştı.

Turkcell Ürün, Servis ve İnovasyondan Sorumlu Grup Başkanı Kulabaş

Haziran 2015 itibariyle “Turkcell Müzik”in, 1.1 milyondan fazla kullanıcısı bulunuyor

Müzik dinleme trendinin on-line dinleme deneyimine dönüştüğüne dikkat çeken Kulabaş, 2005'ten bu yana dijital müziğin kullanıcıyla yasal platformlarda buluşmasına önem verip bu doğrultuda müzik endüstrisiyle iş birliği içerisinde çalıştıklarını belirtti. Kulabaş, ağırlıklı olarak hazır Fizy listelerinin dinlendiği “Turkcell Müzik”in, Türkiye'nin en büyük yerli müzik arşivine sahip platformlardan biri olduğunu bildirdi.

“İnternette müzik, on-line müzik” konusunu ele aldığımız “Dosya” sayfalarımıza Turkcell Ürün, Servis ve İnovasyondan Sorumlu Grup Başkanı Yiğit Kulabaş, bir değerlendirme yazısı göndererek katkıda bulundu. Dünya ve Türkiye’de artık müzik dinleme trendinin on-line dinleme deneyimine dönüşmüş durumda olduğuna işaret eden Kulabaş, milyonlarca şarkıya tek bir uygulama üzerinden istenilen zamanda ulaşılmasını sağlayan platformların geliştiğini, ancak bu platformlardan sadece birkaçının hayatına devam edebilecek yenilikleri müşterilerine sunduğunu kaydetti. Müzikseverlere sundukları “Turkcell Müzik” platformu hakkında bilgi veren Kulabaş, Turkcell’lilerin dilediği şarkıyı mobil internet kota derdi olmadan dinleyebilmesini sağlayan mobil uygulamanın, kendi şarkı listelerini oluşturma, beğendiği listeyi paylaşma, arkadaşlarının paylaştıkları listeleri dinleyebilme gibi özellikleri bulunduğunu aktardı. Kulabaş, Haziran 2015 itibariyle 1.1 milyondan fazla kullanıcısı bulunan platform ile kullanıcılar, akıllı telefon, tablet ya da bilgisayarlarından

Türkiye'nin en geniş yerli müzik arşivine erişerek diledikleri şarkıyı dinleyebildiklerini bildirdi. Platformlarının sanatçılar için de bulunmaz bir fırsat sunduğunu belirten Kulabaş, “Platformumuzda yer alan sanatçılar, bir anda milyonlarca müziksevere ulaşma fırsatına kavuşurken, albümleri de bir anda Türkiye'nin en popüler albümleri arasına girebiliyor” dedi. Türkiye'nin en büyük yerli müzik arşivine sahip platformlardan birisi olan “Turkcell Müzik” kullanıcılarının ağırlıklı olarak zevklerine uygun hazır Fizy listelerini dinlemeyi tercih ettiklerini anlatan Kulabaş, Turkcell, 2005 yılından bu yana yasal dijital müziğe en büyük desteği verdikleri, korsana karşı mücadeleye liderlik ettiklerini belirtti. Dijital müziğin kullanıcıyla yasal platformlarda buluşmasına büyük önem verip bu doğrultuda müzik endüstrisiyle iş birliği içerisinde çalıştıklarını ifade eden Kulabaş, “Turkcell Müzik”in, kullanıcılara çok uygun fiyatlarla yasal dijital müziği, hem internet hem de mobil cihazlardan sunduğu ve dijital müzikte yeniliklere öncülük ettiğini söyledi.

Genel anlamda dünyada ve Türkiye’de artık müzik dinleme trendi on-line dinleme deneyimine dönüşmüş durumda. Fiziksel albüm satışları gün geçtikçe azalırken, dinleyiciler gün içerisinde bile değişen durumları için özel olarak oluşturulan hazır listeleri takip edip, buldukları ortam ve ruh haline en uygun müziğe hızla erişiyorlar.

Milyonlarca şarkıya tek bir uygulama üzerinden istenilen zamanda ulaşılmasını sağlayan platformlar gelişirken, bu platformlar arasında ise dünyada sadece birkaç tanesi hayatına devam edebilecek yenilikleri müşterilerine sunuyor. Biz, “Turkcell Müzik” uygulamasıyla müzikseverlere kolaylıkla kullanabilecekleri, içerisinde milyonlarca şarkıyı barındıran bir platform sunuyoruz. “Turkcell Müzik” servisinin kullanımı ve bilinirliği sadece Turkcell kullanıcıları arasında değil, tüm Türkiye’deki müzikseverler arasında oldukça yüksek, gün geçtikçe de artıyor. Turkcelllilerin dilediği şarkıyı mobil internet kota derdi olmadan dinleyebilmesine imkân tanıyan mobil uygulaması, kendi şarkı listelerini oluşturma, beğendiği listeyi paylaşma, arkadaşlarının paylaştıkları listeleri dinleyebilme gibi özellikleriyle eğlenceyi sınırsız kılarken, üyelerine sosyalleşme fırsatı da sunuyor. Haziran ayı sonu itibari ile 1.1 milyondan fazla kullanıcı bulunan platform ile kullanıcılar, akıllı telefon, tablet ya da bilgisayarlarından Türkiye’nin en geniş yerli müzik arşivine erişerek diledikleri şarkıyı dinleyebiliyorlar, üstelik müzik dinlerken mobil cihazlarındaki internet kotalarından da harcamıyorlar. Ayrıca, “çevrimdışı dinleme” özelliği ile uçak veya metro yolculuğu gibi internet bağlantısı olmadığı anlarda bile kullanıcılarımıza kendi listelerini dinleme imkânı sunuyoruz.

Bu sayede müzikseverler artık metro ve uçak gibi internetin olmadığı anlarda da sevdikleri şarkıları dinlemeye devam edebiliyorlar. Ayrıca “Müzik Arşivim” özelliği sayesinde müzikseverler son 6 ay içerisinde mobil cihazlarından veya bilgisayarlarından satın aldıkları tüm şarkıları görüntüleyebiliyor ve dilerlerse başka cihaza indirdikleri bu şarkıları, uygulama üzerinden giriş yaptıktan sonra “Cihazıma Al” seçeneği ile o anda kullandıkları cihaza da indirebiliyorlar.

“Turkcell Müzik”, sanatçılar için de bulunmaz bir fırsat sunuyor. Bizim platformumuzda yer alan sanatçılar, bir anda milyonlarca müziksevere ulaşma fırsatına kavuşurken, albümleri de bir anda Türkiye’nin en popüler albümleri arasına girebiliyor.

“Turkcell Müzik” zengin içeriği, her zevke uygun hazırlanmış ve sürekli güncellenen Fizy listeleri Turkcell müşterilerinin deneyimlemesi için ilk ay ücretsiz sunuyor, üstelik müzik dinlerken internet paketinden de düşmemesi müzik severlerin dikkatini çekiyor. Türkiye’nin en büyük yerli müzik arşivine sahip platformlardan birisi olan “Turkcell Müzik”, kullanıcıları ağırlıklı olarak zevklerine uygun hazır Fizy listelerini dinlemeyi tercih ediyorlar, geniş müzik arşivi sayesinde her tarz müziğe ulaşabilen kullanıcılar dilerlerse kendi listelerini de oluşturup, bu listeleri arkadaşları ile de paylaşabiliyorlar.

Turkcell, 2005 yılından bu yana yasal dijital müziğe en büyük desteği veriyor, korsana karşı mücadeleye liderlik ediyor. Dijital müziğin kullanıcıyla yasal platformlarda buluşmasına büyük önem veriyor, bu doğrultuda müzik endüstrisiyle iş birliği içerisinde çalışıyor. “Turkcell Müzik”, kullanıcılara çok uygun fiyatlarla yasal dijital müziği, hem internet hem de mobil cihazlardan sunuyor, dijital müzikte yeniliklere öncülük ediyor.

Turkcell ile dijital müzikte ilkler:

- **2002 Mayıs:** Dijital Müzik ile ilk tanışma – İlk Logo Melodi Servisi.
- **2005 Mart:** ÇalarkenDinlet - Dijital müzikte yepyeni bir mecra. Turkcellliler kendilerini arayanları istedikleri melodiyle karşılayabiliyor.
- **2006 Ağustos:** turkcell-im Müzik – Türkiye’de dijital müziğin en güçlü adresi.
- **2010 Haziran:** Turkcell, Türkiye’de ilk defa cep telefonlarına MP3 indirme hizmeti sunmaya başladı.
- **2012 Kasım:** Türkiye’de ilk defa interaktif canlı konser yapıldı. (Yalın konseri)
- **2013 Temmuz:** Süre kotası olmadan milyonlarca şarkıyı dinleyebileceğiniz “Sınırsız Müzik” üyeliği kullanıma açıldı.
- **2013 Aralık:** Mobil uygulama üzerinden internet kotası harcamadan müzik dinleyebilme özelliği.
- **2014 Aralık:** Kayahan’ın “En İyiler 1” albümü dijital portallarda sadece “Turkcell Müzik”te yayınlandı.
- **2015 Şubat:** fizy listeleri “Turkcell Müzik”te sunulurken kullanıcılara moduna göre müzik dinleyebilme imkânı sunuldu.

Ticari müziğin ortaya çıkışından dijital korsanlığa (*)

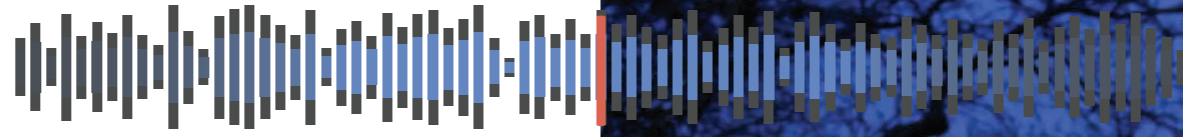
Selda Öztürk

Müzik, üç ayrı dönemde, üç ayrı düzenin egemenliğinde şekillendi ve örgütlendi: dinsel düzen, imparatorluk düzeni ve ticaret düzeni.[1] Bu yazıda, Rönesans'la başlayan "ticaret düzeni"nin kuruluşuna ve günümüze kadar gösterdiği değişimlere değineceğim.

Müziğin bir tür metaya dönüşerek ticarileşebilmesi için, bir şekilde parasal değerinin belirlenmesi şarttı. Bunun için de müzik eserinin bir sahibi olmalı ve eserin kendi "malı" olduğuna dair hak iddia etmeliydi. Ayrıca, bu "mal"ı ticarileştirecek bir girişimcinin, yani yayıncının ortaya çıkması gerekiyordu. Bu gelişmeler yaşanana kadar manastıra, kiliseye veya onu sipariş eden soyluya ait olan eserin sahipliği de soyuttur; kimse onu ne satmayı ne de satın almayı düşünür. Ancak matbaanın icadıyla birlikte her şey değişecektir. Partisyonlara ait notaları çoğaltmak ve satmak artık mümkün olur. Müzik yayıncısı bundan böyle eseri besteciden satın alır; hayatını partisyon satışından kazanır. Yayıncılar, genellikle partisyon basma ve satma hakkına sahip tek mercidir ve bir kere eseri satın aldıktan sonra bu haktan süresiz olarak faydalanırlar. Böylece asla tükenmeyen, nesilden nesile aktarılacak bir sahiplik kazanırlar ve müzik üzerinde mutlak bir hâkimiyet kurarlar. Eserler çalındığında ne icracılara ne de bestecilerine para verilir, her iki tarafın haklarını kazanması için 300 yıl daha beklemeleri gerekir.[2]

Yüzyıllar içerisinde yayıncıların iktidarı yavaş yavaş sanatçıların lehine yıkılmaya başlar. İlk olarak Kraliyet Konseyi'nin 13 Ağustos 1703 tarihli kararıyla, yayıncının müzik eserlerini sonsuza kadar basma ayrıcalığı kaldırılır. Bu karara göre, bir süre sonra eserin mülkiyet hakkı, eğer hayatta ise sahibine geri dönmelidir. Yani, bir tür kiralama prensibi uygulanmaya başlar.[3] Eser sahiplerini koruyan ilk kanun, İngiliz Parlamentosu tarafından 10 Mayıs 1710 yılında kabul edilen "Kraliçe Anne Kanunu"dur (*The Statute of Anne*).[4]

Gittikçe sanatçıların yayıncılar karşısındaki güçleri daha da gelişir. 21 Mart 1749 günü XV. Louis, Ballard yayıncılığın müzikal baskı ayrıcalığını reddeder; Kraliyet Konseyi, bestecilere ait olan müzikal eserlerin dokunmazlığını kabul eder, Kraliyet Akademisi sadece operalar üzerinde hak sahibi olmaya devam edecektir. Çünkü opera türünün iktidarla köklü ilişkileri vardır. Böylece müzisyenlerin eserleri üzerinde hak iddia etmeleri ilk kez meşrulaşmış olur. Fakat eser, sadece yaşadığı süre boyunca sahibine aittir ve elli yıllığına onu bir yayıncıya kiralayabilir. Bu sürenin sonunda herkesin malı haline gelir. Yani müzik diğer mallar gibi bir mal değildir; serbestçe erişilebilir ve sonunda insanlık mirasının bir parçası haline gelir.[5]

k meslek birlikleri

11 Şubat 1850'te, Fransa'da türünün ilk örneği olan Müzik Yazarları, Bestecileri ve Yayıncıları Sendikası (SACEM) kurulur. Sendikanın amacı, besteci ve yazarlar adına eserlerin her tür umumi ve ticari icrası için –niteliği ve mekânı ne olursa olsun– telif hakkı talep etmektir. O güne dek müzik üzerinden mali ilişkiler yürütme hakkı sadece burjuvaziye ait olduğundan, SACEM'in doğuşu burjuvazinin bazı sektörleri tarafından ayrıcalıklarına saldırı olarak algılanır. Bu yüzden burjuvazi, yeni oluşumun tanınması için hiçbir şey yapmaz; tam tersine, ona meydan okur: "İşte size bir yenilik. Eser sahipleri, besteciler ve müzik yayıncıları için eser haklarını tahsil etme derneği açılmış. Amacı en basit romanların, ariettaların, kısa şarkıların, salon ve konserlerde icra edilen potpurilerin telif haklarını tahsil etmek veya ettirmekmiş. [...] Düşünce özgürlüğünü en yüksek sesimizle talep etmemizin gerektiği, sanatın ise kitlelere büyük özveri ve tarafsızlıkla ulaşması gerektiği bu zamanda, bu çocukça ve saçma sorunlar gündeme geliyor! [...] Operalar besteleyin, senfoniler besteleyin, tek kelimeyle, iz bırakan eserler besteleyin; haklarınızı alırsınız, ama kısa şarkılar ve romanlardan vergi almak, saçmalığın daniskasıdır!"[6]

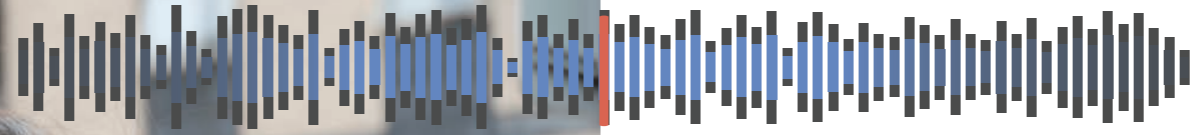
SACEM binasının cephesi

Bütün Avrupa'da SACEM'i örnek alan eser hakkı dernekleri kurulur. Operalar, kabareler, kafekonserler, konser salonları gibi müzik dinlemek için para ödenen mekânlar, çalınan eserlerin bir listesini derneğe vermek ve eser sahibine, ününden ve eserin kalitesinden bağımsız olarak, kazançları oranında bir ücret, bedel ödemek zorundadır. Bu bedel, daha sonra müziğin bestecisi, söz yazarı ve yayıncısı arasında, eşit olarak üçe bölünür. ABD'de eser sahiplerine yapılan ödeme düşük olur. SSCB'de, "ülkenin çıkarı söz konusu olduğunda" eser sahipleri hiçbir hak elde edemezler. Her iki durumda da eser sahipleri iktidarın, paranın veya politikanın kurbanlarıdır.[7]

SACEM'in kuruluşunu yarım yüzyıl sonra diğerleri izler: Almanya'da Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (GEMA) 1903, İngiltere'de The Performing Right Society (PRS) 1914, Amerika'da American Society of Composers, Authors and Publishers (ASCAP) 1914 ve Türkiye'de Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği (MESAM) 1986 yılında kurulur.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 27'nci maddesine göre eser sahiplerinin mali ve manevi hakları, "temel insan hakları" olarak belirtilir. "Fikrî haklar", yani "telif hakları"nın korunması için uluslararası sözleşmeler imzalanır: Uluslararası alanda asgari standartların tanındığı ilk sözleşme olan Roma Sözleşmesi (1961); eser sahiplerinin edebiyat ve sanat eserleri üzerindeki haklarını korumak amacıyla Bern Sözleşmesi (1971); kaset, plak ve CD gibi fonogram yapımcılarının izinsiz çoğaltmalara karşı korunmasına ilişkin Cenevre Sözleşmesi (1971). [8] Uluslararası anlamda bir sistem oluşturabilmek için bazı örgütlenmelere gidilir. Bunların en önde geleni, 14 Temmuz 1967 tarihinde, Stockholm'de imzalanan bir sözleşmeyle kurulan ve 187 üyesi olan Dünya Fikrî Mülkiyet Örgütü'dür (World Intellectual Property Organization-WIPO).[9]

Türkiye'deki yasal düzenlemeler ve meslek birlikleri

Türkiye'deki ilk yasal düzenleme, 1857 tarihli "Telif Nizamnamesi"dir. 1910 yılına kadar yürürlükte kalan bu yasayla yayın alanında bazı düzenlemeler yapılır. Gerçek anlamda ilk fikir ve sanat eserleri kanunu ise, 8 Mayıs 1910 tarihinde yürürlüğe giren ve 1952'ye kadar uygulanan "Hakkı Telif Kanunu"dur. 1 Ocak 1952 tarihinde yürürlüğe giren 5846 sayılı "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu" bugün de geçerli olan kanundur.[10]

Türkiye'de, ilk telif hakları derneği kurma girişimleri, mimar mühendis Sedat Ergintuğ, Avni Anıl ve Sadi Hoşses'in öncülüğünde başlar. Daha sonra 70'li yıllarda, Ercüment Berker genel başkanlığında, Müzik Söz Yazarları, Bestekârları, Editörleri Derneği (MÜSBED) yasal olarak kurulur. Üyeleri Cevdet Çağla, Necdet Varol, Selahattin İçli, Alaaddin Yavaşca ve Muharrem Ergin'dir. MÜSBED, SACEM ile karşılıklı hak koruma sözleşmesi imzalar ve Türkiye Müzisyenler Sendikası'nın desteğiyle, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'na (TRT) "eser kullanma yasağı" yaptırımı uygular. Böylece o dönem müzik eserlerinin icrasından ve çoğaltılmasından elde edilen gelirin önemli bir kısmını, Fisan isimli bir şirket aracılığıyla tahsil ederek ilgili eser sahiplerine dağıtır. [11]

Unkapanı

Meslek birliklerinin kurulması için gerekli olan kanun ve yönetmeliklerin, 1986 yılında yürürlüğe girmesiyle de o yılın sonunda dört meslek birliği resmen kurulur: Türkiye İlim Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği (İLESAM), Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği (SE-

SAM), Türkiye Güzel Sanat Eseri Sahipleri Meslek Birliği (GESAM), Türkiye Müzik Eseri Sahipleri Meslek Birliği (MESAM). Daha sonra ise yine müzik alanında Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği (MSG, 1999), Müzik Yorumcuları Meslek Birliği (MÜYORBİR, 2000), Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği (MÜ-YAP, 2000), Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği (MÜZİKBİR, 2008) ve Müzik Yapımcıları Birliği (MÜYABİR, 2006) kurulur.

Telif hak kayıpları

MESAM yetkilileri, 1990 yılında İstanbul'daki büyük eğlence mekânlarıyla, telif haklarıyla ilgili bazı görüşmeler yaparken Maksim Gazinosu müdürüyle de görüşürler. Görüşme sonunda, "Bu konuda duyarlı olacağınızdan eminim, o yüzden öncelikle Maksim Gazinosu'na geldik, artık sözleşmeyi imzalayalım" demeleri üzerine, gazinonun müdürü Abdullah Bey'in cevabı şöyle olur: "Siz koruduğunuz 40 bin eserin listesini bize gönderin, biz onları değil, onların dışında kalan müzik eserlerini kullanacağız!"[12] Telifler, üç ayrı alanda yapılan toplu veya özel sözleşmelere göre meslek birlikleri tarafından

toplanır. Bu alanlar temsil alanı (otel, gazino, bar gibi ticari mekânlar) ve yayın alanıdır (televizyon ve radyolar). Mekanik alanda (CD, DVD ve kasetler) ise toptan satış fiyatının belli bir yüzdesi alınır. Türkiye’de, bu alanların hepsinde ciddi telif kayıpları yaşanmaktadır, eser sahiplerinin hakları kendilerine iade edilmemektedir. Radyosu, televizyonu, gazetesiyle ortak ticari gruplar olan medya kuruluşlarının tamamı doğal telif borçlusudur. Temsil alanında 200 bin noktada müzik kullanılmaktadır ancak bunun sadece 20 bini lisanslanabilmiştir. Yani, teliflerin yüzde 90’ı kayıptır. Emeğin ne kadar sömürüldüğü ortadadır. Bu hak kayıplarının en önemli sebeplerinden birisi yasaların yetersizliği, hatta yasalar yoluyla hak sahiplerinin önünde birtakım engeller oluşturulmasıdır.

1 Ocak 1952 tarihinde yürürlüğe giren 5846 sayılı “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu” 1983, 1995, 2001, 2004, 2007 ve 2008 yıllarında bazı yasal değişikliklere uğrar. 1995 yılında çıkarılan yasa, ticari kesimlerin yoğun uğraşyla çıkarıldığı ve bu

kesimlere aşırı haklar tanındığı gerekçesiyle çok tartışılır ve “korsan yasa” olarak değerlendirilir. [13] Bu yasayla, tek meslek birliği modelinin terk edildiği ve bunun yol açtığı bölünmeler sonucunda güç kaybına uğrayan meslek birliklerinin telif ücreti toplama konusunda etkisizleştiği söylenir. Türkiye, Avrupa Birliği (AB) düzeyinde en fazla meslek birliğine sahip ülkedir, oysa dünyada “aynı alanda tek meslek birliği” modeli benimsenmiştir. [14] Türkiye’de ise süreç, bürokratların, patronların, yayıncıların işbirliğiyle, siyasi ve ticari oyunlarla şekillenir. [15] 2004 Yasa değişikliğinin çarpıcı bir düzenlemesi ise, TRT Kurumu’na telif ücretleri konusunda tanınan ayrıcalıklardır. Yasanın 43. maddesinde yer alan bir hükme göre TRT, eserleri izinsiz olarak kullanabilecek, telif ücretlerini bir önceki yılın tarifesi üzerinden ve her üç ayda bir dörtte bir oranında ödeyecektir. Böylelikle, eser sahiplerinin evrensel hakları, devletin kendi kurumları tarafından ihlal edilir. [16]

Müzik endüstrisinin kendi üretimi olarak korsanlık ve sanallık

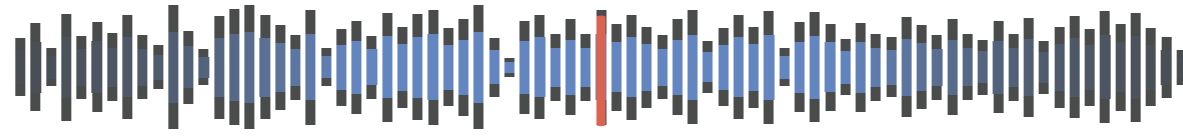
1955 yılında özel kullanım için ilk ses kayıt cihazları, 1970’te ise ilk mini kaset kaydedicileri ve video kayıt cihazları piyasaya sürülür. Böylelikle ayırt edilmesi gereken üç uygulama açığa çıkar: Bir icranın şahsi amaçlı *kopyası*; kişisel bir kopyanın özel bir kopya daha yapılarak *hediye edilmesi*; bu kopyaların *büyük çapta ticareti*, yani başlı başına yasadışı uygulama ve korsan kopya. [17]

1984 yılında Universal şirketinin Sony’ye açtığı bir dava vesilesiyle Amerika Yüksek Mahkemesi, kaydedilenlerin ticarileşmediği sürece yasal olduğunu kabul eder. Bir süre sonra başka bir okuma ve kayıt teknolojisi olan DVD çıktığında da aynı hukuki prensipler geçerli olur. Eser sahipleri ve yayıncıların kazanç kayıplarının bir bölümünü karşılamak üzere bazı yasalar çıkarılır. Kayıt okuyucularına ve kayıt araçlarına vergi konur. 1985 tarihli Fransız ve 1992 tarihli Amerikan yasasıyla dijital ses kayıt araçları vergilendirilir. Ancak, bu yasalar teknolojinin gitgide kolaylaştırdığı kişisel kopyayı ve korsanlığı yavaşlatmaya yetmez. [18]

Kasetten DVD’ye boyutlar küçülse de depolanmaları çok yer tuttuğundan endüstrinin satmak istediği kadar müzik satılamaz ve daha az yer tutan farklı bir depolama yöntemi arayışı başlar. 1992 yılında Thomson-Fraunhofer ortaklığıyla sanal olarak iletilmesi mümkün, ilk kayıplı sıkıştırılmış dijital ses biçimi “MP3” çıkarılır. 1994’ten itibaren de MP3 ses dosyaları internette dolaşmaya başlar. Bu sanal nesnenin telif hakkının ödenip ödenmediğini, satın alınıp alınmadığını kontrol etmek çok zordur. 1997 yılında Michael Robertson kullanıcılar için, 117.500 sanatçıdan gelen 750.000 müzik dosyası sunan mp3.com’u kurar. [19]

Kısa sürede yaşanan bu hızlı gelişmelerle müzik endüstrisi tüm dünyada krize girer. Müziğin dağıtım maliyeti alaşağı olur. Bu dosyaların korsan olarak dolaşmasını engellemek üzere Amerika’da 1998 yılında bir yasa çıkarılmaya çalışılır, davalar açılır ancak baş edilemez. Şifreler kırılarak ücretsiz indirilen MP3 dosyalarına çözüm bulunamaz. Universal ve diğer patronlar,

mp3.com'un kataloglarını kullanmasına izin vermeyi tercih ederler. Ve sanal müziğin, büyük firmalardan onay alan sanal marketlerde satılması için anlaşmalar yapılmaya başlanır.[20]

Sektör krizde

MP3'lerin internette yaygın olarak dolaşımı girmesiyle büyüyen 1998 krizi bütün dünya müzik sektörünü aynı şekilde etkiler, fiziki satışlar hızla aşağıya iner ancak hızlı bir toparlanma da yaşanır. Türkiye'de ise eskiden müzik piyasasının merkezi olan Unkapanı'nın CD satışlarıyla dönen ekonomisi çok ciddi bir şekilde krize girer ve bir daha toparlanamaz. 1980 ve 1990'lı yıllarda en parlak dönemini yaşayan Unkapanı'nda o dönemde yılda yaklaşık olarak 80-100 milyon arası albüm satılırken krizle birlikte CD satışlarında anormal düşüşler gerçekleşir. Unkapanı da buna paralel olarak zayıflamaya başlar. Prestij ve Universal gibi büyük şirketler peş peşe batır. Sektördeki en büyük firmalardan Seyhan Müzik'in verileri, krizin boyutlarını gösteriyor:

"Krizden önce, listeleri alt üst eden yılda en az 10-15 hit şarkı ve 5-6 hit şarkıcı çıkardı, albümler 2-3 milyon satardı. Bugün (2008) star olan popçuların hepsi 1995 öncesinden, artık star çıkmıyor. Eskiden 1 milyonun altında satan albümlere iyi gözle bakılmazdı. 100 bin satan bir sanatçıya kesinlikle albüm yapmazdık. Şimdi ise 100 bin satan sanatçı başımızın tacı. Zaten şu anda Türkiye'de 100 bin satış grafiğinin üstüne çıkan sanatçı sayısı bir elin parmaklarını geçmiyor. Yıllar önce müzik piyasası 2 milyar dolarlık bir pastaydı, şimdi ise 100 milyon dolar. Şimdi sanatçılara yatırım yapmak mümkün değil, çünkü geri dönüşü olmuyor." [21]

Albüm satış hacmi 2004 yılında 50 milyon, 2012 yılında ise 10 milyon civarındadır. Unkapanı, artık ağırlıklı olarak dağıtımların yapıldığı ve CD'lerin dükkânlara gönderildiği bir yer haline gelir, geleceği olan bir yer olarak görülmez.[22]

Uluslararası Fonogram Sanayisi Federasyonu'nun (International Federation of the Phonographic Industry - IFPI) 2013 Dijital Müzik Raporu'na göre, dijital müzik endüstrisi 1998'den bu yana en iyi

performansına ulaşır ve genişleme tam anlamıyla küresel bir hal alır. Son yıllarda geliştirilen ve lisanslanan yeni dijital hizmetler, hızlı bir şekilde, tüm dünyadaki yeni pazarlara yayılır. iTunes, Spotify ve Deezer gibi en büyük dijital müzik hizmetleri, 2011 yılında 20 kadar ülkede faaliyet gösterirken 2013 yılı itibarıyla 100'den fazla ülkeye yayılırlar. Dünya genelinde 500'den fazla lisanslı dijital müzik hizmeti, 30 milyon şarkıyı tüketicilere sunar.[23]

Türkiye'nin de içinde olduğu dünya dijital müzik piyasasında, rekabet ve pazarlıklar devam ederken yasalardan, meslek birliklerinin yapısal sorunlarından ve sanatçıların örgütsüzlüğünden kaynaklanan nedenlere bağlı olarak telif kayıpları yaşanmaya devam etmektedir. 2007 yılından beri Türkiye'de faaliyette olmasına rağmen YouTube, eser sahiplerine herhangi bir bedel ödemediği korsan yayınlarını sürdürüyor. MESAM ve MSG, YouTube ile lisans sözleşmesi imzalamaya çalışıyor, pazarlıklar devam ediyor ancak henüz bir uzlaşma sağlanabilmiş değil. YouTube, 2013 yılı ve öncesine ait olan borçlarını kabul etmiyor, üstelik eser sahibine ait olan video üzerinde şarkıyı kullanma (senkronizasyon) hakkını da talep ediyor. Meslek birlikleri bir yaptırım ve önlem olarak telif haklarına sahip oldukları videoları YouTube'un kullanımına kapatıyorlar.[24]

Diğer taraftan, TNet ve Turkcell gibi operatörlerden toplanan gelirlerin, eser sahiplerine iade edilmediği ve ayrıca derneklere bazı sahte üyeliklerin yapıldığına dair birtakım iddialar gündeme geliyor. Bakanlıktan müzik yapımcılığı belgesi almış olan 3400 firmanın en fazla bin tanesinin gerçek yapımcı olduğu söyleniyor.[25]

Küresel olarak sürekli büyüyen dijital müzik sektörü, müzik tüketiminin en yüksek olduğu mecra ve Türkiye'de telif kayıplarının önüne halen geçilebilmiş değil. Eser sahiplerinin haklarını alabileceği gerçek bir sistemin kurulmasında, sanatçılara, üretimlerine sahip çıkarak örgütlenmekten başka bir yol görünmüyor.

[1] Jacques Attali, *Gürültüden Müziğe: Müziğin Ekonomi-Politik Üzerine*, (İstanbul:Ayrıntı, 2005), s.22.

[2] A.g.e., s.71-72.

[3] A.g.e., s. 73.

[4] Yasemin Kızılkaya, "Dünya ve Ülkemizde Müzik Telif Hakları", İTÜ Yüksek Lisans Tezi, Mayıs 2004.

[5] A.g.e., s. 73-74.

[6] A.g.e., s. 103.

[7] A.g.e., s. 104-105.

[8] <http://www.telifhaklari.gov.tr/ana/sayfa.asp?id=350>

[9] <http://www.wipo.int/about-wipo/en/>

[10] <http://www.telifhaklari.gov.tr/ana/sayfa.asp?id=394>

[11] Dursun Karaca, "Telif Hakları Üstüne-Ticari ve Siyasi Oyunlar ve Mesam Gerçeği", Ten Ofset Matbaacılık, 2005, s. 86-87.

[12] A.g.e., s. 145.

[13] A.g.e., s. 2-3.

[14] A.g.e., s. 24-25.

[15] 1989 yılından itibaren 11 yıl MESAM Genel Sekreterliği görevini yürüten ve o dönemin tanığı olan Dursun Karaca, yaşananları detaylarıyla ilgili kitabında anlatmaktadır.

[16] A.g.e., s. 49-51.

[17] Jacques Attali, "Gürültüden Müziğe/Müziğin Ekonomi-Politik Üzerine", Ayrıntı, 2005, s.163-164.

[18] A.g.e., s.164.

[19] A.g.e., s. 166-167.

[20] A.g.e., s.168-169.

[21] <http://www.istanbultimes.com.tr/guncel/unkapani-kulturu-bitti-yerini-yarismalar-aldi-h143.html>

[22] <http://www.trthaber.com/haber/magazin/unkapaninin-o-eski-halinden-eser-yok-103333.html>

[23] http://www.ifpi.org/downloads/dmr2013_turkish.pdf

[24] <http://teksus.org/genel/koskoca-youtubesun-odesene-muzisyenlerin-telifini.html>

[25] <http://dikkatmuzik.com/2012/09/10/su-telif-meselesi/>

(*) Selda Öztürk'ün 23/6/2014 tarihli "skopbülten" de yayınlanan yazısı.

ODTÜ Enformatik Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Baykal: **Farkındalık yaratma ve siber güvenlik alanında boşluğu doldurmayı planlıyoruz**

ODTÜ Enformatik Enstitüsü'nde Siber Güvenlik Anabilim Dalı kuruldu. Türkiye'de siber suçlarla mücadelede yetişmiş eleman ihtiyacı bulunduğu dikkat çeken Prof. Dr. Baykal, Enformatik Enstitüsü'ndeki Siber Güvenlik ve Savunma Araştırma Laboratuvarı ile Siber Güvenlik Bölümü'nün bu ihtiyacın karşılanmasına yönelik birlikte çalışacaklarına işaret etti.

Fatma Ağaç

Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Enformatik Enstitüsü bünyesinde Siber Güvenlik Anabilim Dalı kuruldu. Bölüm, 2015-2016 eğitim öğretim yılına "Siber Güvenlik" yüksek lisans programı ile merhaba diyecek. Program kapsamında yürütülecek araştırma ve tezlerin, Siber Güvenlik ve Savunma Araştırma Laboratuvarı'nın (CyDeS) hedefleri ile paralel olması planlanıyor.

ODTÜ Enformatik Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Nazife Baykal, ülkemizde siber güvenlik konusunda farkındalığın artırılması gerektiğinin altını çizdi. Baykal, bilginin değerli hale gelmesiyle beraber, ülkeler arasındaki istihbarat bilgilerini koruma aşamasında da siber güvenlik alanın ön plana çıktığını vurguladı. Ülkelerin artık kendi siber ordularını kurduklarına değinen Baykal, "Dünyada savaşlar artık siber ortamlarda meydana geliyor. Finansal ve askeri alandaki kritik veri güvenliğinin sağlanması noktasında siber güvenlik alanının önemi daha iyi anlaşılabilir" diye konuştu.

Siber güvenlik alanına ilginin hem dünya hem de Türkiye'de artmaya devam ettiğine dikkati çeken Baykal, "Fakat ülkemiz henüz istenilen seviyeye gelebilmiş durumda değil. Tüm bu önlemlerin belirlenmesi, uygulanması ve koordinasyonu noktasında öncelikli olarak siber tehditler konusunda farkındalığın artırılması gerekiyor" dedi.

Aynı zamanda konuya ilişkin yasal altyapının hazırlanmasının da önemli olduğunun üzerinde duran Baykal, yapılması gereken başka bir çalışmanın da finansal sistemleri hedef alan saldırılara karşı kamu ve özel sektör işbirliğinin ve bilgi paylaşımının sağlanması olduğunu söyledi.

Siber güvenlik alanında sanayi-üniversite işbirliğinin çok önemli olduğunu belirten Baykal, bilgi güvenliği konusunda çok önemli bir bilgi birikimine ve deneyime sahip ODTÜ Enformatik Enstitüsü'nün siber güvenlik alanındaki çalışmalarını bilgi güvenliği ve güvenlik sertifikasyonu alanında dünyanın önde gelen firmalarından biri olan Comodo Group Inc. ile birlikte yürüttüğünü anlattı.

Türkiye'de 2013 yılında Siber Savunma Komutanlığı'nın kurulduğunu anımsatan Baykal, siber kriz durumunda ülkenin gerekli eylem planına mutlaka sahip olmasının kaçınılmaz olduğu vurgusunu yaptı. Prof. Dr. Baykal, "Eylem planlarının oluşturulması ve kritik altyapıların korunmasının önemini belirtmek isteriz. Ayrıca İngiltere'nin siber güvenlik stratejisinde yer aldığı gibi kanuni altyapının hazırlanmasına yönelik çalışmalar ve yine Almanya'nın siber güvenlik stratejisinde yer alan siber suçlarla mücadele kapsamında yetişmiş insan ihtiyacını karşılamak da ülkemizin siber güvenlik stratejisinde amaçlanmalı" saptamasında bulundu.

-Siber güvenliğin anlam ve önemi nedir? Hangi nedenler, ülkeleri siber güvenlik konusuna eğilmeye ve onları siber tehdide karşı önlemler almaya sevk ediyor?

-Teknolojideki önemli gelişmeler ile beraber artık hayatımızın neredeyse her anında interneti kullanıyoruz. E-postalardan sosyal ağlara kadar çevremizle bağlantı kurmamızı sağlayan ve günlük yaşamımızın bir parçası haline gelen bu iletişim ağı, gizlilik ve güvenlik kaygılarını da beraberinde getiriyor. İşte bu kaygıları gidermek amacıyla kullanılan altyapı, uygulamalar ve teknolojiler bütünü siber güvenlik olarak nitelendirebiliriz. Siber güvenliğin temel hedefleri siber evrende erişilebilirlik, bütünlük ve gizlilik.

Bilginin bu derece değerli hale gelmesiyle beraber, ülkeler arasında istihbari bilgileri koruma aşamasında da siber güvenlik alanı ön plana çıkıyor. Ülkeler artık kendi siber ordularını kuruyor. Bir başka deyişle, dünyada savaşlar artık siber ortamlarda meydana geliyor.

İran'daki nükleer tesisleri hedef alan Stuxnet, 2007 yılında Rusya ve Estonya arasında yaşanan siyasi gerilimin ardından gelen siber saldırılar ve ABD ile Çin arasında yaşanan yoğun siber saldırılar; ülkelerin siber güvenlik konularına neden önem vermeleri gerektiğini bize gösteriyor. Tüm bu gidişat ışığında finansal ve askeri alandaki kritik ve istihbari veri güvenliğinin sağlanması noktasında siber güvenlik alanının önemi daha iyi anlaşılabilir.

-Siber güvenlikle ilgili alınacak önlemleri belirlemek ve bunların uygulanması ve koordinasyonunu sağlamak amacıyla ne gibi çalışmalar yapılabilir?

-Ağ tarama, web uygulama atakları, hizmet dışı bırakma (D.O.S.), sosyal mühendislik (phishing), yerine geçme (masquerading), kriptografik saldırılar ve daha nice ile geniş bir yelpazeyi oluşturan siber saldırılar, siber güvenlik noktasındaki önlemlerin ne kadar kompleks bir yapı göstermesi gerektiğini gözler önüne seriyor.

Siber Güvenlik Anabilimdalı Enformatik Enstitüsü

Siber güvenlik alanına ilgi hem dünyada hem de Türkiye'de artmaya devam ediyor. Fakat ülkemiz henüz istenilen seviyeye gelebilmiş durumda değil. Tüm bu önlemlerin belirlenmesi, uygulanması ve koordinasyonu noktasında öncelikli olarak siber tehditler konusunda farkındalığın artırılması gerekiyor. Aynı zamanda kanuni altyapının hazırlanması da önemli bir konu olarak karşımızda duruyor. Yapılması gereken başka bir çalışma da finansal sistemleri hedef alan saldırılara karşı kamu ve özel sektör işbirliğini ve bilgi paylaşımının ilerletilmesi olabilir. Her yıl, özellikle ABD'de finansal sistemlere dönük saldırılar sebebiyle özel sektörde milyonlarca dolarlık kayıplar yaşanıyor. Bu noktada kurumlar arası işbirliği, bilgi alışverişi ve erken uyarı sistemleri ile kritik altyapı güvenliğine de önemli katkılar sağlanabilir. Siber güvenliğin önemli bir ayağını teşkil eden bu çalışmalar sayesinde kamu ve özel ağların güvenliği noktasında önemli ilerlemeler katedilebilir.

-Siber güvenlik alanında birlikte çalışmalar yürütmek, birikim ve tecrübeleri bir araya getirerek güç birliği oluşturmak için önerileriniz neler?

-Siber güvenlik alanında sanayi-üniversite işbirliğinin çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu işbirliği sayesinde akademik alanda onaylanan bilimsel çalışmalar vakit kaybetmeden uygulama alanı bulabilecektir. Üniversitenin zengin akademik deneyim ve bilgi birikimini, endüstrinin saha deneyimiyle birleştirerek karşılıklı bilgi alışverişinin gerçekleştirilebilmesi sayesinde siber güvenlik alanında önemli ilerlemeler sağlanacaktır. Endüstri ve üniversite arasında

işbirliği ve sonrasında bilgi akışı sağlanabilirse; bu kapsamda patentler, proje ortaklıkları, araştırmalar yürütmek, etkinlikler düzenlemek, farkındalık yaratmak ve siber güvenlik alanında boşlukları doldurmak mümkün olacaktır.

- Güvenli bir siber alan oluşturulması, siber dünyada meydana gelen güvenlik ihlallerinin ortadan kaldırılması, engellenmesi ve düzeltilmesi noktasında ODTÜ Enformatik Enstitüsü ne gibi çalışmalar yapıyor?

-Bilgi güvenliği konusunda çok önemli bir bilgi birikimine ve deneyime sahip ODTÜ Enformatik Enstitüsü, siber güvenlik alanındaki çalışmalarına bilgi güvenliği ve güvenlik sertifikasyonu alanında dünyanın önde gelen firmalarından biri olan Comodo Group Inc. işbirliği ile Siber Güvenlik ve Savunma Araştırma Laboratuvarı'nı (CyDeS) 15 Nisan 2014 tarihinde kurarak başladı.

Üniversite-sanayi işbirliğinin en çarpıcı, dinamik ve güncel örneklerinden biri olan CyDeS'in çalışmaları

- Ulusal ve uluslararası AR-GE çalışmaları yapmak,
- Yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları yapmak,
- Zararlı yazılım analizi yapmak,
- Ulusal ve uluslararası toplantı, çalıştay ve konferanslar düzenlemek,
- Güncel yayınlar yapmak,
- Endüstri için eğitim/seminerler düzenlemek,
- Endüstride farkındalığı arttıracak yönlendirici araştırma/anket çalışmaları yapmak,
- Siber güvenlik konusunda uluslararası

ilişkilerdeki ve uluslararası hukuktaki son gelişmeleri takip etmek ve raporlamak,

- Bu son gelişmeler hakkında ulusal aktörleri, kamu kurum ve kuruluşlarını bilgilendirmek şeklinde sıralanabilir.

Ayrıca, ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde Siber Güvenlik Anabilim Dalı kuruldu ve 2015-2016 eğitim öğretim yılına "Siber Güvenlik" yüksek lisans programı ile merhaba diyecek. Bu program kapsamında yürütülecek araştırmaların ve tezlerin, Siber Güvenlik ve Savunma Araştırma Laboratuvarı'nın (CyDeS) hedefleri ile paralel olması planlanıyor. Bu sayede, akademik alanda onaylanan bilimsel çalışmaların endüstri ile bir araya gelmesiyle benzer diğer programlardan farklı bir konumda olacak.

Enformatik Enstitüsü olarak CyDeS ve Siber Güvenlik Anabilim Dalı, ülkemizin şu aşamada önemli eksikliklerinden biri olan nitelikli insan yetiştirme noktasında önemli katkılar sunacak. Üniversitenin zengin akademik deneyim ve bilgi birikimini, endüstrinin saha deneyimiyle birleştirerek karşılıklı bilgi alışverişini gerçekleştirebildiği bir işbirliği olan CyDeS, endüstri ve üniversite arasındaki bu işbirliği kapsamında patentler, proje ortaklıkları, araştırmalar yürütmeyi, etkinlikler düzenlemeyi, farkındalık yaratmayı ve siber güvenlik alanında boşluğu doldurmayı planlıyor.

-Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi'nin (USOM) Siber Olaylara Müdahale Ekipleri (SOME) ile eş güdümlü biçimde, ulusal ve uluslar arası siber saldırıları engellemek için birlikte çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Organize gerçekleştirilen ve kritik altyapıları hedef alan siber saldırılar karşısında dünya genelinde genel olarak yaşanan bir koordinasyon eksikliği dikkat çekiyor. Son yıllarda özellikle de Çin'den gelen ve giderek artan siber saldırılar sonrasında ABD, özel ve kamu kuruluşları arasındaki bilgi alışverişi ve koordinasyon konusunu gündemine almış bulunuyor. Kısacası bu koordinasyon eksikliğini azaltmaya yönelik dünyada da çalışmalar yürütülüyor ve bu koordinasyon sorununun aşılması noktasında USOM ve SOME'ler bu işin Türkiye ayağını

temsil ediyor. Organize siber saldırılara karşı Ulusal Olaylara Müdahale Merkezi'nin (USOM), kurumsal ve sektörel Siber Olaylara Müdahale Ekipleri (SOME) ile ortak çalışarak koordinasyon konusunda yaşanan sorunları çözeceğini düşünüyoruz. Bu birliktelik sayesinde uluslararası kuruluşlar, araştırma merkezleri ve kritik altyapılar başta olmak üzere özel sektör arasında iletişim ve koordinasyon sağlanabilecektir. Bu kurumlar arası işbirliği sayesinde hem kurumların bilişim altyapıları güçlendirilebilecek hem de bir tür erken uyarı mekanizması hayata geçirilmiş olacak. USOM ile sağlanacak koordinasyon, siber saldırıların önlenmesi veya zararlarının minimuma çekilmesi noktasında ülkemizde önemli yol katedilmesini sağlayacak.

-Ülkemizde son yıllarda siber güvenlik, siber savaş, siber ordu kavramları konuşulmaya başlandı ve tanımlamalar getirilmeye çalışılıyor. Yerli güvenlik yazılımları ve teknik çözümlerin geliştirilmeye başlanması konusunda görüş birliğine varıldı ve çalışmalar hızlandırıldı. Bu amaçla da [Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi](#) oluşturuldu. Bu bağlamda sizin görüş ve önerileriniz nedir?

-Güvenlik algısındaki değişimler karşı önlem noktasında da hızlı değişiklikler gerektiriyor. Bu sebeple artık ülkeler kendi siber güvenlik stratejilerini ve buna bağlı olarak eylem planlarını hayata geçiriyor. Dijital bağımlılık risklerimiz artmaya devam ederken güvenlik algımız da değişiyor ve siber alan kabiliyetlerimizin ülke bazlı geliştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkıyor. Bu kapsamda artık siber alanın 5. savaş alanı olduğu sık sık belirtilir oldu ve ülkeler kendi siber ordularını kuruyor. 2003 yılında yayınlanan ABD Siber Güvenlik Belgesi ile beraber ülkeler siber güvenlik stratejilerine giderek daha fazla ağırlık vermeye başladı. Bu siber güvenlik stratejileri kritik

altyapıların korunmasını, siber casusluk ve siber suçlarla mücadele noktasında üretilecek yerli yazılımlar ile desteklenmesini önemli bir gelişme olarak görüyoruz. Bu noktada özellikle Çin önemli yol katetmiş durumda.

Diğer yandan siber güvenlik stratejilerimizi belirlerken dünyadaki gelişmeleri yakından takip etmek ve ülke ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmamız gerekiyor. Örneğin, Çin'den gelen siber saldırılar sebebiyle ABD Siber Güvenlik Stratejisi'nde finansal sistemlere yönelik siber saldırılar başlığı çok önemli bir yere sahiptir. Yine İngiltere'de ekonomik çıkar odaklı izlenen bir strateji ağır basıyor ve bu kapsamda siber

suçlarla mücadeleye öncelik veriliyor. Diğer yandan askeri güvenlik eksenli siber önlemler de ülkelerin siber güvenlik stratejilerinde dikkat çekiyor. Türkiye de bu kapsamda 2013 yılında Siber Savunma Komutanlığı'nı kurdu. Öneri noktasında ise siber güvenlik stratejileri, olası bir siber kriz durumunda gerekli eylem planına mutlaka sahip olmalıdır. Eylem planlarının oluşturulması ve kritik altyapıların korunmasının önemini belirtmek isteriz. Ayrıca İngiltere'nin siber güvenlik stratejisinde yer aldığı gibi kanuni altyapının hazırlanmasına

yönelik çalışmalar ve yine Almanya'nın siber güvenlik stratejisinde yer alan siber suçlarla mücadele kapsamında yetişmiş insan ihtiyacını karşılamak da ülkemizin siber güvenlik stratejisinde amaçlanmalı.

- Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı bünyesinde görev yapan Siber Güvenlik Kurulu'nun kararı doğrultusunda kamu kurum ve kuruluşları, sektör, üniversite ve sivil toplum kuruluşları (STK) arasında ortak akıl oluşturulması amacıyla İnternet Geliştirme Kurulu'nun çatısı altında Siber Güvenlik İnisyatifi

oluşturuldu. İnisyatifin yapacağı çalışmaların kapsamı nasıl olmalı ve bu noktada devlete nasıl bir destek sağlanmalı?

-Siber Güvenlik İnisyatifi'nin çalışma kapsamı kurumlar arasında fikir alışverişi ve işbirliği sayesinde ortaya çıkacak olan ortak fikirler doğrultusunda belirlenmelidir. Bu sebeple, kamu ve özel sektör ve de sivil toplum kuruluşlarının görüşleri bu noktada çok önemlidir. Ülkemizde gözlemlediğimiz temel eksikliklerden biri olan farkındalığın desteklenmesi bu inisiyatifin ana çalışma alanlarından biri olmalıdır. Sadece insanların değil aynı zamanda kuruluşların da siber güvenlik konusunda bilinçlendirilmesi ve farkındalık yaratılması sağlanmalıdır. Bu kapsamda her yıl düzenli olarak raporlar yayınlanmalı ve sektörel risk analizleri doğrultusunda siber saldırılardan korunma tedbirleri oluşturulmaya çalışılmalıdır. Bu inisiyatif, USOM gibi kuruluşlara da hazırlanacak raporlar ile rehberlik edebilir. Güvenlik mekanizmalarının geliştirilmesi noktasında siber güvenlik stratejimizi de yönlendirici çalışmalar yaparak devlete destek sağlanabilir. Ayrıca bu kurum çatısı altında kurum ve kuruluşların ihtiyaçları dikkate alınarak yerli teknolojilerin geliştirilmesi sağlanabilir.

-Ekleme istediğiniz konular var mı?

-Siber güvenlik hızla gelişen bir alan ve bu noktada Türkiye, son yıllarda eksiklerini kapatmak adına önemli çalışmalar gerçekleştiriyor. Bilişim teknolojisine ayak uydurabilme noktasında USOM ve SOME gibi koordinasyon merkezlerinin kurulması ve siber güvenlik stratejileri geliştirilmesi bu çalışmaların önemli ayaklarından. Diğer yandan bizim gözlemlediğimiz kadarıyla ülkemizde farkındalığın artırılması gerekiyor ve siber suçlarla mücadele aşamasında yetişmiş eleman ihtiyacımız bulunuyor. Bize düşen görev doğrultusunda, Enformatik Enstitüsü olarak CyDeS ve Siber Güvenlik bölümü ile tüm bu ihtiyaçların karşılanmasına yönelik desteklerimizi ve çalışmalarımızı sunmaya devam edeceğimizi belirtmek isteriz.

G.Ü. Bilişim Enstitüsü
Müdür Yardımcısı
Doç. Dr. Tüfekçi:

Bilişim ve programlama dersleri, daha erken yaşlarda ve yeterli sürelerde verilmeli

Öğrencilerin öğretmen olacaklarını düşünüp bölümlerine kayıt yaptırdığına değinen Tüfekçi, son yıllarda atanma oranlarının azaldığına işaret etti. Orta öğretimdeki “Bilişim Teknolojileri ve Yazılım” dersinin içeriği ve süresini uygun bulmayan Tüfekçi, “Öğretmen adayları mutlaka yapılandırıcı yaklaşımla yetiştirilmeli” dedi. Tüfekçi, FATİH Projesi’nin uygulanmasının yaygınlaşmasıyla en çok BÖTE mezunlarına ihtiyaç duyulacağını vurguladı.

Aslıhan Bozkurt

Bu sayımızda Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Aslıhan Tüfekçi ile bir söyleşi gerçekleştirdik. Enstitünün kuruluş süreci ve amacına ilişkin bilgiler veren Tüfekçi, bugüne kadar yaklaşık 700 yüksek lisans, 50’ye yakın doktora öğrencisinin mezun edildiğini bildirdi. Halen 100’den fazla öğretim üyesi ile 1397 öğrenciye hizmet verildiğine değinen Tüfekçi, akademik ve idari otuz kişilik deneyimli bir ekiple çeşitli örgün ve uzaktan öğretim programları yürüttüklerini anlattı. Enstitüdeki sekiz araştırma görevlisiyle çeşitli projeler üzerinde de çalıştıklarını aktaran Tüfekçi, Enstitünün, Yönetim Bilişim Sistemleri, Bilişim Sistemleri, Adli Bilişim, Sağlık Bilişimi ve Bilgisayar Bilimleri olmak üzere 5 anabilim dalı olduğunu, anabilim dallarında doktora, tezli yüksek lisans, tezsiz yüksek lisans ve uzaktan öğretim tezsiz yüksek lisans programları sunduklarını kaydetti.

Hacettepe, İTÜ Bilişim Enstitüsü ile ODTÜ Enformatik Enstitüsü’nde benzer eğitim ve akademik çalışmalar yapıldığını bildiren Tüfekçi, benzerliklerinin yanı sıra anabilim dalı ve derlenen dersler bazında farklılıkları olduğunu söyledi.

Eğitim Fakültesi çatısı altında oldukları için, öğrencilerin öğretmen olarak iş hayatına atılacaklarını düşünüp bölümlerine kayıt yaptırdığına işaret eden Tüfekçi, ancak son yıllardaki müfredat değişiklikleri ve öğretmen adaylarındaki yığılma nedeniyle atanma oranlarının azaldığını belirtti. “Değişen koşullar karşısında öğrencilerimize onların geleceği için farklı alternatiflerin neler olabileceğini göstermeye çalışıyoruz” diyen Tüfekçi, kuruluş amacı doğrudan özel sektöre çalışan yetiştirmek olmasa da, gelinen noktada özel sektörün BÖTE mezunlarına gerçekten duyduğuna dikkat çekti.

Orta öğretimde “Bilişim Teknolojileri ve Yazılım” dersinin müfredata eklendiğini anımsatan Tüfekçi, programın verilme süresinin yeterli olmadığı görüşünde. Programlamanın daha küçük yaşlarda ve daha uzun sürelerde verilmesi gerektiğini vurgulayan Tüfekçi, sözlerine şöyle devam etti:

"Ayrıca yeni program, esnek bir öğretim programı. Yani öğretmenlerin alışageldiği şekilde hangi gün, hangi derste, hangi içeriğin anlatılması gerektiği kendilerine verilmiyor. Öğretmenlerden 'öğrencilerin hazır bulunuşluk' durumlarına göre, kendi programlarını uygulamaları bekleniyor. Bu özünde çok modern ve desteklediğim bir program olmasına karşın eğitim sistemimiz ve öğretmenlerimizin buna hazır olmadığı düşünüyorum. Eğitim sistemimizi yapılandırmacı yaklaşıma taşımak istiyoruz ancak öğretmenlerimizi yapılandırmacı yaklaşımla yetiştiremiyoruz maalesef. Dolayısıyla esnek bir öğretim programının bu şekilde yetiştirilen öğretmenler tarafından kolaylıkla ve etkin bir şekilde uygulanabilirliği konusunda endişelerim var."

Tüfekçi, bu konuda yapılması gerekenleri ise, "MEB'de bilişim ve programlama derslerinin daha erken yaşlarda ve yeterli ders saati sürelerinde verilmeye başlanması, hazırlanacak olan öğretim programı ile öğretmen yetiştiren fakültelerdeki ders programlarının birbiriyle uyumlu olması ve öğretmen adaylarının mutlaka yapılandırmacı yaklaşımla yetiştirilmesi" şeklinde sıraladı.

FATİH Projesi'nin uygulanmasının yaygınlaşmasıyla en çok BÖTE mezunlarına ihtiyaç duyulacağını altını çizen Tüfekçi, söyleşiye "BÖTE mezunlarından polis, diğer branş öğretmenlerinden de 100 saatlik kursla bilişim teknolojisi uzmanı yapmak benim içime sinmiyor açıkçası" ifadesiyle tamamladı.

Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü hangi amaçla, ne zaman kuruldu? Kuruluş öyküsünden kısaca söz eder misiniz?

-Gazi Üniversitesinde Bilişim Enstitüsü'nün kurulması, 2000'li yılların başlarında bilişim teknolojilerinin hayatımızın her alanında kullanılmaya başlanması ile birlikte, geliştirilmekte olan teknolojilerin daha iyiye ve daha ileriye taşınması adına üniversitemizin öncü hareketlerinden biridir. Enstitümüzün kuruluş kararı, 8 Kasım 2005 tarihinde üniversitemiz senatosunda kabul edildi ve 21 Haziran 2006 tarihinde de Resmi Gazete'de yayınlanarak çalışmalarına başladı. Temel amacımızı bilişim teknolojileri alanında lisansüstü öğrenci yetiştirmek ve akademik çalışmalar yapılmasını sağlamak şeklinde özetlemek mümkün. Enstitümüz, kurulduğu tarihten bu yana yaklaşık 700 yüksek lisans, 50'ye yakın doktora öğrencisi mezun etti. Halen 100'den fazla öğretim üyesi ile 1397 öğrencisine hizmet veriyor.

- Enstitü'nün misyon ve vizyonu nedir? Neler yapıyorsunuz?

-Enstitümüzün misyonu; bilgi ve iletişim teknolojileri alanında üstün nitelikli bireyler yetiştirmek, disiplinler arası lisansüstü öğretim programları geliştirmek, yürütmek ve

değerlendirmek, bilişim teknolojilerini temel alan eğitim ortamlarının oluşturulmasını sağlamaktır. Vizyonu ise; nitelikli, etik değerlere bağlı, araştırmacı ve sorgulayıcı kişiliğe sahip, bilimsel araştırma ve uygulama yapmak isteyenlere, bilişim teknolojilerine dayalı örgün ve uzaktan eğitim programlarıyla lisansüstü eğitim fırsatları sunan bir kurum olmaktır.

Bu misyon ve vizyon çerçevesinde çeşitli örgün ve uzaktan öğretim programlarımızla yüksek lisans ve doktora çalışmaları yürütmekteyiz. İlgili alanlarda derinlemesine çalışmak ve bilgilerini artırmak isteyen öğrencilerimize deneyimli öğretim üyelerimizin rehberliğinde olanak ve fırsat sağlıyoruz. Yürüttüğümüz lisansüstü programların yanı sıra enstitümüz bünyesinde görevli sekiz araştırma görevlisi arkadaşımızla çeşitli projeler üzerinde birlikte çalışıyoruz.

Ayrıca hem enstitümüz bünyesinde görevli öğretim üyelerinin hem de diğer meslektaşlarımızın yaptıkları değerli çalışmaları yayımlayabilmeleri için "Bilişim Teknolojileri" isimli bir dergimiz var. Dergimiz, 2008 yılından bu yana dört ayda bir ve yılda üç sayı olarak yayınlanmakta. EBSCO, TÜBİTAK-ULAKBİM, Inno Space, Universal ImpactFactor ve Google Scholar tarafından taranmaktadır. İlgilenenler, <http://www.ijit.info/> adresinden dergimize ulaşabilir, yayın gönderebilir

ya da makale arşivine ulaşabilirler. Tüm bu bahsettiğim çalışmalarını, akademik ve idari otuz kişilik deneyimli bir ekip ile yürütmekteyiz.

-Enstitü'nün ana bilim dalları nelerdir? Hangi anabilim dallarında doktora, yüksek lisans ve uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programı vermektedir? Programlara ilişkin kısa bilgi alabilir miyiz?

-Yönetim Bilişim Sistemleri, Bilişim Sistemleri, Adli Bilişim, Sağlık Bilişimi ve Bilgisayar Bilimleri olmak üzere 5 anabilim dalımız var. Bu anabilim dallarında doktora, tezli yüksek lisans, tezsiz yüksek lisans ve uzaktan öğretim tezsiz yüksek lisans programları sunuyoruz. Bildiğiniz gibi bilişim alanı son derece dinamik bir alan dolayısıyla güncel gereksinimler doğrultusunda önümüzdeki dönemlerde yeni anabilim dallarında da lisansüstü eğitim sunmayı planlıyoruz. İlgi duyabilecekler için bu anabilim dalları hakkında kısaca bilgi vermek isterim: Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı, iş süreçleri ile birlikte bilgi ve iletişim teknolojilerine odaklanan bir uzmanlık alanı. Bilişim sistemlerinin teknik ve işletme fonksiyonlarının yönetsel bakış açılarını birbirine bağlayan konuları kapsıyor. Bu alanda elde edilen beceriler muhasebe, finans, pazarlama gibi işletme fonksiyonlarında teknolojik gelişmeleri açıklamaya yardımcı olan yaratıcı çözümler geliştirmeyi, bu çözümleri geliştirecek ekipleri kurmayı ve yönetmeyi, iş gereksinimlerini anlamaya teknolojik bir perspektiften bakmayı sağlayan, iş uygulamalarında son derece ilgi gören uzmanlıkları içeriyor.

Bu alanda Doktora Programı,

Tezli Yüksek Lisans Programı, Tezsiz Yüksek Lisans Programı ve Uzaktan Öğretim Tezsiz Yüksek Lisans Programı olmak üzere 4 ayrı programda eğitim veriliyor. Ülkemizde bu anabilim dalında lisans programlarının sayısının her geçen gün arttığını ve Üniversiteler Arası Kurul'da doçentlik bilim kodunun bulunduğunu çalışmalarını akademisyen olarak sürdürmek isteyenler için önemle anımsatmak isterim.

Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı, bütün disiplinlerden mezun adaylara açık. Adaylarda alan kriteri aranmıyor.

İnternetin yaygın kullanımı ile hızla gelişen sanal ortamlarda işlenen suçların da hızla artması ve maalesef bu teknolojilerin kötü niyetli kişiler tarafından bir suç aracı olarak kullanılarak bu durumun kişilerin hak ve özgürlüklerini tehdit eder düzeye gelmesi nedeniyle Adli Bilişim Anabilim Dalı kurulması ihtiyacı duyuldu. Bu alan, suçluların bilgisayar ve bilişim teknolojileri kullanarak yapmış oldukları suçların, suçlunun şüpheli olduğu süreçten başlayarak olay yerinin analiz edilmesi, gerekli işlemler yapılarak verilerin toplanması, bu verilerin incelenmesi, varsa eğer suç ile ilgili gerekli ilişkilendirmeler yapılarak sonuçların düzenli bir raporlama neticesinde adli makamlara sunulması ile bilişim teknolojilerine ilişkin güvenliğin sağlanmasına kadar geniş bir perspektifi kapsıyor.

Enstitümüzün en yeni anabilim dalı olan Adli Bilişim Anabilim Dalı'nda Tezli Yüksek Lisans, Tezsiz Yüksek Lisans ve Uzaktan Öğretim Tezsiz Yüksek Lisans olmak üzere 3 ayrı programda eğitim veriliyor. Doktora programına öğrenci kabulü, önümüzdeki dönemlerde bu alanda yetişmiş yüksek lisans mezunları ile birlikte başlayacak.

Adli Bilişim Anabilim Dalı programlarına; Hukuk Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü, Bilişim Sistemleri Mühendisliği Bölümü, Sistem Mühendisliği Bölümü, Polis Akademisi ve Elektronik ve Bilgisayar Eğitimi Bölümü mezunları başvurabiliyor.

Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı, bilginin toplanmasında, işlenmesinde, depolanmasında, ağlar aracılığıyla bir yerden bir yere iletilip kullanıcıların hizmetine sunulmasında kullanılan iletişim ve bilgisayarlar dâhil bütün teknolojileri kapsıyor. Bu bölüm, kapsamının genişliği ve derslerin çeşitliliği nedeniyle enstitümüzün en çok öğrencisi olan anabilim dalıdır.

Bu alanda Doktora Programı, Tezli Yüksek Lisans Programı, Tezsiz Yüksek Lisans Programı ve Uzaktan Öğretim Tezsiz Yüksek Lisans Programı olmak üzere 4 ayrı programda eğitim veriliyor. Çok çeşitli alanlardan mezun olanların başvuru yapabildiği Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı ile ilgilenenler enstitümüz web sayfasını ziyaret edebilirler.

Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı, bilgisayar bilimlerindeki teknik birikimlerini uygulama yapma olanağıyla pratiğe dökerek liderlik veya destekleyici pozisyonlarda kendi mesleğinde başarılı bilgisayar uzmanları yetiştirme ve bu pozisyonlarda yazılım ve sistem geliştirmedeki becerilerini kullanmayı öğrenme yetisi kazandırmak amacıyla kuruldu.

Sağlık Bilişimi Anabilim Dalı, disiplinler arası bir alan olup diş hekimliği, eczacılık, hemşirelik ve sağlık bilimleri ile birlikte bilgisayar bilimini, mühendisliğini, bilişim yönetimini, biyoistatistiği ve matematiği birleştiriyor. Bu farklı disiplinleri anlamak ve keşfetmek, hem kavramsal hem de pratik altyapı bilgisi gerektiriyor. Sağlık bilişiminin yaygınlaştırılmasının, hastalıkların tedavisi, sağlığın korunması, sağlık bilimleri ve eğitimi, ilaç araştırmaları, klinik/tıbbi karar verme ve sağlığın geri kazandırılması gibi karmaşık problemlerin çözümünde önemli bir etken olarak değerlendiriliyor. Program, sağlık sektöründe çalışanların çalışma koşulları göz önünde bulundurularak sadece Tezsiz Uzaktan Eğitim yöntemi ile yapılıyor.

- Türkiye'de kaç üniversitede Bilişim Enstitüsü var? Müdür Yardımcısı olduğunuz Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü'nün diğer Enstitülerden farkı nedir?

-Enstitümüz haricinde Hacettepe Üniversitesi ile İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Bilişim Enstitüsü'nde, Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ise Enformatik Enstitüsü'nde benzer eğitim ve akademik çalışmalar yapılıyor. Bazı üniversitelerde de Enformatik Bölümü altında benzer lisansüstü çalışmalar yürütülüyor. Bahsi geçen kurumlarla temel olarak benzerliklerimiz olsa da anabilim dalı ve derlenen dersler bazında farklılıklarımız mevcut.

-Mart ayında Doçent oldunuz, kutlarınız. Geçen dönem Türkiye Bilişim Derneği (TBD Yönetim Kurulu Üyesi idiniz. Sizi tanımak isteriz, bize kendinizden söz eder misiniz? Kimdir Aslıhan Tüfekci?

-Aslıhan Tüfekci, öğretim üyesi kimliğinin yanı sıra TBD kimliği ile ülkemizde bilişim okuryazarlığının yaygınlaştırılması çalışmaları ve ECDL sertifikası ile tanınır ve anılır aslında. 20 yıllık akademik deneyimim ile paralel devam etmiştir dernekteki çalışmalarım. Kutlamanız için çok teşekkür ederim, biraz geç olsa da akademik yolda da çok daha önce olması gereken bir basamağı atmış oldum. Sosyal sorumluluk projelerinin ve dernek çalışmalarının bana daha çok haz vermesi sebeplerden biri olsa gerek. Diğer bir sebebi ise, annesi olmaktan gurur duyduğum bir kız çocuğunun sorumlulukları olabilir. Şu an Bilkent

Üniversitesi Hukuk Fakültesi 2. sınıfta okuyan bir kızım var. Üstelik yüksek şeref listesinde! Sanırım dünyadaki en güzel haz bu...

Akademik yolculuğum 1994 yılında Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Bilgisayar Eğitimi Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak başladı ve şu an Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde doçent olarak devam ediyor. Yuvarlak bir hesapla binin üzerinde öğrenci mezun etmiş durumdayım ve uzun zamandır

öğrencilerimin öğrencileri tekrar öğrencim oluyor. İş hayatıyla ilgili kendimi en çok mutlu hissettiğim husus bu olmuştur. Eğitimci olmanın, özellikle de eğitim fakültesinde eğitimci olmanın en güzel kısmı burası. Vermek istediğiniz mesajın, yamak istediğiniz ışığın katlanarak yıllar sonra size tekrar döndüğünü görmek.

-Üniversite-sanayi işbirliği ve mezunlarınızın kendilerini sadece BT öğretmeni olarak görmemelerini sağlamak için neler yapıyor, neler öneriyorsunuz?

-Bölümümüz Eğitim Fakültesi çatısı altında olduğu için, öğrencilerimiz öğretmen olarak iş hayatına atılacaklarını düşünerek bölümümüze kayıt yaptırıyorlar. Ancak son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafındaki müfredat değişiklikleri ve öğretmen olmak isteyen adaylarda yığılma yaşanması atanma oranlarını son derece azaltmış durumda. Öyle ki öğrencilerimizin büyük bir kısmının polis olmak için başvuru yaptığını, hatta bir kısmının da Polis Akademisi'nde eğitimlerine başladıklarını biliyoruz.

Değişen koşullar karşısında öğrencilerimize onların geleceği için farklı alternatiflerin neler olabileceğini göstermeye çalışıyoruz. Örneğin, dördüncü sınıflarla yürüttüğüm "Kariyer Planlama" dersi kapsamında öğrencilerime özellikle bu konuda yeni bakış açıları kazandırmaya çalışıyorum. Derse davet ettiğim değişik görevlerdeki eski mezunlar ve özel

sektör temsilcilerini öğrencilerimin tanımasını, deneyimlerini dinlemelerini sağlıyorum. Alanımızla ilgili sektörde tanınan firmaları ziyaret ediyoruz. Mevcut ve potansiyel tüm alternatifleri görmelerini sağlamaya çalışıyorum. Yine öğrencilerimin alandaki sivil toplum kuruluşlarını (STK) tanımalarına olanak sağlamaya, sivil toplum ruhu ve gücü konusunda farkındalık sahibi olmalarını sağlama çabası veriyorum. Öğrencilerimden bu girişimlerin oldukça yararlı olduğu yönünde geri dönütler alıyorum. Bir öğrenciye dahi bu yolla yardımcı olabilirsek geri dönüşünün hem öğrenci hem ülke için yararlı olacağına inanıyorum.

-Özel sektörün Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği (BÖTE) mezunlarına olan ihtiyacı konusundaki değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Kuruluş amacı doğrudan özel sektöre çalışan yetiştirmek olmasa da, geldiğimiz noktada özel sektörün BÖTE mezunlarına gerçekten ihtiyacı olduğu bir gerçek. İş ilanlarına bakıldığında, uzaktan eğitim firmalarında "Öğretim Teknoloğu" ilanlarının yanı sıra bugün bir otomotiv firmasının "BÖTE mezunu Öğretim Tasarımcısı aranmaktadır" ilanı bunun için çarpıcı örnekler. Özel sektör uzun zamandır hizmet içi eğitimin önemini farkında idi ancak şimdi herhangi bir hizmet içi eğitimin değil, bir öğretim tasarımcısı tarafından hazırlanmış etkili hizmet içi eğitimin farkında. Ve bu eğitimi sadece BÖTE bölümleri veriyor ülkemizde. Bunun önemli bir fırsat olabileceğini düşünüyorum mezunlarımız açısından.

-Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri, 5000 atamalık hakları için Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a 15 Temmuz'da açık mektup gönderip taleplerini ilettiler. Birçok ülkede ilkokuldan başlayarak yazılım ve program geliştirme dersleri verilmeye başlandı. Ancak Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından bilişim teknolojileri öğretmenleri kenara itilmiş durumda ve kendilerinden yeterince yararlanılmıyor. Her yıl öğretmen atamalarında Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerine yeteri kadar kadro açılmazken okullarda diğer branş öğretmenlerine 100 saatlik kurslar ile bilişim öğretmenlerinin hakları dağıtılıyor. Bu konudaki düşüncenizi bizimle paylaşır mısınız?

-Bu tür girişimlerin sonucunda orta öğretimde "Bilişim Teknolojileri ve Yazılım" dersi müfredata eklendi aslında ancak programın içeriği ile verilmesi istenen süre uygun değil bana göre. Programlama daha küçük yaşlarda ve daha uzun sürelerde verilmesi gereken bir eğitim. Ayrıca yeni program, esnek bir öğretim programı. Yani öğretmenlerin alışageldiği şekilde hangi gün, hangi derste, hangi içeriğin anlatılması gerektiği kendilerine verilmiyor. Öğretmenlerden "öğrencilerin hazır bulunuşluk" durumlarına göre, kendi programlarını uygulamaları bekleniyor. Bu özünde çok modern ve desteklediğim bir program olmasına karşın eğitim sistemimiz ve öğretmenlerimizin buna hazır olmadığı düşünüyorum. Eğitim sistemimizi yapılandırmacı yaklaşıma taşımak istiyoruz ancak öğretmenlerimizi yapılandırmacı yaklaşımla yetiştiremiyoruz maalesef. Dolayısıyla esnek bir öğretim programının bu şekilde yetiştirilen öğretmenler tarafından kolaylıkla ve etkin bir şekilde uygulanabilirliği konusunda endişelerim var.

Özetle, MEB'de bilişim ve programlama derslerinin daha erken yaşlarda ve yeterli ders saati sürelerinde verilmeye başlanması, hazırlanacak olan öğretim programı ile öğretmen yetiştiren fakültelerdeki ders programlarının birbiriyle uyumlu olması ve öğretmen adaylarının mutlaka yapılandırmacı yaklaşımla yetiştirilmesi gerekiyor. Ayrıca Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'nin uygulanmasının yaygınlaşmasıyla en çok BÖTE mezunlarına ihtiyaç duyulacağını düşünüyorum. Bilişim Teknolojileri öğretmeni tanımıyla birlikte, okullarda proje kapsamında duyulacak ihtiyaçlara verilecek desteği tam olarak karşılayabilecek diğer bir pozisyon da yine BÖTE mezunlarından olmalıdır. Son sorunuzla ilgili olarak da, BÖTE mezunlarından polis, diğer branş öğretmenlerinden de 100 saatlik kursla bilişim teknolojisi uzmanı yapmak benim içime sinmiyor açıkçası.

Dernek olarak Bilişim Teknolojisi öğretmenlerinin son yıllardaki atanamama sıkıntılarını yakından takip ettiğinizi biliyorum. Bunun için özellikle teşekkür etmek isterim eski ve mevcut yönetim kurullarına.

2015 TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması

Başka bir dünyanın düşünüyü kurmak, belki de düş kurmak kadar eskidir insanlık tarihinde. Edebiyatta vücut bulan dünya düşleri ise sayısız okuyucunun düşünce dünyasının parçası olur. Bilimkurgu edebiyatı, hayal gücünü bilim ve teknolojinin sunabildiği imkanlarla besler. Bilim ve teknolojiyle kurduğu ilişkinin gücü nispetinde inandırıcılığı yükselir. İnanırdığı noktada düşündürür, eğlendirir, şaşırtır, korkutur ve yadırgatır bilimkurgu.

Bugüne kadar yarışmamıza üç bini aşkın öykü ulaşmış. Üç bini aşkın farklı dünya kurgusu demek bu. On yedi yıldır her yaşta yazarın kurduğu düşlerin tanığı olmak övünç kaynağımız. Okuduğumuz her öyküde hayal gücünüzün ulaşabildiği ufukları görmek heyecan veriyor. En önemlisi de, başka bir dünyanın mümkün olduğuna dair inancımızı tazeliyorlar.

Bu yıl on yedincisini düzenlediğimiz geleneksel Bilimkurgu Öykü yarışmamıza, bilim ve teknolojiye güç alan dünya düşlerinizi heyecanla bekliyoruz.

Türkiye Bilişim Derneği
Yönetim Kurulu

YARIŞMA KOŞULLARI

1. SONUÇ VE ÖDÜLLER

TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması'nı kazanan öyküler 27 Ekim 2015 tarihinde açıklanacaktır. Ödül olarak birinci gelen yarışmacıya 3000 TL, ikinci gelen yarışmacıya 2000 TL ve üçüncü gelen yarışmacıya da 1000 TL verilecektir.

2. KATILIM KOŞULLARI

- Yarışmaya TBD Yönetim Kurulu üyeleri ile TBD Bilişim Dergisi Yayın Kurulu Üyeleri dışında herkes katılabilir.
- Öykü Türkçe yazılmalıdır.
- Her yazar öyküsünü istediği konuda yazabilir.
- Öykülerde bilimkurgusal öğeler aranacaktır.
- Öykü daha önce herhangi bir yarışmada ödül almamış olmalıdır.
- 2015 yılından önce yayımlanmış öyküler yarışmaya kabul edilmeyecektir.
- Her yazar yalnızca bir öyküyle yarışmaya katılabilir.
- Önceki yıllarda birincilik ödülü alan yazarlar yarışmaya katılamaz.
- Dereceye girecek öyküler TBD'nin internet sitesinde ya da Bilişim Dergisi'nde yayımlanacak, seçici kurulun yayımlanmaya değer bulduğu öyküler kitap olarak yayımlanacaktır.
- Öykülerin internet sitesinde, Bilişim Dergisi'nde ya da kitaplaştırılarak yayımlanması için <http://www.tbd.org.tr/onayliyorum> adresinde bulunan "Onaylıyorum" adlı belgenin yazar tarafından doldurulması ve bu belgenin taranarak e-posta yoluyla TBD'ye gönderilmesi gerekmektedir. Onaylıyorum adlı belgeyi TBD'ye göndermeyen yarışmacılar yarışmaya kabul edilmeyecektir.

3. SEÇİCİ KURUL

Ana jüri isim listesi:

Barış Müstecaplıoğlu, Murat Başekim, Bülent Akkoç, Barış Emre Alkım, Kadir Yiğit Us, Ümit Dagci, Cenk Tezcan, Erdal Naneci, Ersin Taşçı

4. BİÇİM

- Öykü, yaygın olarak kullanılan bir kelimeişlemciyle, "12" büyüklükte, "Arial" karakter" seçilerek, yazılmalı ve e-postaya ekli bir dosya olarak gönderilmelidir.
- Gönderilen dosyanın adına öykünün adı verilmelidir.
- Öykü dosyasının içinde yazarla ilgili hiçbir bilgi olmamalıdır.
- e-postaya ekli diğer bir dosyanın içinde yazarın açık adı, kısa özgeçmişi, açık adresi ve telefon numarası ayrıca varsa web sitesi veya sosyal medya adresleri bulunmalıdır. Yarışmada rumuz kullanılmamaktadır.
- Yazarın kimlik bilgilerinin bulunduğu dosyanın adına yazarın adı verilmelidir.
- Öykü en fazla iki bin sözcükten oluşmalıdır.
- Bu biçimsel özellikleri taşımayan öyküler diskalifiye edilecektir.

5. ÖYKÜNÜN TESLİMİ

Yapıt, 30 Ağustos 2015 tarihine dek bilimkurgu@tbd.org.tr adresine gönderilmelidir. Postayla gönderilen öyküler yarışmaya kabul edilmeyecektir.

Bilgi ve iletişim için: Ceyhan Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No: 4/17 Balgat / ANKARA
Tel: +90 (312) 473 8215 web: www.tbd.org.tr, eposta: tbd-merkez@tbd.org.tr

TBD Erzurum Şubesi Başkanı Prof. Dr. Özen:

**Özellikle bilişim teknolojilerinin
kullanımı konusunda bilinçli
toplumlar oluşumuna katkıda
bulunmayı amaçlıyoruz**

“Ulusal Yönetim Bilişim Sistemleri Kongresi”nin bu yıl ikincisinin 8-9-10 Ekim 2015 tarihlerinde Erzurum’da düzenleneceğini duyuran Özen, üyelerinin çoğunluğunu akademisyenlerin oluşturduğu TBD Erzurum Şubesi’nin, eğitsel ve akademik faaliyetlere ağırlık vereceğini belirtti. Özen, sunduğu “sanal” yaşamlarla bir cazibe merkezine dönüşen teknolojinin birey, toplum, kurum ve kuruluşlara sunduğu özgürlükler kadar ortaya çıkardığı bağımlılıklarla da ele alınması gerektiğine dikkat çekti.

Aslıhan Bozkurt

TBD BİLİŞİM Dergisi olarak bu sayımızda, 22 Ocak 2015’te yapılan Olağan Genel Kurul toplantısında TBD Erzurum Şube Başkanlığı’na seçilen Prof. Dr. Üstün Özen ile yaptığımız söyleşiye yer veriyoruz. Halen Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanlığı ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü Başkanlığı’nı yürüten Özen, Bilişim Sistemleri, Karar Destek Sistemleri, Bilgisayar ve İletişim Ağları ile İstatistiksel Analiz konu başlıklarında akademik çalışmalar yürütüyor. Türkiye Bilişim Derneği’nin

Erzurum Şubesi’nin Başkanlığına 22 Ocak 2015 tarihinde gerçekleştirilen ilk Olağan Genel Kurul’da seçilen Özen, “Kuruluşundan bu yana akademik bir geleneğe ve birikime öncülük etmiş bulunan TBD’nin çalışmalarını Erzurum ve çevresinde akademik ve sektörel platformlarda yaygınlaştırmayı hedeflemekteyiz” dedi.

Başkanlık görevini üstlenmesinin ardından yol haritası çizerek bir dizi etkinlik planlama yoluna gittiklerini, 11 Mayıs 2015’te 300 civarında dinleyicinin katıldığı bir konferans gerçekleştirdiklerini anımsatan Özen, “Ulusal

Yönetim Bilişim Sistemleri Kongresi'nin bu yıl ikincisini Atatürk Üniversitesi İİBF Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü'nün organizasyonunda 8-9-10 Ekim 2015'te düzenleyeceklerini duyurdu.

TBD Erzurum Şubesi olarak etkinlikler gerçekleştirmeyi, alana ilişkin araştırmalar yürütmeyi ve toplumsal yaşama bir değer sağlama yönünde katkı sağlamayı amaçladıklarını vurgulayan Özen, sektörel gelişmelerin yönlendirilmesi ve ele alınması konusunda yürütülen etkinliklerin İstanbul ağırlıklı olduğu gerçeğini kabul etmekle birlikte özellikle akademik çalışmalar yürütülmesi anlamında Atatürk Üniversitesi'nin değerli akademisyenlerinin katkılarına yadsımamak gerektiği düşüncesinde.

Küresel ölçekte muazzam bir "ağ toplumu"oluştugu, yeni iletişim teknolojileriyle enformasyonun hızla aktığı ve etkileşimin birey-

birey, makine-makine, birey-makine yönlü çeşitlendiği, mekân ve zaman sınırlılıklarının en aza indirildiğine işaret eden Özen, geniş çevrelerde, çeşitli kurum ve kuruluşlarla, toplumsal yarar sağlayan etkinliklere imza atmayı hedeflediklerini bildirdi.

Özen, toplumun geniş kesimlerini kapsayan, bilgi teknolojisine dayalı pratik ve standartları paylaşmayı planladıkları etkinlikler kapsamında, çoğunluğunu akademisyenlerin oluşturduğu üyeleriyle eğitsel ve akademik faaliyetlere ağırlık vereceklerini ifade etti.

"Teknoloji konusu, bireylere, toplumlara, kurum ve kuruluşlara sunduğu özgürlükler kadar ortaya çıkardığı bağımlılıklarla da ele alınmalıdır" diyen Özen, TBD Erzurum Şubesi olarak teknoloji ve özellikle de bilişim teknolojilerinin kullanımı konusunda bilinçli toplumlar oluşumuna katkıda bulunmayı amaçladıklarını altını çizdi.

-Öncelikli olarak okurlarımıza Prof. Dr. Üstün Özen'i tanıtmak isteriz. Kendiniz hakkında kısaca neler söylersiniz?

-Erzurum doğumluyum. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nden 1987 yılında mezun oldum. Yüksek Lisans ve Doktora eğitimimi Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Sayısal Yöntemler Anabilim Dalı'nda tamamladım. 1993-1996 yılları arasında ABD'de MIS alanında ikinci Master derecem aldım. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde 1989'dan itibaren Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaya başladım ve 1996 yılında Yardımcı Doçent, 2004 yılında Doçent, 2010 yılında da Profesör unvanını aldım. 2008-2012 yılları arasında Atatürk Üniversitesi Genel Sekreterliği görevini yürüttüm. Halen Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanlığı ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü Başkanlığı'nı yürütmekteyim. Bilişim Sistemleri, Karar Destek Sistemleri, Bilgisayar ve İletişim Ağları ile İstatistiksel Analiz konu başlıklarında akademik çalışmalar yürütmekteyim.

-Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Erzurum Şubesi Başkanlığı sürecinizi bizlerle paylaşır mısınız?

-1971 yılında kurulan ve kurulduğu günden bu yana teknolojik gelişmelerin toplumsal yaşamda ortaya çıkardığı dönüşümleri çeşitli platformlarda çok sayıda etkinlikle, alan uzmanları ve sektör uygulayıcılarını sıklıkla bir araya getirerek ele alan Türkiye Bilişim Derneği'nin Erzurum Şubesi'nin başkanlığına 22 Ocak 2015 tarihinde gerçekleştirilen ilk Olağan Genel Kurul'da üyeler tarafından seçilmiş bulunuyorum. Başkan olarak seçildiğim Genel Kurul toplantısında TBD Erzurum Şubesi Yönetim Kurulu'na Dr. Serdar Aydın, Dr. Ersin Karaman, Dr. İsmail Cemil Özyazıcı, Işıl Bedirhanoğlu, Dr. Melike Aydemirve Ömer Fidan; Denetim Kurulu'na Zeki Akal, Esra Kireççi, Hacer Türk; Onur Kurulu'na Prof. Dr. Uğur Yavuz, Prof. Dr. Muhammet Dursun Kayave Prof. Dr. İhsan Efeoğluseçildiler.

-TBD Erzurum Şube Başkanlığı'nı üstlenmenizdeki etkili olan faktörler nelerdir? Hedefleriniz ve faaliyet planlarınız hakkında bilgi verir misiniz?

- Bu oluşumda yer almamın temel nedeni, teknoloji insan yaşamında bu kadar hâkimiyet kazanırken, günlük pratiklerimiz bile teknolojiden geçerek tanımlanırken, üye sayısı 10 bini aşan, 7 şubesi, 13 il temsilciliği ve 33 Üniversitede TBD-Genç yapılanması ile bilişim sektörünün gelişimine katkıda bulunan TBD oluşumuna katkıda bulunmaktadır. Akademik çalışma alanım itibariyle bilişim teknolojileri üzerine çalışmalar yürütmekteyim. Kuruluşundan bu yana akademik bir geleneğe ve birikime öncülük etmiş bulunan TBD'nin çalışmalarını Erzurum ve çevresinde akademik ve sektörel platformlarda yaygınlaştırmayı hedeflemekteyiz.

Başkanlık görevini üstlenmemin ardından Dernek üyelerimizle yol haritası çizerek bir dizi etkinlik planlama yoluna gittik. Öncelikli olarak 11 Mayıs 2015 tarihinde geniş katılımlı bir Konferans düzenledik ve Atatürk Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde gerçekleştirdiğimiz ve 300 civarında dinleyicinin katıldığı bu konferansta SİBERSAN Bilgi Teknolojileri Bilgi Güvenliği Uzmanı Nazım Karadağ'ı ağırladık. "Bilgi Güvenliği" konulu konferansta bilgi ve bilginin güvenliği, mevzuattan uygulamalara değin geniş bir yelpazede ele alınırken; katılımcılarla ISO 27001:2013 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Standardının geliştirilmesi süreci ve bilgi güvenliği yönetim sisteminin kurulmasında dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin değerli görüşler paylaşıldı.

Desteklediğimiz bir diğer önemli etkinlik ise ilki 2014 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiş bulunan ve bu yıl ikincisi 8-9-10 Ekim 2015 tarihlerinde Atatürk Üniversitesi ev sahipliğinde, aynı zamanda Başkanlığını da yürütmekte olduğum İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümünce Erzurum'da düzenlenecek olan "Ulusal Yönetim Bilişim Sistemleri Kongresi"dir. Bilim insanları ve alanda öne çıkan firmaları ve uygulayıcıları bir araya getirmeyi planladığımız Kongre'ye, 255 bildiri ile 320 bilim insanı başvurmuş bulunuyor.

Ülkemizin güzide üniversiteleri ve çeşitli kurum ve kuruluşlarında katılımcıların bildirili sunum, çalıştay ve atölyeler çerçevesinde katkıda bulunacakları Kongre sayesinde Erzurum ilinde

alandaki gelişmeleri yönetim bilişim teorilerinden sosyal ağlara, e-devlet uygulamalarından sayısal uçurumadeğin geniş bir yelpazede ekonomi, sosyoloji, iletişim, sağlık, istatistik, hukuk ve daha birçok alanda ele almayı planlamaktayız. Akademisyen ve sektörde alan uzmanı olan birbirinden değerli davetli konuşmaların görüşlerini paylaşacakları Kongremizde Sektörün önde gelen firmalarını da uygulamalarını katılımcılarla paylaşacakları bir buluşma organize edeceğiz. Kongrede TBD Erzurum Şubesi tanıtımını da yapacağız. TBD Erzurum Şubesi olarak misyonumuz gereği bu ve benzeri etkinlikleri desteklemenin yanı sıra, yıl içerisinde düzenli olarak etkinlikler gerçekleştirmeyi, alana ilişkin araştırmalar yürütmeyi ve toplumsal yaşama bir değer sağlama yönünde katkı sağlamayı amaçlamaktayız.

-Bilişim faaliyetleri ağırlıklı olarak İstanbul'da gerçekleşiyor. TBD Erzurum Şubesi'nin bilişim kültürünün yaygınlaşması ve bilgi toplumu farkındalığının artırılması için yaptığı/yapacağı çalışmalarının temel özelliği ve amacını kısaca anlatır mısınız?

-Sektörel gelişmelerin yönlendirilmesi ve ele alınması hususunda yürütülen etkinliklerin İstanbul ili ağırlıklı olduğu gerçeğini kabul etmekle birlikte özellikle akademik çalışmalar yürütülmesi anlamında Atatürk Üniversitesi'nin değerli akademisyenlerinin katkılarını yadsımamak gerektiği düşüncesindeyim. Bölüm Başkanı olduğum Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü'nde lisans eğitiminin yanı sıra Yüksek Lisans ve Doktora düzeyinde de eğitim programlarımız mevcut. Alana ilişkin zengin donanımına sahip meslek sahipleri ve akademisyenler yetiştiriyor olmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bununla beraber Mühendislik, Hukuk ve İletişim Fakültesi gibi birçok birimimizde alana ilişkin teorik ve uygulamalı çalışmalar yürütüldüğünü, projeler gerçekleştirildiği ve araştırmalar yapıldığını ifade edebiliriz. Bu bağlamda TBD Erzurum Şubesi olarak mevcut potansiyeli açığa çıkarmak ve alana ilişkin paydaşları bir araya getirmek temel misyonumuzdur. Elbette üniversitemizle sınırlı kalmayıp, ilimizde, bölgemizde ve ülkemizde hatta uluslararası çerçevede yapılanmış bulunan kurum ve kuruluşlar çerçevesinde ortak girişimlerimiz

olacaktır. İçinde bulunduğumuz yüzyılda, dünyamız küresel ölçekte muazzam bir "ağ toplumu" nun oluşumuna tanıklık etmekteyiz. Yeni iletişim teknolojileri sayesinde enformasyonun hızla aktığı ve etkileşimin birey-birey, makine-makine, birey-makine yönlü çeşitlendiği göz önünde bulundurulduğunda mekân ve zaman sınırlılıklarının en aza indiği günümüzde etkinlik alanımızın da geniş olduğu düşüncesindeyiz. Bu bağlamda geniş çevrelerde, çeşitli kurum ve kuruluşlarla, toplumsal fayda sağlayan etkinliklere imza atmayı hedeflemekteyiz.

-Bilişim sektörünün tüm taraflarını ortak amaçlar çerçevesinde bütünleştirmek üzere Erzurum'da hangi sektörlerle ve sivil toplum kuruluşlarıyla (STK) ne gibi işbirlikleri kurmayı planlamaktasınız? Üyelerinizle gerçekleştireceğiniz çalışmalarda bilişim sektörü çalışanlarının mesleki gelişimlerine ne tür katkılarda bulunmayı planlamaktasınız?

- Giderek karmaşık iletişim süreçleri ve dijital altyapının sağladığı olanaklar, aynı zamanda sunulan hizmetler hakkında toplumda farkındalık ortaya çıkarmayı gerektiriyor. İleri teknoloji ile aracılanan gündelik yaşam ve iş yaşamları, bilgisayar ve bilgi teknolojilerine uyumlu bireyler yetişmesini gerekli kılıyor. Toplumun geniş kesimlerine götürülen hizmetlerin genelinde teknoloji temelli yapılanmalar yer alıyor. Günümüz sektörlerinin neredeyse tamamında web tabanlı uygulamalar ve otomasyon sistemi üzerinden yürütülen iş yapış biçimleri hâkimiyet kazanmış durumda. Bu da, organizasyonlarda

kurum içi-dışı etkileşim süreçleri ile veri aktarımında web ve internet yönetimi konularında uzmanlaşmayı gerekli kılıyor. Bilgi teknolojileri aracılığıyla şekillenen yaşamını rahatlıkla sürebilmesinde toplumun bilgi teknolojileri okuryazarlığı kazanması gerekiyor. Bu bağlamda TBD Erzurum Şubesi olarak toplumun geniş kesimini kapsayan, bilgi teknolojisine dayalı pratik ve standartları paylaşacağımız etkinlikler düzenlemeyi planlamaktayız. Bu girişimlerimizde sivil toplum kuruluşları ve sektörde öne çıkan kurum ve kuruluşların desteğini elbette alacağız. Üyelerimizin çoğunluğunun akademisyenlerden oluştuğu göz önünde bulundurulduğunda eğitsel ve akademik faaliyetlere ağırlık vereceğimizi ifade edebiliriz.

- Son olarak okurlarımızla neler paylaşmak istersiniz?

-Her geçen gün teknolojinin daha da yoğun olarak kendisini hissettirdiği yaşamlarımızda teknolojiye bağımlı olmak değil teknolojiyi bilinçli, insanlık yararına kullanmak önceliğimiz olmalıdır. Teknoloji, özellikle sunduğu "sanal" yaşamlarla bir cazibe merkezine dönüşüyor. İnsanlar teknoloji aracılığıyla birbirleriyle hızlı ama bir o kadar da girift etkileşimler kurmaktalar. Teknoloji konusu, bireylere, toplumlara, kurum ve kuruluşlara sunduğu özgürlükler kadar ortaya çıkardığı bağımlılıklarla da ele alınmalıdır. Bu çerçevede TBD Erzurum Şubesi olarak teknoloji ve özellikle de bilişim teknolojilerinin kullanımı konusunda bilinçli toplumlar oluşumuna katkıda bulunmayı amaçlamaktayız.

İthal elektronik ürünlere vergi gelecekti,

iptal oldu

Yerli üreticileri korumak için Ekonomi Bakanı Zeybekçi, 2 Temmuz'da elektrik-elektronik, cep telefonu, tablet ve bilgisayar gibi ithal ürünlere ek vergi getirilmesinin planlandığını duyurdu. Ancak 1.5 ay sonra ise Bakan, "fiyat artırıcı ek gümrük vergisi ve telafi edici vergi" uygulamasının asla olmayacağını açıkladı.

Ekonomi Bakanı Zeybekçi, 2 Temmuz 2015'te bakanlığın son bir buçuk yılını değerlendirirken, önümüzdeki birkaç ay içerisinde ithal elektrikli ve elektronik ürünlere ek gümrük vergisi uygulanacağını açıkladı. Bakan Zeybekçi "Önümüzdeki 1 ay içinde ilave gümrük vergilerinde özel tedbirler alınacak. Elektrik, elektronik, cep telefonu ve tablet bilgisayar gibi ürünlere ek vergi geliyor. Önümüzdeki 1-2 ay içinde özel ürün gruplarında gümrük vergilerinde, ilave gümrük vergilerinde özel tedbirlerle karşılaştığımızı göreceğiz" ifadelerini kullandı.

Hükümetin "ek vergi" konusunu, yerli üreticileri korumak için elektrik-elektronik, cep telefonu, tablet ve bilgisayar gibi ithal ürünlere getirmeyi planladığı öğrenildi. 2014 Aralık ayında Türkiye'de akıllı telefon üreten Vestel'in de aralarında yer aldığı 5 şirketin "ithalatta koruma tedbiri alınması" başvurusu üzerine gündeme geldi. Yerli telefon üreticilerinin bakanlıktan ithal cep telefonlarında yüzde 30 oranında vergi artışı istediği öğrenildi. Bu başvuru üzerine Ekonomi Bakanlığı'nın yürüttüğü soruşturmada son aşamaya gelindi. İthalatın yerli üretimi zarara soktuğunun tespit edilmesi durumunda koruma önlemleri yaşama geçirilecek. Bakanlık, miktar kısıtlaması, tarife kontenjanı yerine gümrük vergisinde artışa gitme kararı aldı. Bakanlık, piyasadaki ürünleri, özellik ve fiyatlarına göre belli kategorilere ayıracak.

Ekonomi Bakanlığı'nın kademeli ya da bir seferlik vergi olmak üzere çeşitli seçenekler üzerinde çalıştığı ithal elektronik cihazlara getirilecek ek vergi, Türkiye'de üretimi bulunmayan ürünler için uygulanmayacak. Vergi artışıyla birlikte sadece ithal cep telefonundan 1 milyar liralık ek gelir bekleniyor. Ek vergi oranına, Bakanlar Kurulu karar verecek.

Ek vergiyle ilgili 7 Ağustos 2015'te Milliyet Gazetesi'nin sorularını yanıtlayan Bakan Zeybekçi, konu hakkında soruşturma yayınladıklarını ve dünyadaki cep telefonu üreticilerini savunma yapma üzere dinlediklerini ifade etti.

Bakan Zeybekci firmalara, "Bunu niye Türkiye'de üretmiyorsunuz" dedik. Bunun katma değerinin, işçiliğinin, teknolojisinin, Türkiye'de üretilsin diyoruz biz. Kendimiz bir cep telefonu markası çıkaralım anlamında söylemiyorum. iPhone ya da başka markalar adı her neyse getirsinler Türkiye'de üretilsin istiyoruz. Teknolojinin montajdan da başlayarak bir şekilde yavaş yavaş Türkiye'de bir tortu bırakacak şekilde bu teknolojinin Türkiye'ye gelmesini istiyorum" diye konuştu.

Bazı yetkililer, belirlenecek oranın, yerli üreticiyi teşvik edecek bir düzeyde olmasının önemine işaret edip "Oran, ithal telefon üreticilerinin fiyat artışı yapmasına neden olacak düzeyde olmalı. Aksi halde yerli üreticinin desteklenmesi amacı yerine gelmez" uyarısında bulundular.

Vergi zammı askıda

Sektörde ve özellikle sosyal medyada tartışılıp tepkiyle karşılanan "ek vergi" konusuna yönelik çalışma ve tartışmalara son noktayı, 17 Ağustos 2015'te Türkiye-İrak İş Konseyi toplantısı sonrası soruları yanıtlarken koydu. Zeybekci "Hükümetimizin tablet, cep telefonunda fiyat artırıcı ek gümrük vergisi, telafi edici vergi gibi uygulaması asla olmayacak. Ama cep telefonunun Türkiye'de üretilmesini destekleyici, teşvik edici kararlarımız var. İnşallah yakın gelecekte sonuçlarını alacağız" dedi.

Son iki yılda, Türkiye'deki üreticilerin ithalat yoluyla haksız rekabete tabi olmalarını engellemek için Dünya Ticaret Örgütü kuralları çerçevesinde önlemler almaya başladıklarına değinen Zeybekci, yaklaşık 40 milyar doların üzerindeki ithalatı ülke menfaatleri doğrultusunda denetim altında tuttuklarını söyledi.

Zeybekci, bazı ürünlerin Türkiye'de üretilmesini destekledikleri bilgisi verip bu konuda yapılan çalışmaları anlattı. Türkiye'de cep telefonu fiyatlarını artırıcı ek vergi asla olmayacağını vurgulayan Zeybekci, cep telefonu ve tabletlerin Türkiye'de üretilmesini teşvik eden kararlarının bulunduğunu belirtti.

TBD: Tüketimi azaltıcı önlemlerden çok üretimi arttıracak adımlar atılmalı

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Yönetim Kurulu Başkanı İ. İlker Tabak'ın "Ek vergi" konusundaki değerlendirmesi şöyle: "Bilişim teknikbilimini ülke kalkınması için bir araç olarak kullanma" amacıyla 1971'de kurulan Türkiye Bilişim Derneği (TBD) olarak, özellikle 1990'lardan itibaren bilişim teknolojilerinin üretimi ve kullanımının ülkelerin büyüme oranlarına yaptığı önemli katkıyı izlemekte ve Türkiye'nin gündemine getirmeye çalışmaktayız. Bilindiği gibi bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) sektörü, ekonomide bir "kaldıraç gücü" oluşturmakta ve tüm ülke ekonomisinin gelişmesini etkilemekte. Ancak uygulanan "ağır vergi yükü", ülkemizde BİT sektörünün gelişmesinin önündeki en büyük engellerden biri olmayı sürdürmektedir. Biz, bilişim sektörünün "stratejik" bir sektör olarak kabul edilmesini beklerken sektör üzerinde "ek vergi" yükünün gündeme getirilmesini doğru bulmuyoruz. Sektör olarak böyle bir verginin beklendiğini söylemek kesinlikle yanlış olur. Söz konusu vergi, "yurt dışına nakit çıkışını önlemek" için alınan önlemler arasında değerlendirilebilir. Artan vergilerle doğal olarak maliyetler de

artacaktır. Bunun sonucunda satışların düşmesi kaçınılmazdır. Benzer biçimde otomotiv sektöründe de geçmişte bir takım düzenlemeler yapıldı. İlk etapta otomobil satışları biraz geriledi. Vergilerin artması ile ikinci el piyasası canlanabilir. Ancak "tüketimi azaltıcı önlemleri" ön plana çıkarmaktan çok "üretimi arttıracak adımlar" atılmasının daha önemli olduğunu düşünüyoruz.

Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm hedeflerini yakalayabilmesi için öncelikle yerli üretime ve ihracata yönelik teşvik ve destekleri konuşmamız gerekiyor. Bu nedenle yerli üretimi daha çok teşvik etmemiz gerektiğine bir kez daha dikkat çekmek istiyoruz. TBD olarak "gider azaltıcı önlemler" olarak ek vergi getirilmesi yerine "gelir artırıcı teşvikler" sağlanmasının bilişim sektörün ve Türkiye ekonomisinin büyümesinde daha etkili olacağına inanmaktayız.

TÜBİSAD: Ek vergi ekonomik büyümeyi etkiler

Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD), konuya ilişkin şu açıklamayı yayınladı:

"Ülkemizin bilişim ve iletişim teknolojileri sektörünün gelişmesinin önündeki en büyük engellerden birinin, sektörde uygulanan ağır vergi yükü olduğu açıktır. Özellikle bilgisayar ve iletişim donanım ekipmanlarına uygulanması düşünülen ek vergi yükünün, bilişim ürünlerinin genel olarak fiyatını yükselteceği; dolayısıyla kullanım ve erişim oranlarını ciddi bir şekilde düşürecek bir gerçektir. Bu durumun da gerek ekonomik gerekse de bilgi toplumuna dönüşüm hedefleri bakımından gelişimin önünde önemli bir engel oluşturacağı açıktır.

Bilişim sektörünün gelişmesi, yalnızca bilişim sektörüne değil tüm ülke ekonomisinin gelişmesine önemli ölçüde etki etmektedir. TÜBİSAD olarak yaptığımız kapsamlı çalışmalarda, Bilgi ve İletişim sektörünün GSMH içindeki payının artmasının, ülke ekonomisinin büyümesine yaklaşık 1.6'lık bir çarpan etkisi ile fayda sağladığı bir gerçektir. Bilişim teknolojilerinin üretimi ve kullanımı 1990'lardan itibaren yaygınlaşarak ülkelerin büyüme oranlarına önemli katkılar yapmaya başlamıştır. Gelişmekte olan ülkelere bu etki gelişmiş ülkelere kıyasla daha yüksektir. Söz konusu etki göz önüne alındığında ülkemizin ekonomik büyümesinin hızlanabilmesi için bilişim sektörü üzerindeki olası ek vergi yükünün kesinlikle uygulanmaması ve Bilgi ve İletişim Teknolojileri sektörünün ekonominin tüm diğer alt sektörleri için bir kaldıraç gücü oluşturan stratejik bir sektör olarak kabul edilmesi gerektiği açıktır.

TÜBİSAD bilişim sektöründe, özellikle yazılım ve katma değerli bilişim ürünleri üretiminde yerli üretimin önemine inanmakta ve bunu her platformda desteklemektedir. TÜBİSAD bu ek vergilendirmeye dayalı koruyucu tedbirlerin ve politikaların terk edilmesi ve bunun yerine sektörün gelişmesini sağlayacak önlemlerin alınması için tüm ilgili aktörlere çağrı yapmaktadır. Bu kapsamda TÜBİSAD bilişim sektörü üzerindeki vergilerin artırılarak değil, özellikle yerli üretime ve ihracata yönelik desteklerin ve teşviklerin artırılarak sektörün büyümesinin sağlanması ve bu yolla gelişen sektörün yeni iş alanları ve potansiyeller yaratarak vergi gelirlerini arttıracığı inancını taşımaktadır.

İthal cep telefonuna ek verginin düşündürdükleri (*)

Ekonomi Bakanımızın son açıklamalarından öğrendiğimiz kadarıyla, yakın zamanda cep telefonu, bilgisayar, tablet gibi elektronik ürünlerin ithalatında ek bir vergi (yükümlülük) getirilecek. Bu açıklamanın sektör için sürpriz olduğunu söylemek oldukça zor. Hem ithalatta uygulanması muhtemel bu yükümlülük hem de Türkiye'nin cep telefonu üretimine ilişkin teşvik imkânlarına kısaca bakalım.

Emrah Akın
eakin@kpmg.com

Nereden çıktı bu ek vergi?

5 Aralık 2014'te yayımlanan 2014/10 numaralı İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Tebliğ, "Yerli üretici tarafından ... 'alıcısı bulunan verici portatif (cellular) telsiz telefon cihazları' tanımı altında sınıflandırılan eşyanın ithalatında son yıllarda artış olduğu ve yerli üretimin bu ithalattan ciddi zarar gördüğü ve ciddi zarar tehdidinde maruz kaldığı belirtilerek, ithalatta korunma önlemlerine ilişkin mevzuat çerçevesinde, söz konusu eşyanın ithalatında korunma önlemi alınması için ... başvuruda bulunulmuştur" diyerek sayın Zeybekçi tarafından açıklanan ek verginin işaretini aylar öncesinden vermişti. Yayımlanan Tebliğ ile konuya ilişkin 9 aylık bir soruşturma süreci de başlatılmıştı. Anlaşılan süreçte hızla sona yaklaşıyor.

Burada sözü edilen ek verginin, Dünya Ticaret Örgütü'nün (World Trade Organization - WTO) kuralları çerçevesinde bir "Koruma Tedbiri (Safe Guard)" olacağını da altını çizelim. Soruşturma ile güdülen temel amaç "yerli üretimi koruma" gibi görünse de "cari açık" kaygısı da göze çarpıyor. Alınacak tedbirin ithal edilen her telefon bedeli (büyük ihtimalle CIF) üzerinden belli bir oranda (yüzde 5-10 vb.) veya maktu bir tutar şeklinde (10-20 USD ya da EUR) alınması söz konusu olabilir, ancak bu konu yazımızın dışında.

Gelmesi muhtemel bu yükümlüğün WTO'de soruşturmaya konu edilmesinin mümkün olduğunu, ancak bu soruşturmanın uzun zaman alacağını ve sonuçlarının geçmişte tahsil edilen yükümlülüklerle etkisi olmayacağını da belirtelim.

Bu adımın sonuçları neler olabilir?

Yukarıda da vurguladığımız üzere; konulacak ek yükümlüğün temel amacı "yerli üretimin korunması" olarak vurgulanıyor. Halihazırda yapılmakta olan ithalatın, içeride mevcut sanayiye nasıl bir etkisinin olduğu ekonomi Bakanlığı tarafından etraflı bir şekilde inceleniyor olmalı. Bu analiz yapılırken, günümüz dünyasında büyük bir hızla gelişen/değişen ekonomik ilişkiler ve "iletişim teknolojisi"nin bu ilişkiler üzerindeki önemli etkisinin de göz önünde tutmak elzem görünüyor. Şöyle ki; atılacak muhtemel adımla, iletişim teknolojisinin vazgeçilmez bir parçası olan cep telefonlarının ithalatı kısıtlanmış olacak. Eğer içeride bu ithalat kısıtlamasına karşılayacak yeterli teknik ve teknolojik üretim alt yapımız mevcut değilse, bu adımın ekonomik dinamizmimiz üzerinde orta vadede olumsuz etkileri olması beklenebilir.

Getirilmesi düşünülen ek mali yükümlülüğün, sektör dengesini (disrtrübütör, bayi vb.) bozacağını ve operatör gelirlerini düşürebileceğini öngörmek de mümkün.

“Cari açık ve bütçe gelirleri” bağlamında, atılacak adımın olumlu etkileri olacağı iddia edilebilir; ancak eğer önlemlerle birlikte talep düzeyinde dramatik bir düşüş olmayacaksa sadece bütçe tarafının yüzünün gülmesi beklenebilir. Bu noktada ayrıntısına girmeden, alınacak önlemin yasadışı ticareti de yeniden motive edebileceğini vurgulamakla yetinelim. İthal etmekte olduğumuz telefonların artık Türkiye’de üretilmesini sağlamak da bu adımın bir doğal sonucu olarak öngörülebilir. Bu etki yatırımcılara sağladığınız teşvikler ve sağladığınız altyapı ile doğrudan bağlantılı olarak ortaya çıkabilecektir. Biraz da bu konuya bakalım.

Türkiye’de cep telefonu üretmek cazip mi?

8 Nisan’da 2015/7496 sayılı BKK ile yatırım teşvik sisteminde yine oldukça kapsamlı diyebileceğimiz değişiklikler yapıldı. Bu değişikliklerin en dikkat çekici kısmı elektronik sektörüyle ilgili ve özellikle “yüksek teknoloji” yatırımların daha yoğun teşvik edilmesinin amaçlandığı görülüyor. Uzun yıllardır Türkiye’nin en önemli hedeflerinden birisi olan “katma değerli üretim ve ihracat” bu adımda temel motivasyon unsuru olmuş gibi görünüyor. Bu bağlamda “radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı ile büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri imalatı” yatırımları “Öncelikli Yatırımlar” kapsamına alınmış ve bu sayede bu yatırımlar -nerede yapılırlarsa yapılsınlar- 5. Bölge desteklerinden yararlandırılmış. Özetleyelim, şartları sağlayan bir cep telefonu üreticisi; KDV İstisnası, Gümrük Vergisi Muafiyeti, 7 yıl süreyle sigorta primi işveren hissesi desteği, yüzde 40 yatırıma katkı oranı, yüzde 80 vergi indirim oranı 700 Bin TL’ye kadar faiz desteğinden yararlanma imkânına da sahip olacak.

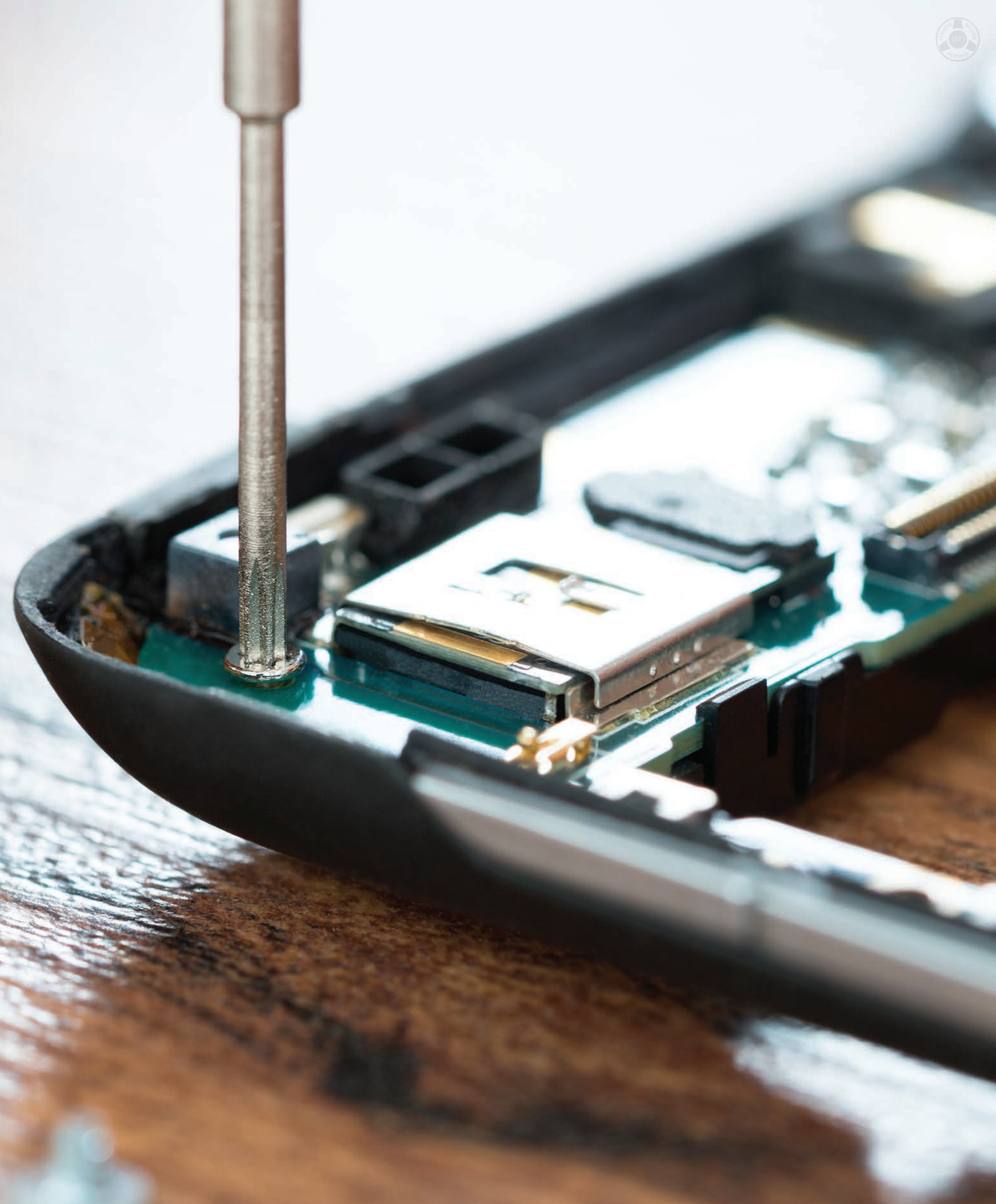
Ne yapmalı?

Teşvikler oldukça cazip görünüyor; ancak Türkiye’nin “katma değerli üretim ve ihracat” hamlesini yapabilmesi bakımından ne kadar yeterli olduklarını tartışmak da elzem. Gerekli teknoloji, Ar-Ge ve inovasyon altyapısını kurmadan, yüksek teknoloji üretim ve ihracat hamlesi hedefi, “montaj (assembly) sanayii” boyutuyla sınırlı kalabilir; ki bu da arzulanan bir netice olmayacaktır. İthalatını kısmaya çalıştığınız bir ürünün; artık parçalarını ithal ediyor hale gelmenizin yarattığı bir katma değer de elbette olamayacaktır. Teknoloji, Ar-Ge ve

inovasyon altyapısına yapılacak yatırımlar, sonuçları zaman içerisinde alınabilecek uzun soluklu yatırımlar olacaktır. Vakit geçirilmeden bu adımların atılması ve en azından 3-5 yıla yayılan bir “stratejik sektör planının” hayata geçirilmesi ulusal yatırımcıların sektörde önemli aktörlere dönüşmesi bağlamında çok kıymetli. Aksi halde ithalatı kısıtlayıcı önlemlerden, yerli sanayinin geliştirilmesi fonksiyonunu beklemek iyimserlikten öteye gidemeyecektir.

Eğer kısa yoldan Türkiye’nin elektronik sektöründe bir cazibe merkezi olması arzu ediliyorsa, sektörün dünyadaki devleri ile bir an önce masaya oturarak Türkiye’ye -tek başlarına veya ortaklaşa- yatırım yapma kararlarını etkileyecek unsurları konuşmak da başlangıç için yararlı bir adım olabilir. Belirtmeden geçmeyelim, uluslararası yatırımcıyı cezbetmek için “hukuk güvenliği ile ekonomik öngörülebilirlik ve stabilitenin” de hayati önemde sahip olduğu hiç akıldan çıkarılmamalı ve tek başına teşviklerden mucize beklenmemeli.

[*] 9 Temmuz 2015 tarihli t24.com.tr internet sitesinde yayınlanan yazı.

Dünyanın ilk e-devlet projelerinden olan **MERNİS**, tüm projelerin ilham kaynağı...

Bürokrasiyi azaltıcı, devletle vatandaşın yakınlaştırıcı hizmet anlayışını sağlamak amacıyla Kasım 2002'de uygulamaya geçirilen, Türkiye'nin en büyük bilişim projesi olan MERNİS, devletin mantalitesinin değişimine katkı sağlarken e-devlet projelerinin de giriş anahtarı oldu.

Fatma Ağaç

Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) Projesi, tüm vatandaşlık bilgilerini elektronik ortama aktaran ve bu bilgilerde meydana gelen her tür değişikliği; ülke çapında 957 merkezden anlık güncellenmesi ve bir ağ üzerinden güvenle paylaşımını sağlayan bir proje... Proje dünyadaki ilk elektronik devlet (e-devlet) projelerinden biri olarak ülkemiz ve Avrupa'daki tüm projelere de ilham kaynağı oluyor. MERNİS Projesi, kapsamı ve etkilediği kesimler dikkate alındığında da Türkiye'nin en büyük bilişim projesi.

5 Mayıs 1972 tarihli Nüfus Kanunu, MERNİS Projesi fikrinin doğmasına neden olurken, projenin başlangıcından, 2002 yılında uygulamaya geçmesi arasında 30 yıllık bir süre geçti. Ülkemizde, kamu personelinin teknolojiye yakınlaştırılması süreci, geleneksel değerlerle çatışmaları da gün yüzüne çıkarırken MERNİS Projesi, kişi bilgilerini tutan tüm kamu ve özel kuruluşların birbirine yaklaşmasını sağladı.

Tüm nüfus bilgilerinin bir araya toplandığı nadir proje olan MERNİS etkileşimli (aile kütüğü esaslı nedeniyle) yapısı nedeniyle tüm ailevi bilgileri de içeriyor. Bu yapı veri anlamında birbiri ile ilintili büyük bir veri yapısı ortaya çıkarıyor. Proje bu yapıyla, ORACLE veri tabanının da kendi yapısını test etmesi fırsatını veriyor.

Ülkemizde elektronik projelere olan kuşku bakışın dağılmasını da sağlayan proje, devletin iş ve işlemlerini kolaylaştırdı. **Projenin devamı niteliğinde olan** Kimlik Paylaşım Sistemi (KPS) Projesi'yle, vatandaşların işlerinde de kolaylaştırıcı bir çığır açıldı. MERNİS, devletin mantalitesinin değişimi için de bir katkı sağladı. Proje güvenilir bilgi desteği ile devletin iş ve işlemlerinde hızın artmasını sağladığı gibi, elektronik devlet projelerinin de giriş anahtarı oldu.

Proje ile bilgilerin güvenli paylaşımı, bilgilerin hızlı güncellenmesi ve vatandaşa verilen hizmetteki hızın ve verimin de artması amaçlanırken, proje kapsamında kurumların vatandaşlar için kullandığı farklı numaralar da tekleştirildi. **Kimlik Paylaşım Sistemi'nin devreye girmesi ve uygulamada istenilen verimin elde edilmesi için kamu kurumları kendi bünyelerinde tuttıkları kişi bilgilerini MERNİS Veri Tabanı'ndaki kişi bilgileri ile tutarlı olmasını sağlıyorlar. KPS'nin devreye girmesi ile kamu kuruluşları, daha önce kâğıt ortamında yapılan bilgi alış verişini elektronik ortamda yapıp kırtasiye işlemlerini en aza indirirken hızlı ve etkin şekilde gerçekleştirmeye başladılar.**

BİR KONU

e-devlet projeleri

MERNİS Projesi'nin tarihçesi

- 5 Mayıs 1972 tarih ve 1587 sayılı Nüfus Kanunu ile MERNİS Projesi fikri doğdu.
- 1976 yılında Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından projelendirildi.
- 1980 yılında proje, Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ne (ODTÜ) ihale edildi.
- 1982 yılında projeyi uygulama çalışmaları başladı.
- 1982-1996 yılları arasında proje çalışmaları sürdü.
- 1996 yılında Dünya Bankası, MERNİS Projesi'ni özelleştirme ve Sosyal Güvenlik Ağı (PIAL) kapsamına aldı ve proje fizibilite çalışması yapıldı.
- 1997 yılında yürürlüğe giren 4300 sayılı kanunla sağlanan ödeneğin kullanılması ile MERNİS Projesi hız kazandı.
- MERNİS Projesi yönetim şeması oluşturuldu.
- 1997 yılında Dünya Bankası, MERNİS Projesi'ne kaynak aktardı.
- 1997-1999 yılları arasında Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlük ve 923 ilçe nüfus müdürlüklerinin altyapısı tamamlanarak bilgisayar sistemleri kuruldu.
- Genel müdürlük ile ilçe nüfus müdürlüklerinde bulunan sunucu ve kişisel bilgisayarlara işletim sistemleri ve veri tabanı yönetim sistemleri kuruldu.
- 1997-1999 yılları arasında nüfus kayıtları bilgisayar ortamına aktarıldı.
- 1998 yılında ilçe nüfus müdürlüklerine destek vermek amacıyla Acil Destek Merkezi (call center) kuruldu.
- 1998-2000 yılları arasında MERNİS uygulama yazılımları gerçekleştirildi.
- 1997-2002 tarihleri arasında 6500 personele bilgisayar teknolojileri konusunda eğitim verildi.
- 28 Ekim 2000 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası, tüm nüfus kayıtlarına verildi.
- Eylül 2000 tarihinde merkezi sunucu sistemi, depolama sistemi ve yedekleme sistemleri satın alınarak 16 Kasım 2000 tarihinde hizmete açıldı.
- Kamu kurum ve kuruluşlarına ve vatandaşlara T.C. Kimlik Numarasını yaygınlaştırmak amacıyla Nüfus Bilgi Bankası kuruldu.
- 13 Aralık 2001 tarihinde ilçe nüfus idarelerinin merkezle on-line çalışmasını sağlamak amacıyla nüfus idarelerinin iletişim altyapısının kurulması ve on-line uygulaması ihalesi yapıldı.
- 18 Mart 2002 tarihinden itibaren on-line uygulama Ankara ve Kırıkkale iline bağlı ilçelerde pilot uygulama olarak başlanarak, 2002 yılı sonu itibariyle projenin bitirilmesi hedeflendi.
- Kasım 2002 sonu itibariyle MERNİS veri tabanı kuruldu ve MERNİS sisteminin on-line olarak çalışması sağlandı.

Teknik açıdan sistem yapısı

Teknik açıdan sistem iki bölüme ayrılmış. Birisi, önceden belirlenen işleri, MERNİS fonksiyonlarını destekleyecek ve / veya ağ işlemlerini kontrol edecek şekilde yürüten yerel alan ağı bilgisayarlarını ve iletişim donanımını içeren donanım altyapısı.

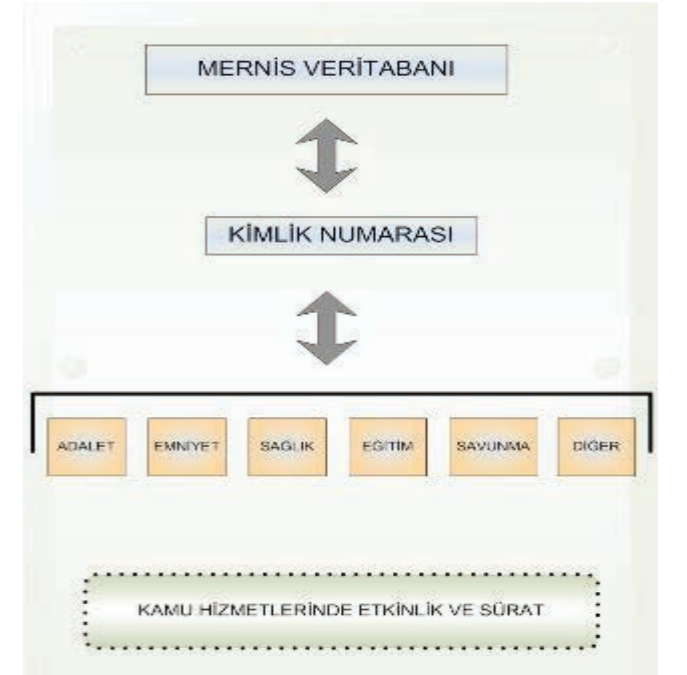
Halen 923 ilçede Windows NT tabanlı bir sunucu ile Windows95-Windows98/XP tabanlı sistemci bilgisayar sistemleri bir yerel ağ üzerinde çalışıyor. Merkezde ise Genel Müdürlük her biri 12 işlemci ve 32 GB ana belleğe sahip 2 adet IBM S80 sisteminden oluşan büyük boy bir sunucu sistemi bulunuyor. Bu sistemde 3 TB kapasiteli harici disk sistemi yer alıyor.

MERNİS iletişim altyapısı Türkiye genelinde hiyerarşik yapıda oluşturulmuş. Sistem ilçeleri ve merkezi kapsayacak bir geniş alan ağı (WAN) üzerinde çalışıyor. Bu yapıda bir il içinde yer alan tüm ilçeler il merkezine FR aboneli olarak bağlanıyor. Toplama noktası olarak anılan bu merkezler, Genel Müdürlükteki server frame relay ağı üzerinden bağlı. Merkez ile bağlantılı merkez ilçe bağlantısı yıldız topolojisi üzerinden gerçekleşiyor.

İletişim altyapısı

MERNİS veri tabanına erişimi sağlayan, iletişim ağını kontrol eden, MERNİS ile diğer sistem programlarının geliştirilmesini ve MERNİS sistem fonksiyonlarını destekleyen, destek katmanı diye adlandırdığımız yazılım altyapısı. MERNİS Uygulama Yazılım Sistemi; ilçe Uygulama Yazılımları ve Merkez Uygulama Yazılımları bileşenlerinden oluşuyor. MERNİS İlçe Uygulama Yazılımları, ORACLE 8.1.6 Veri Tabanı Yönetim Sistemi ve DEVELOPER 2000 kullanılarak, Merkez Uygulama Yazılımları ise ORACLE 8.1.7 Veri Tabanı Yönetim Sistemi ve PL-SQL kullanılarak geliştirildi.

Projenin uygulamaya konulmasında mali ve teknik açıdan en büyük katkı, Dünya Bankası tarafından verildi. Ülkemizde vergi tahsilatının

etkin şekilde yürütülmesi ve sosyal güvenlik sisteminin iyileştirilmesini amaçlayan Özelleştirme Uygulaması ve Sosyal Güvenlik Ağı (PIAL) Projesi başlatıldı. MERNİS Projesi kapsamında her vatandaşa bir kimlik numarası verilme uygulamasının bu projenin daha etkin şekilde yürütülmesine katkı sağlayacağı amacıyla, MERNİS Projesi'nin PIAL kapsamına alınması Dünya Bankası'nca uygun görülmüş ve 1996'dan itibaren proje çalışmalarına başlandı.

Dünya Bankası uzmanları tarafından MERNİS Projesi fizibilite raporu hazırlanarak çalışmalara başlandı. Bu kapsamda Genel Müdürlüğe 5.5 milyon dolar kredi verildi. Verilen bu kredinin 3.5 milyon doları harcanarak projenin fizibilitesi hazırlanmış, ilçe bilgisayarları alındı ve Sistem Mühendisliği ihalesi yapıldı. Dünya Bankası çalışmaları PIAL'in 1999 yılında tamamlanması ile sona erdi.

Dünya Bankası kredisi ile gerçekleştirilen ihaleler uluslararası rekabete açık ve dünya bankası kurallarına uygun şekilde anahtar teslimi olarak gerçekleştirildi. Yazılımın gerçekleştirilmesinde açık uluslararası standartlar kullanıldı. Projenin diğer giderleri de genel bütçe ve Nüfus Hizmetlerini Güçlendirme Vakfı tarafından sağlandı.

Dünya Bankası kredisi ile gerçekleştirilen ihaleler uluslararası rekabete açık ve dünya bankası kurallarına uygun şekilde anahtar teslimi olarak gerçekleştirildi. Yazılımın gerçekleştirilmesinde açık uluslararası standartlar kullanıldı. Projenin diğer giderleri de genel bütçe ve Nüfus Hizmetlerini Güçlendirme Vakfı tarafından sağlandı.

Kamu kuruluşları - MERNİS ilişkisi

Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası, kamu kurum ve kuruluşları arasında anahtar olarak görev yapan bilgi alışverişinin gerçekleştirilmesine olanak sağlıyor.

1587 Sayılı Nüfus Kanununa 3080 Sayılı Kanunla eklenen ek-4 madde ile "İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Merkezde Nüfus İdare Sistemi'nin uygulanmasına geçilen yerlerden başlamak üzere, Türk vatandaşlarına nüfus kütüklerinde bilgi alışverişini kolaylaştırmak ve kamu kuruluşlarında tutulan kayıtlar arasında bağ oluşturmaya esas olacak bir numara sistemi geliştiriyor. Bu numara bütün kamu kurum ve kuruluşlarının kayıtlarında esas alınır" hükmü getirildi.

Bu hüküm çerçevesinde kamu kurumları arasında kimlik numarası kullanımı ile ilgili koordinasyon, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nce gerçekleştiriliyor.

CDO Turkey Danışma Kurulu Başkanlığı'nı Yeğen üstlendi

Tansu Yeğen

Ali Malaz

Prof. Dr. Yeşim Toduk

Bülent Kutlu

CDO Turkey
Chief Digital Officer

Türkiye'nin en önemli dijitalleşme platformlarından birisi haline gelen CDO Turkey, Danışma ve İcra Kurulu yapısını oluşturdu.

Dünya dijitalleşirken, dijital dönüşüm, tüm kurumsal şirketler için daha da önem kazanıyor. Bu alana öncülük ve liderlik edecek yöneticiler yani Dijital Dönüşüm Direktörleri'nin (Chief Digital Officer- CDO) belirlenmesi, görev tanımlarının yapılması ve bu yeni oluşan pozisyonla ilgili farkındalık oluşturulması son derece önem taşıyor. CDO Turkey bu misyona hizmet etmek amacıyla Aralık 2014'da kuruldu. CDO Turkey'nin Danışma ve İcra Kurulları ise Ağustos 2015'te atandı. Samsung Türkiye Başkan Yardımcısı Tansu Yeğen'in başkanlığını üstleneceği CDO Danışma Kurulu'nda, EuroCIO Yönetim Kurulu Üyesi ve TÜBİYAD Başkanı Ali Malaz, Amrop Türkiye Yönetici Ortağı Prof. Dr. Yeşim Toduk ve Mobil Anons Genel Müdürü Bülent Kutlu yer aldı. Danışma Kurulu üyelerinden Bülent Kutlu aynı zamanda CDO Turkey İcra Kurulu Başkanı olarak görevlendirildi.

2020 yılına kadar Türkiye'de faaliyet gösteren her kurumsal şirkette, şirket yönetim kurulunda ya da şirket içerisinde genel müdür yardımcısı seviyesinde dijitalleşmeden sorumlu bir CDO olması misyon ve vizyonu ile çalışmalarını yürüteceklerini bildiren CDO Turkey Danışma Kurulu Başkanı Yeğen, "CDO Turkey, Türkiye'nin dijitalleşme yolculuğunda çok önemli bir rol üstleneceğinden, özel sektör ve kamunun desteğini alan, kamuya mal olan ve herkesi kucaklayan ortak bir platform olma hedefinde" dedi.

CDO Turkey İcra Kurulu Başkanlığı'na getirilen Kutlu ise önümüzdeki dönem yapacakları çalışmalarla ilgili şunları söyledi:

"Şu an platformumuza 100'e yakın üst düzey yönetici katılım sağlamış durumda. İcra Kurulumuz 10 kişiden oluşuyor. Her bir İcra Kurulu üyemizin kendi üstlendikleri sorumluluk alanları bulunuyor. Zaman içerisinde etki alanlarını arttırarak genişleteceklerine inanıyorum. İK ve eğitim alanında ortak

bir dil oluşturmanın yanı sıra şirket üst yönetimlerini bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri de gerçekleştireceğiz."

Aralık 2014'te gönüllülük bazında kurulmuş bir oluşum olan CDO Turkey, dijitalleşme yolunda kurumsal şirket yönetimlerinin CDO pozisyonu konusunda farkındalığını arttırmak ve şirketlerinin sürdürülebilir ve doğru dijital stratejileri destek olmak amacıyla faaliyetlerini sürdürüyor. Öte yandan şirketlerin dijital stratejilerinin şekillendirilmesine yardımcı olmak amacıyla dijital dünyadaki tüm gelişmeleri özet olarak internet sitesi ve sosyal medya sayfaları aracılığıyla üst düzey yöneticilere sunuyor.

CDO Turkey, Dijital Dönüşüm Direktörü pozisyonunu, şirketlerin dijital stratejilerinin oluşturulmasından ve uygulanmasından kısaca tüm dijital pazarlama aktivitelerinden sorumlu; satış, pazarlama ve bilişim teknolojileri alanlarının hepsinde deneyim kazanmış, yönetim kurulu ya da genel müdürlere bağlı çalışan genel müdür yardımcısı ya da direktör seviyesindeki üst düzey yöneticiler olarak tanımlanıyor.

İnternet, daha çok erkekleri esir alıyor

“İnternet bağımlılığı” üzerine Sağlık Bakanlığı ve Gazi Üniversitesi tarafından yapılan iki araştırmanın açıklanan sonuçlarına göre, internet daha çok erkekleri esir alıyor!

Sağlık Bakanlığı ve Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin internet bağımlılığına ilişkin yaptığı iki ayrı araştırmanın sonuçları belli oldu. Çıkan sonuçlara göre, erkekler kadınlara oranla sosyal medyada daha çok vakit geçirirken, kentlerdeki bağımlılık düzeyi kırsala göre daha fazla.

Sağlık Bakanlığı'nın toplam 100 bin kişi üzerinde gerçekleştirilen araştırmaya göre, bilgisayar kullanabilme oranı tüm katılımcılar için yüzde 88, bilgisayar kullanabilen tüm katılımcılar içindeki bağımlı oranı yüzde 8,4. Bağımlılık oranı, kadınlarda yüzde 42, erkeklerde ise yüzde 58. İnternet bağımlılığı, kentlerde kırsala göre daha fazla. Ayrıca bağımlı oranı, orta gelir düzeyinde artış gösteriyor ve gelir düzeyi arttıkça bağımlılık da artıyor.

Bakanlığın 2023 yılı projeksiyonuna göre, bağımlılık oranının yüzde 24,6 düzeyine çıkması bekleniyor. Bu da 8 yıl sonra her 4 kişiden birinin internet bağımlısı olma potansiyelini ortaya koyuyor.

Gazi Üniversitesi'nin bin 390 kişi ile yüz yüze görüşülerek yapılan araştırmaya göre ise, internet bağımlılığının 16-24 yaş grubunda, erkeklerde, bekârlarda, ortaokul ve lise mezunlarında, işsizlerde, aylık geliri bin TL'nin altında ya da 5 bin TL'nin üzerinde olanlarda daha fazla. Katılımcıların yüzde 47,8'i düzenli olarak internet kullanırken, yüzde 26,5'i hiç internet kullanmıyor. Araştırmaya katılanların yüzde 48,8'i haftada 0-9 saat, yüzde 30,3'ü de 20 ve üzeri saati internet başında geçiriyor. Katılımcıların yüzde 34,4'ünün sosyal, yüzde 25,2'sinin haber, yüzde 13'ünün oyun amacıyla interneti kullandıkları belirtiliyor. Yüzde 20,9'unun kendisini internet bağımlısı olarak gördüğü katılımcıların yüzde 79,1'i ise bu görüşe katılmıyor. Araştırmaya göre, katılımcıların yüzde 18,2'si de internet bağımlısı olma potansiyeli taşıyor.

Facebook ve Twitter'a da "Unutulma hakkı" geliyor!

Yeni bir internet yasası üzerinde çalışan İngiltere, 18 yaşının altındaki kişilerin sosyal medyada ve internette paylaştıkları iletilerin silinmesini kolaylaştıracak. Kanunun, Facebook ve Twitter gibi platformları da kapsamı hedefleniyor.

İngiltere, yeni bir internet yasası üzerinde çalışıyor. Söz konusu tasarının kanunlaşması durumunda 18 yaşının altındaki kişiler sosyal medyada ve internette paylaştıkları iletilerin silinmesi için kolayca başvuru yapabilecek. Bu kanun Facebook ve Twitter gibi platformları da kapsayacak.

Başbakan Cameron tarafından "Minister for Internet Safety and Security" bakanlığına atanan Baroness Joanna Shields, "Rights" isimli planı ile, "Unutulma hakkı" nı bir kez daha gündeme getirdi. 18 yaşından küçük internet kullanıcılarının, sosyal medyada ilerleyen yıllarda utanacakları paylaşımlarda bulunabileceklerinin ve bu paylaşımların üniversiteye ve işe girme sürecinde yanlış bir profile sahip olmalarına neden olabileceğinin altını çizen Shields, bu konu hakkında adım atılması gerektiğini belirtti. Daha önce Facebook ve Google'da görev alan Shields, özellikle Facebook ve Twitter gibi sosyal medya sitelerindeki paylaşımların kişiler tarafından silinmesi halinde bile on-line ortamda yaşamaya devam ettiğini belirtti. Shields, bu gibi paylaşımların tamamen silinmesini sağlayacak basit bir mekanizmanın oluşturulmasını talep ediyor.

AB de benzer bir adım atabilir

Benzer bir tasarı, Avrupa Birliği'nin (AB) de gündeminde. Bu tasarının kanunlaşması halinde AB sınırları içerisinde yaşayan 18 yaşının altındaki internet kullanıcıları on-line platformlardaki paylaşımlarının kaldırılması talebinde bulunabilecek.

AB'nin en yüksek düzeydeki mahkemesi olan Avrupa Adalet Divanı, 13 Mayıs 2014 tarihli kararında, Google'ın, kullanıcılarına bazı durumlarda kendileri ile ilgili bilgilere yönlendiren linkleri silme hakkı tanınması gerektiğine karar verdi. Mahkeme, Avrupa genelinde tanınmış hale gelen "Unutulma hakkı" kapsamında, silmemek için "özel/belirli bir neden" bulunmadıkça, Google gibi bir arama motorunun bir süre sonra kullanıcılar ile ilgili arama sonuçlarının silinmesine izin vermesi gerektiğini belirtti.

Zamanı geçmiş bilgilerin arama motorundan isteğe bağlı olarak silinmesi yönünde alınan karar, literatüre "Unutulma hakkı" olarak girmişti. Google için geliştirilen "Unutulma hakkı"nın bir benzeri kısa bir süre sonra pek çok sosyal medya sitesini kapsayabilir.

